

CANONICORUM
R E G U L A R I U M
 ORD. S. AUGUSTINI
O R I G I N E S
 AC
P R O G R E S S U S .

C A P U T I .

QUATUOR ferè primariæ, ut vocant, Regulæ monasticæ, seu cœnobiticæ, Divorum scilicet **BASILII, AUGUSTINI, BENEDICTI & FRANCISCI** recensentur. Ex harum præscripto omnes pœnè religiosorum hominum cœtus sic vitam instituunt, ut singuli aliquam præ cæteris maximè amplectantur atque æmulentur.

S. **BASILIVS** Magnus cognomento, nobilis Cappadox, Athenis unà cum Gregorio Nazianzeno sacris ac profanis litteris eruditus, Cæsareæ in Ponto Episcopus, *primus duriores illum veterum monachorum ritum ad meliorem normam, magisque religioni congruentem, redegit.* Qua de re multa cui volet, ipsum Basilium, Gregorium item Nazianzenum, Volaterranum, Antonium, Baronium, Hier. Platum, aliosque consulat.

Porrò ordinis S. Basilii monachi hodièque plurimi in Græcia, Ægypto, Syria, aliisque Turcici Imperii provinciis vivunt, nigra veste talari honestè induti, & cucullis capita velati.

Atque hæc quidem & alia vetustissima monasticæ vitæ monumenta, Deo disponente, jurati Christianæ religionis hostes tolerant, cum ad Orthodoxos in avita fide continendos, tum ad impios Novatores, qui monasticen cane pejus & angue oderunt, confundendos ac jugulandos. Obiit autem Sanctus Basilius anno Christi trecentesimo septuagesimo octavo.

S. Augustinus Episcopus Hipponensis in Africa, obiit anno ætatis suæ septuagesimo sexto, teste Possidio in ejus vita, anno autem Christi 433. ut Prosper in Chronico testatur. vel anno 430. ut tradit Baronius in Annalibus; de ejus vita, deque ordinibus, sub Augustiniana Regula militantibus, nos plura dicemus Capitibus proximè sequentibus.

S. Benedictus anno Christi quingentesimo vigesimo sexto, monachorum in Occidente pater, dispersos Monachos in monte Cassino congregavit, & certam vivendi regulam præscripsit, sub qua diversæ hodie Religiosorum hominum familiæ militant. In his sunt imprimis ii, qui nigra utentes veste, Benedictinorum nomen retinent, item Cluniacenses, Camaldulenses Vallis-Umbrenses, Mont'Olivetenses, Grandimontenses, Cistercienses, Sylvestrenses, Humiliati, Cælestini, Eremitæ D. Hieronymi per Martinum V. Pont. Max. in familiam Benedictinam adsciti, & alii. De quibus vide Origines nostros Benedictinos.

Sanctus Franciscus, natione Italus, patriâ Assisias, ordinem fratrum Minorum instituit ab Honorio III. Pontif. Max. comprobatum. Utuntur ii tunica una nativi velleris & funiculo præcinguntur, suntque distincti, in Observantes & Conventuales. Ejusdem Sancti Francisci signa sequuntur Capuccini, Amadeani, Recollecti, Clarissæ moniales, & alii Religiosi cœtus reformati; migravit autem ex hac vita Sanctus Franciscus anno Christi 1226. à Gregorio IX, in Divos relatus anno millesimo ducentesimo vigesimo octavo.

CAPUT II.

Vitæ Sancti Augustini series.

ANNO à partu Virginis 354. Idibus Novembris Sanctus AUGUSTINUS natus est Tagastæ in Africa, haud longè à Carthagine, ex patre catechumeno, nomine *Patricio*, Carthagenensi, & matre recente Christiana, nomine *Monica*. Fratrem *Navigium*, *La- stidium* verò & *Rusticum* consobrinos habuit, socios *Alipium* & *Evodium* Tagastenses, ac *Nebrium* Carthagenensem. Adhuc puer Tagastæ, Madauris & Carthagine liberalibus disciplinis operam navavit. Et à matre Christi doctrina institutus fuit: ejus tamen baptismus tum ab ipso, tum à matre est dilatus: quod factum ipse non probat lib. Conf. 1. cap. 2. Præceptorem habuit *Manilium Theodorum*, virum præstantissimum & Christianum. Ætatis anno 16. Discipulus esse desit. Anno decimooctavo filium *Adeodatum* Carthagine genuit. Et sequenti anno, jam defuncto patre ante biennium, cum Ciceronis librum, titulo Hortensium, de Philosophiæ laudibus & defensione perlegisset; paulò post in Manichæorum sectam lapsus est; in qua annis novem vixit. Vigesimo primo ætatis anno Aristotelis Categorias legit, atque omnes Artium liberalium libros evolvit. Mathematicam, Musicam, Arithmeticam sine difficultate, nullo præceptore, intellexit: ac Rhetoricam, quàm in patria professus fuerat, Carthagine anno suæ ætatis 24. publico stipendio docere cœpit. Quo tempore libris Genethliacorum penitus se dedit. Discipulos inter alios habuit præcipuos *Trigetium* & *Licentium*, suos cives. Cum vigesimum nonum ætatis annum ageret, Fausti Manichæi (quem doctissimum existimaverat) detectis erroribus, Carthagine adhuc degens, à Manichæorum sectâ revocare se ipse paulatim cœpit. Quo etiam anno Romam ex Africa, inscia matre, venit, ut in Urbe Artem Rhetoricam profiteretur. Ineunte autem anno trigesimo Mediolanum, publico stipendio accitus, profectus est, ut ibidem Rhetoricam doceret: ubi à matre postea inventus, atque ejusdem precibus, & frequenti *Ambrosii* Mediolanensis Episcopi auditione commotus, Manichæos, qui eum annis novem ludificaverant, omnino deseruit. Postmodum autem III. Nonas Maji, suæ ætatis anno tricesimo primo, cum in *S. Simpliciani* rus concessisset, ad Deum conversus, perfectus demùm Christianus effectus est: & scholæ Rhetorices renunciâns, in Villam Cassisiam, quàm sibi amicus nomine *Verecundus* concesserat, simul cum matre & sociis *Alipio* atque *Evodio* Tagastensibus ac *Nebrio* Carthagenensi secedens, ibique se ad suscipiendum baptismum præparans, scripsit libros *contra Academicos*, *de Beata vita*, & *Ordine*, & *Soliloquia*.

Anno salutis 386. ætatis verò suæ tricesimo tertio, Honorio Cæsare & Euodio Coss. AUGUSTINUS cum *Adeodato* filio, annorum fermè quindecim, & *Alipio* socio, à *S. Ambrosio* Episcopo in solennibus Paschæ, sola superite matre, eaque præsentate, baptizatus est. Quo factò *Monica* mater incredibili adfecta gaudio, hujusmodi verbis eum dicitur allocuta: *Quid fili, hic amplius faciam? curque hic diutius sum nescio? Unum erat, quo vitam mihi prorogari cupiebam, ut te scilicet Christianum viderem: quod mihi cumulatius Deus meus præstitit; non enim modò te Christianum & Catholicum, sed & contempta felicitate terrena, servum ejus aspicio.* Et *Possidius* ait, quòd ex intimis cordis medullis ad Deum conversus, mox spem omnem, quàm habebat in sæculo, dereliquit: jam non uxorem, non filios carnis, non divitias, non honores sæculi quærens, sed soli Deo cum suis fervire statuit, in illo & ex illo pusillo grege esse studens, quem Dominus alloquitur, dicens: *Nolite timere pusillus grex, quoniam complacuit patri vestro dare vobis regnum. Vendite quæ possidetis, & date elemosynam: Facite vobis sacculos non veterascentes, thesauros non deficientes in cælis.* Et illud, quod idem dicit Dominus vir sanctus facere cupiens: *Si vis esse perfectus, vende omnia quæ habes, & da pauperibus & habebis thesaurum in cælis, & veni, sequere me.* Et, *Super fidei fundamentum ædificare desiderans, non ligna, fenum, stipulam; sed aurum, argentum, & lapides pretiosos.*

Sanctus *Dacius* Mediolanensis Episcopus, cujus meminit *S. Gregorius* lib. 3. *Dialog.* cap. 4. loquens in suis *Chronicis*, de hac *Divi Augustini* admirabili conversione, ait: *Eodem tempore contigit, ut quidam magnus sapiens Manichæorum esset errore seductus, nomine Augustinus, argumentis dialecticis armatus, & postea Dei fidelis & Catholicus vivens Episcopus cum in Ecclesia Mediolanensi non orationis curiositate, neque secundam causam utilem videndi & audiendi divini mysterii, sed reprehendendi gratia Beatum Ambrosium de Incarnatione Domini ad populum invenisset, tractantem, atque prædicantem, oblitus sui & suarum omnium cogitationum, pallens & tremens, omnibus qui aderant videntibus obriguit, ac etiam finita monitione, quam ad populum Beatus Ambrosius ministrabat, primus ad eum Augustinus pervenit. Beatus autem Ambrosius cognita ejus sententia, patefactâque ejus disciplina, quid in arte valeret, qualiter quoque in fide Catholica dissen-*

dissentiret, & per Spiritum sanctum cognoscens, qualiter fidelis & Catholicus futurus esset, placidissime & multum charitative eum suscepit. Itaque letabatur Beatus Ambrosius super eum: sicut in Evangelio de quodam patre legitur, qui cadens super collum filii sui, quem perdidit, & imponens annulum in digito ejus, plorabat dum osculabatur eum. Tandem verò post multos dies metu divino, sicut multis videntibus, & sibi consentientibus palam oberraverat; sic in Fontibus qui B. Joanni ascribuntur, Deo opitulante, à B. Ambrosio, cunctis fidelibus urbis adstantibus, & videntibus, in nomine sanctæ & individue Trinitatis baptizatus & confirmatus est. In quibus Fontibus, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis, Te Deum laudamus, decantantes, cunctis qui aderant audientibus, & videntibus, simulque morantibus ediderunt, quod ab universa Ecclesia Catholica usque hodie tenetur, & religiosè decantatur. Hæc S. Dacius.

Cùm Mediolano decessisset cum matre, filio, & sociis, ut in Africam ad lares proprios reverteretur; atque ad Ostia Tiberina venisset, ibidem pia mater ejus defuncta est. Et peractis, ex more, maternis exequiis, Augustinus Carthaginem adnavigavit; ubi per aliquot dies permansit apud quendam nomine Innocentium, virum religiosissimum, ut testatur lib. 22. de Civit. Dei, cap. 8. Ad propriam hinc domum agrosque veniens, cùm iis (ut Possidius ait) qui eidem adhærebant, Deo vivebat jeuniis, orationibus, bonisque operibus in lege Domini meditans die ac nocte.

AUGUSTINUS deinde eam sibi vitam delegit, quæ Monachica vocabatur: quod institutum jam (ut facile credi potest) à S. Simpliciano monacho, qui eum de Christiana religione plurimum erudiit, Mediolani hauserat. Propterea lib. 22. de Civit. Dei, cap. 8. ait: *Venientes de transmarinis apud Carthaginem, Innocentius ex Advocatis vicariæ præfecturæ, cum tota domo sua religiosissimus, me & fratrem meum Alipium, nondum quidem clericos, sed jam Deo servientes susceperat.* Et lib. 3. cap. 40. contra litteras Petiliani Donatistæ, legitur: *Deinceps perrexit ore maledico in vituperationem monasteriorum, arguens etiam me, quòd hoc genus vitæ à me fuerit institutum.* Et in Enarratione in Psalmum 132. *Quid ergò dicunt illi, qui nobis de nomine Monachorum insultant? Hi etiam insultare nobis audent, quia fratres, cum vident homines, Deo gratias, dicunt: Invenistis unde appellatis Agnostici, quia dicit Apostolus: Bonum agonem certavi. Quare ergò & nos non appellamus Monachos, cùm dicit Psalmista: Ecce quàm bonum & quàm jucundum habitare fratres in unum.* Et in Epist. 89. ad Hilarium, sub finem: *Ego, inquit, qui hæc scribo; perfectionem, de qua Dominus locutus est, quando ait diviti adolescenti: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me: vehementer adamavi, & non meis viribus, sed gratia ipsius adjuvante sic feci. Neque enim quia dives non fui, id minus mihi imputabitur; nam neque ipsi Apostoli, qui priores hoc fecerunt, divites fuerunt: sed totum mundum dimittit, qui & illud quod habet, & quod optat habere, dimittit. Quantum autem in hac perfectionis via profecerim, magis quidem novi ego, quàm quisquam alius homo; sed magis Deus quàm ego.* Et ad hoc propositum quantis possum viribus alios exhortor, & in nomine Domini habeo consortes, quibus hoc per meum ministerium persuasum est; sic tamen, ut præcipue sana doctrina teneatur, nec eos qui ista non faciunt, vana contumacia judicemus. Et in Serm. de vita & morib. Clericorum, quem etiam in suo Indiculo Possidius inter D. Augustini opera commemorat, eundemque in Concil. Aquisgranensi, & apud Bedam citatum comperimus: *Ego, inquit Augustinus, quem Deus propitio videtis Episcopum vestrum, juvenis veni ad istam civitatem. Querebam ubi constituerem monasterium, & viverem cum fratribus meis: spem quoque omnem sæculi reliqueram.* Et paulò infra: *Veni ad istam civitatem ad videndam amicam, quem, putaveram me lucrari posse Deo, ut nobiscum esset in monasterio.* Et infra: *Et quia disponebam esse in monasterio beatæ memoriæ senex Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc est monasterium. Cæpi boni propositi fratres colligere, compares meos, nihil habentes, sicut nihil habebam, & imitantes me, ut quomodo ego tenuem paupertatulam meam vendidi, & pauperibus erogavi, sic facerent & illi qui mecum esse voluissent, ut de communi viveremus.* Et S. Paulinus in epist. ad Alipium rogat, ut salutet fratres in monasteriis, Carthagine, Tagastæ, Hippone regio, & totis parochiis suis, atque omnibus cognitis sibi per Africam locis, Domino catholicè servientes. His interpositis ad vitam feriem redeamus.

Anno Christi 391. ineunte anno ætatis 38. Augustinus à Valerio Episcopo Hipponensi accersitus, in Ecclesia Hipponensi presbyter ordinatur, mortuo jam Adeodato filio. Sequenti anno V. Idus Septem. in urbe Hippone insignem habuit duobus diebus cum Fortunato, Manichæorum presbytero, disputationem. Duæ aliæ post fuere ejusdem in eadem urbe disputationes, una tribus diebus cum Felice Manichæo, altera acrior & celebrior cum Maximino Episcopo Ariano.

Anno Christi trecentesimo nonagesimo sexto, ætatis suæ XLI. Augustin. in Hippone regio, civitate Numidiæ, in Africa Episcopale munus suscepit, vivente Episcopo Valerio, quod summa sanctitatis & doctrinæ laude annis triginta quatuor gessit. Cujus rei meminit S. Paulin. ad Romanianum, ubi ait: *Non autem tantum hoc scribimus gratulandum, quòd Episcopatum Augustinus acceperit, sed quòd hanc Dei curam meruerint Africanæ Ecclesie,*

sua, ut verba caelestia Augustini ore perciperent, qui ad majorem Dominici muneris gratiam novo more proventus, ita consecratus est, ut non succederet in cathedram sed accederet. Nam incoluni Valerio Hipponensis Ecclesiae Episcopo, Coepiscopus Augustinus est.

Hoc tempore fuit illi cum Pascentio Comite Ariano in urbe Carthaginensi disputatio: & antea privatim & obiter cum Fortunato quodam Episcopo congressus fuerat: ut patet ex ep. 163.

Anno Christi 426. die 26. Septembris Augustinus unà cum duobus aliis Episcopis, in Ecclesia confedens, praesentibus presbyteris septem, astante clero & frequenti populo, designat presbyterum Heraclium Episcopum sibi successorem: ut patet ex Epist. 110.

Anno Christi 430. die 28. Augusti Sanctus Augustinus Hippone obiit, libris Juliani Apostatae, (referente Prospero Aquitanico) tertio Wandalis urbem obsidentibus, sub ipsum suae vitae finem respondens: quo etiam tempore, ut S. Libertus ait, Theodosius Imp. ad eum litteras per Ebagnium Magistrum scripserat, ut Ephesino Concilio interesse dignaretur.

Corpus ibidem in basilica S. Stephani conditum annis 62. honorifice jacuit, inde in Sardiniam, ac demum Ticinum seu Papiam Italiae urbem translatum. Vixit ann. 76. menses 9. dies 16. Ita Josephus Pamphilus in Chronicis ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

C A P U T III.

Ordinum Monasticorum à Sancto Augustino profectorum primordia.

CUM Græcia totusque Oriens religiosis hominibus multiplicandis operam daret, nec alias quidem orbis partes ista laude caruisse certum est. Nam & Mediolani, scribit Augustinus, vidisse se Monasterium, *Ambrosio* (ut ait) *nutritore*, & ipse Augustinus in Africa, ut Possidonius narrat, Virorum & Fæminarum monasteria fundavit. Quod quidem cum alii multi, tum inprimis Antoninus hoc ipsum putat esse institutum, cui nunc *Eremitarum* nomen est. Sic enim commemorat, Augustinum, antequam esset Episcopus, propè Hipponensem urbem monasterium in nemore condidisse, quod institutum eo vivo, & deinde mortuo, magnoperè auctum, ac per alias deinceps civitates fit propagatum, aliquot annis postea barbarorum irruptione turbatum, aliosque in Italiam Monachos venisse, alios aliò: donec Innocentius IV. qui anno MCCXLIII. summum gessit Pontificatum (cum multi essent hic, illic, sparsi Eremitæ) in unum omnes corpus contraxit, ac loco habitumque conjunctos ad S. Augustini regulam, aggregavit, insuper etiam in urbibus habitare iussit, ut proximis quoque prodesse. Quòd hujus consilium multò etiam diligentius tradunt exequutum esse Alexandrum IV. ejus successoris, caelesti quadam visione impulsus, cum ei B. Augustinus grandi capite, membris adaucta, & deinde magis etiam multiplicata viguit, ut videmus, in Ecclesia, nomenque Eremitarum, quod ab initio ex solitudine habuit, nunc etiam in mediis urbibus servat. Sed hæc multo posteriora.

Itaque redeamus ad Augustini tempora, quibus iisdem temporibus Romam etiam allatum esse, vel certè multò magis propagatum vitæ monasticæ institutum indicat Hieronymus, qui in Marcellæ laudem hoc quoque scribit, cum antea ignotum esset Romæ monachorum propositum, nec auderet quisquam propter rei novitatem, ignominiosum, ut tum putabatur, & vile in populis nomen assumere, Marcellam quæ à sacerdotibus Alexandrinis, Arij metu in exilium expulsis, Antonii adhuc superstitis & Monasteriorum in Thebaide fundatoris institutum didicisset, non erubuisse profiteri quod Christo placebre cognoverat. Quare cum in suburbano agro monasterium instituisset, ejus imitatione crebra Virginum canobia, & Monachorum innumerabilis multitudo exorta est: ut præ eorum frequentia, quod prius fuerat ignominia, esset postea gloria.

Cæterum Eremitæ Augustiniani, sic & Canonici Regulares Augustinum ordinis sui caput & auctorem fuisse adserunt: confirmantes se in Hipponensi urbe, ubi Episcopum agebat, anno Christi trecentesimo nonagesimo quarto, ab Augustino magistro institutos, à quo etiam in vestem acceperint tunicam candidam, cum toga lintea.

Secutis deinde temporibus, quamplurimæ tum Canonicorum sæcularium, tum Monachorum piorumque militum familia, Augustinianam regulam sunt amplexæ. De quibus sequenti capite ex professo agemus.

CAPUT

CAPUT IV.

Ordines Religiosi sub regula Sancti Augustini militantes.

ORDO Canonorum Regularium, quorum originem referunt ad tempora Apostolorum, Volaterranus, Polydorus Vergilius, & alii Scriptores. Institutum istud postea S. Augustinus, legibus ac disciplina temperavit.

Canonorum porrò Regularium variæ sunt Congregationes, variis temporibus variis in locis institutæ.

Congregatio Lateranensis Canonorum Regularium, quæ postea Frisonaria, ac demùm S. Salvatoris est dicta.

Congregatio Canonorum Regularium S. Salvatoris Bononiensis, vulgò Scopetorum appellata, anno 1408. per Stephanum Senensem instituta.

Congregatio seu ordo Canonorum Regularium S. Rufi in Gallia, per B. Rufum Archiepiscopum Lugdunensem circa an. 1107. instituta.

Congregatio Canonorum Regularium S. Marci de Mantua, anno 1131. instituta.

Congregatio Canonorum Regularium S. Spiritus apud Venetos, anno 1415.

Congregatio Canonorum Regularium de Arroasia in Belgio, circa annum 1000. inchoata.

Congregatio, seu Capitulum Windefimense, Canonorum Regularium in Germania inferiore & superiore, anno 1387.

Congregatio Canonorum Regularium S. Victoris.

Præter istas reformatas Canonorum Regularium Congregationes, quæ ab Ordinariis jurisdictione exemptæ suos peculiare habere solent Præfectos, sunt insuper infinitæ propemodum Abbatia, Præposituræ, Prioratus, aliæque monasteria Canonorum Regularium, quæ Ordinariis sive Diœcesanis Episcopis subsunt.

Ordo Præmonstratensis Canonorum Regularium, auctore S. Norberto Archiepiscopo Magdeburgensi, anno 1120.

Ordo Vallis Scholarium, auctore Guilielmo natione Anglo, in Campania regni Gallia provincia, circa an. 1218. institutus.

Ordo S. Mariæ de Mercede & Redemptione captivorum anno 1218. per Jacobum I. Regem Aragoniæ & S. Raimundum Pennafortium monachum Dominicanum institutus. Hic ordo partim Monachos, partim Equites complectitur.

Ordo S. Trinitatis, de Redemptione captivorum, per Joannem de Matha natione Gallum, anno 1197. institutus.

Ordo Hospitaliorum S. Antonii in Gallia, circa ann. 1121. per Gastonem Vienneensem, natione Gallum inchoatus.

Ordo Jesuatorum sive Clericorum Apostolorum à S. Joanne Columbino institutus, obiit is an. millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto.

Ordo Prædicatorum auctore Sancto Dominico.

Congregatio Armeniorum sive S. Bartholomæi Genuensis, in Liguria.

Ordo Eremitarum Conventualium S. Augustini, per universum orbem Christianum diffusus, circa an. 390. primum in Italia & postea in Africa à S. Augustino institutus, ut volunt.

Cæterum ut variæ Canonorum Regularium, sic & Eremitarum Augustinianorum, variæ sunt Congregationes reformatæ: quas inter hodie primaria est Lombardica; hanc sequitur Corbonaria, & post Licetana.

Congregatio Eremitarum S. Augustini de Liceto, apud Senas Italiae urbem, anno 1050. instituta.

Congregatio Eremitarum Corbonaria nuncupata, in regno Neapolitano, anno 1399. per Simonem Cremonensem instituta.

Congregatio Eremitarum Perulina, aliàs Sanctæ Mariæ de Populo in Umbria, anno millesimo quadringentesimo vigesimoquarto.

Congregatio Lombardica anno 1444. per Joannem Rocquium Papiensem, Gregorium Cremonensem in urbe Cremensi instituta. Quæ congregatio inter omnes Reformatas, sive Observantes apud Italos est celeberrima.

Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Monte Ortono, apud Patavium, an. 1460. per Simonem Camerinensem inchoata.

Congregatio Baptistarum per quemdam nomine Baptistam, natione Genuensem an. 1484. instituta, quæ & Genuensium dicitur.

Congregatio Apuliae alias de Dulceto an. 1492. per Felicem natione Apulum, in Apulia instituta.

Congregatio Germaniæ seu Saxoniam anno millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, per Andream Prolem instituta: quæ postea est extincta, cum ex ea Martinus Lutherus impiissimus apostata prodisset.

Congregatio Zampanensis anno 1502. in Calabria per Zampanam Calabrum inchoata.

Congregatio S. Augustini de Dalmatia, eodem anno in Sclavonia inchoata.

Congregatio Eremitarum Sancti Pauli primi Eremitæ, anno 1555. inchoata. Cujus Congregationis multa sunt monasteria in Hispania & nonnulla in Italia, circa urbem Romam.

Est & Congregatio Bituricensis Eremitarum in Gallia, qui Biturigis, Pictavii, Latiniaci & alibi, suos habent conventus.

Ordo Cruciferorum seu Crucigerorum in Italia celebris; cujus originem referunt ad tempora S. Cleti Papæ, qui D. Petro successit, aut S. Helenæ Imperatricis.

Congregatio Huiensis Crucigerorum in Germania, Belgio, Gallia, aliisque provinciis Transalpinis celebris circa an. 1216. inchoata. Cujus Præfectus generalis residet Huy ad Mosam flu. in diœcesi Leodiensi.

Congregatio Crucigerorum in Hispania.

Ordo S. Brigittæ, qui est monialium & monachorum, per S. Brigittam institutus, & an. 1370. per Urbanum V. confirmatus.

Ordo seu Congregatio S. Pauli primi Eremitæ, per Eusebium virum pium, circa ann. 1215. inchoata.

Ordo Servitarum, seu Servorum Beatæ Mariæ circa an. 1233. vel 1252. inchoatus, quem mirificè amplificavit S. Philippus Benitius nobilis Florentinus.

Ordo Fratrum Vitæ communis, sive fratrum Hieronymianorum à Gerardo Magno Daventriensi an. 1376. inchoatus. Habuerunt ii, celeberrimas olim Scholas per Germaniam superiorem ac inferiorem, ut hodie Patres Societatis Jesu.

Ordo Alexianorum sive Cellitarum in Belgio celebris, qui contagione laborantibus adsunt & sepeliendis mortuis piam operam impendunt.

Ordo seu Congregatio Nigrarum Sororum in Belgio, quæ agris & peste infectis piè inserviunt.

Ordo Charitatis nostræ Dominæ, circa an. 1300. in Gallia inchoatus.

Ordo Hieronymianorum Eremitarum S. Hieronymi, an. 1300. à Petro Gambacurta institutus, in Italia.

Congregatio Hieronymianorum in Hispania celebris.

Ordo fratrum Mendicantium S. Hieronymi Fesulensis, an. 1405. per Redonem Comitem Gravellæ in Italia institutus.

Ordo sive Congregatio Apostolicorum, sive Barnabitarum, à S. Barnaba Apostolo dicitur institutus, cujus Congregationis Sodalibus anno millesimo quadringentesimo octogesimo quarto Innocentius VIII. regulam S. Augustini præscripsit.

Congregatio S. Ambrosii ad Nemus anno 1431. ab Eugenio IV. confirmata.

Congregatio Bonorum hominum in Anglia anno 1257. per Richardum, Henrici III. Regis Angliæ fratrem, inchoata.

Ordo Saccitarum, sive Fratrum de Pœnitentia JESU Christi, desit.

Congregatio S. Georgii de Alga apud Venetios, Canonicorum Sæcularium per Antonium Corrarium patritium Venetum inchoata, & per S. Laurentium Justinianum primum Patriarcham Venetum, mirificè illustrata.

Ordo Guilielmitarum, auctore S. Guilielmo Duce Aquitaniam. Alii tamen dicunt hos Guilielmitas militare sub Regula S. Benedicti.

Ordo Ministrantium infirmis, per B. Joannem Lusitanum circa annum 1540. inchoatus Granatæ, & sub regula S. Augustini anno 1571. Kalend. Januar. per Pontificem Maximum confirmatus. Ab Italis vulgò dicuntur *Fate beu Fratelli*. horum constitutiones extant typis editæ, unâ cum vita B. Joannis conscripta per Franciscum de Castro, presbyterum & Rectorem Hospitalis Granatensis.

Ordo Clericorum Regularium minorum, Romæ nostro sæculo institutus, nisi fallor sub Regula S. Augustini. Horum domus seu Conventus primarius est Romæ ad S. Laurentium in Lucina: habent & alium Conventum ad S. Agnetem in Agone.

Ordo Clericorum, seu Presbyterorum B. Mariæ Magdalensæ, aliàs de Pœnitentia initio Pontificatus Clementis VIII. Romæ institutus, sub regula Sancti Augustini, nisi fallor.

Ordo Equitum Hospitalanorum S. Joannis Hierosolymitani, cujus olim sedes primaria fuit Rhodus, hodie Melita Insula, vulgò *Malta*: unde nunc Melitenfes vocantur.

Ordo Equitum Marianorum sive Teutonicorum in Germania ac Prussia.

Ordo Equitum S. Mauritii & S. Lazari in Sabaudia.

Ordo Equitum S. Mariæ de Monte Carmelo & S. Lazari, in Gallia.

Ordo

Ordo Equitum Sancti Jacobi, in Hispania.

Ordo Equitum JESU Christi contra Albigenfes, à S. Dominico institutus.

De his ordinibus Equeſtribus, conſule origines noſtras Equeſtres.

CAPUT V.

*Jacobi Vitriaci Cardinalis & Episcopi Aconensis testimonium de
Canonicis Regularibus sui temporis.*

ILLI, qui Canonici Regulares dicuntur B. Augustini regulam pro fundamento religionis habentes, media & regia via incedentes, secundum primas regularium institutionum Observantias, camisiis & femoralibus, superpellitiis & pellibus, culcitis & linteaminibus utuntur. Camisias & femoralia de nocte non deponunt. Post matutinas ad cubicula revertentes, causa recreationis, dormiunt. Novem lectionum numerum in nocturno officio non excedunt; tribus diebus in hebdomada carnes edunt; pisces, ova, & caseum, in refectorio diebus aliis manducant. Ipsi autem prandentibus, unus eorum divinarum Scripturarum recitat lectiones. Sub unius Abbatis vel Prioris obedientia continenter vivunt, proprium autem eis habere non licet: animarum curas licitum est eis suscipere, & Ecclesias parochiales regere. Alias præterea habent canonicas institutiones, & regularia decreta, quæ si diligenter, & cum timore divino observare & adimplere studuerint; manna absconditum & thesauros indeficientes, & præmium sempiternum in splendoribus Sanctorum, gloria & honore coronati, possidebunt. Væ igitur illis, qui murmurantes, queruli, loquaces & garruli, mendaces & detractores inter fratres discordiam seminantes, ignavi, otiosi, & desides secundum desideria sua ambulantes, inflati & inanes, invidi, contentiosi & impatientes, avari & ambitiosi, incompositi & imprudentes, gulæ & re-nibus fræna laxantes, majoribus suis inobedientes, & primum votum irritum facientes, tam sanctum ordinem quasi contemptibilem reddiderunt, multos scandalizantes, & tanto laicis turpiores, quanto in operibus sanctitatis, prout altitudo gradus, & ordo professionis exigit, debuerunt esse priores. De quibus scriptum est: *Meretrices & publicani præcedent vos in regno cælorum.* Ipsi enim tanquam sepulcra foris dealbata, intus autem pleni immunditiis & ossibus mortuorum, & putredine cadaverum, aded fatentes in naribus bonorum virorum secum cohabitantium effecti sunt, quod multi cum jam sustinere non possent, ab eis discesserunt, ad aliam religionem, mutato habitu, fugientes. Quidam autem in eodem habitu, & sub eadem regula permanentes, prædictis velut foliis defluentibus, fortiter perstiterunt ad Observantiam regulæ sanctæ, & reformationem Regularium institutionum, tam in se quam in aliis tota virtute laborantes, & totis desideriis anhelantes. Conventus siquidem Canonicorum Regularium (*) *S. Joannis in Vineis Sueſſionensis, & S. Auberti Cameracensis, & Sanctæ Mariæ Bleſensis, & S. Nicolai de Oegnies,* cum quibusdam aliis quasi pauci racemi consumpta vindemia, in virtute religionis & fervore charitatis, & decore honestatis permanserunt. Ascendentes de virtute in virtutem, & odore bonæ vitæ & sanctæ conversationis multos allicientes de mundi naufragio ad congregationem suam, tanquam ad securum tranquillitatis portum, traxerunt. (**)

CAPUT VI.

*Sententia lata à Pio IV. Pontifice Maximo, in causa Præcedentiæ,
ad relationem trium S. R. E. Cardinalium, in favorem Canonicorum Regularium,
Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, contra Monachos Ord. S. Benedicti,
Congregationis Cassinensis.*

CHRISTI nomine invocato, pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitivam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa & causis, quam coram nobis, & quas dilectis filiis nostris Joanni Michaeli Saraceno tit. Sanctæ Anastasiæ, Joan. Baptistæ Cicadæ tit. Sancti Clementis, ac Bernardino Scotto, tit. Sancti Matthæi S. R. E. Cardinalibus primo audiendas, cognoscendas, & per eos decidendas & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, & universam eorum congregationem, ex una, & Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Cassinensis.

(*) De his monasteriis, vide infra cap. 37. & 40.

(**) Ita Jacob. Vitriacus, qui in Belgio diu vixit, & anno 1244. obiit.

finensis, aliàs Sanctæ Justinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum congregationem, de & super Præcedentia, & jure inter eos præcedendi tam in processibus, quam in Generalibus & Synodalibus, seu Provincialibus conciliis, omnibusque actibus publicis, & privatis, rebusque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione in prima seu alia versæ fuerunt, & vertebantur instantiis, partibus ex altera: Causa hujusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, ac sæpius auditis partibus, & dubiis in ea plenè discussis, ac resolutis, ac visis de jure videndis, & demùm per dictos Cardinales nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, decernimus & declaramus Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares congregationis Lateranensis, uti clericos dimissa superiori veste, pallio, seu cappa in linea veste, clericali que habitu incedentes (quod etiam in alma nostra Urbe Roma consuetum fuit, & nunc observatur) in processibus, & omnibus aliis actibus publicis & privatis, tam in dicta alma Urbe nostra, nostròque & Successorum nostrorum conspectu, quam aliàs universis, ac quibuscumque aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis, dictos Abbates, Prælatos & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Cassinensis præcedere debuissè, & debere, eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum congregationem, ut supra incedentes dictis Abbatibus, Prælatibus & Monachis Sancti Benedicti, & eorum congregationi in omnibus & singulis præmissis, præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore & esse. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranensis, & Sancti Benedicti singulariter, & per se, absque eorum Conventibus, in conciliis Generalibus, Provincialibus & Synodalibus, & aliis actibus publicis & privatis, in quibus Abbates de jure, vel de consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, atque illa promotione duntaxat, non autem congregatione & ordine, cujus fuerint, attentis, præcedere ac præferri, & in digniori loco collocari debuissè & debere, prout præferimus anteponimus, collocamus, præferri que anteponi, & collocari respectivè mandamus: Jactationes quoque molestiones, oppositiones, perturbationes, vexationes & impedimenta quæcunque per præfatos Abbates, Prælatos & Monachos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum congregationem eisdem Abbatibus, Prælatibus, Canonicis Regularibus dicti ordinis, & eorum congregationi de & super præfatis omnibus & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque præstita, & illata fuisse & esse temerarias illicitas, indebitas, & injustas, temerariæque, illicita, indebita & injusta, ac de facto præsumptas & præsumpta, illasque & illa præfatis Abbatibus, Prælatibus & Monachis fecissè & facere minimè licuissè, nec licere de jure, & propterea de & super illis, ac dicto jure præcedendi ut supra, omnibusque aliis & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse decernimus, atque imponimus.

Ita refero, & cenfeo judicandum esse, Joannes Michael Cardinalis Sarracenus.

Ita refero, & cenfeo judicandum esse, Joannes Baptista Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & cenfeo judicandum esse, Bernardinus Cardinalis Tranensis.

C A P U T VII.

Breve ejusdem Pii Papæ IV. in quo suppleantur omnes & singuli Processus & Sententiæ prædictæ, defectus etiam substantiales, si qui forsan intervenierint, ac mandatur, ab omnibus inviolabiliter observari debere prædictam sententiam sub pœnis & censuris.

Pius Papa Quartus.

AD futuram rei memoriam. Sedis Apostolicæ providentia circumspècta (ne rursus ea, quæ in controversiis inter personas ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub regulari professione famulantes versantur, in molestos contentionis anfractus relabantur) majorem solet, dum id res ipsa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper postquam, sicut nobis innotuerat, ab antiquis usque temporibus, etiam supra centum annos retroactos, lis & causa seu controversia inter dilectos filios Rectorem generalem & Canonicos Regulares sancti Augustini Congregationis Lateranensis ex una, ac Monachos S. Benedicti, Ordinis Cassinensis, aliàs Sanctæ Justinæ de Padua, ex altera, super illorum præcedentia suborta, & coram diversis judicibus etiam in nostro Palatii Apostolici auditorio ventilata ac demùm non sine animi nostri molestia in Oecumenico Concilio Tridentino, inter earundem congregationum Abbates renovata fuerat: Nos considerantes, lites & controversias hujusmodi in Ecclesia præsertim inter religiosas & reformatas personas, que relictis

relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino & Deo nostro (qui se pro nobis usque adeo humiliavit, ut formam servi acciperet) persolvere profitentur, non modicum illi præclaræ Deoque; præcipuè dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populóque scandalum generale, ac propterea illas omni ratione submovendas, publicæque religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quam primum consulendum esse rati; Motu proprio dictas causas & controversias ubilibet & coram quibusvis iudicibus, motas, & in quibusvis instantiis indecisas pendentes, ab eisdem iudicibus, ad nos avocavimus, illasque dilectis filiis nostris Joanni Michaeli sanctæ Anastasiæ Sarraceno, Joanni Baptistæ sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis, S. R. E. presbyteris Cardinalibus audiendas, cognoscendas, & decidendas per quandam motus propii schedulam, & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus per eos audiendas tantum, nobisque referendas commisimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus earumve Procuratoribus & Advocatis pluries auditis, dubiisque emergentibus ad plenum discussis & resolutis, conperto satis per eos ex conpluribus litteris Apostolicis diversisque aliis documentis, rationibus & probationibus, (*) qui ipsi Canonici fuerunt & sunt de illis clericis à S. Augustino, quinimò à sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos tam suæ antiquæ institutionis, quam etiam dignitatis clericalis (quâ eos statim cum professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet) aliarumque qualitatium in eis existentium rationem, dictamque illorum Congregationem Lateranensem præfatos Monachos & eorum congregationem Cassinensem præcedere debere censuerunt & concluderunt, suamque conclusionem homini ad audientiam nostram retulerunt. Unde nos illorum relatione intellecta, eaque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati & juri consonam comperimus per nostram definitivam sententiam judicavimus, decrevimus & declaravimus Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares congregationis Lateranens. uti Clericos dimissa superiori veste, pallio seu cappa, in linea veste clericali habitu incedentes quod etiam in alma urbe consuetum fuerat, & tunc observabatur) in Processionibus, & omnibus aliis actibus publicis & privatis, tam in dicta urbe, nostróque & aliorum Romanorum Pontificum Successorum nostrorum conspectu, quam aliàs in universis & quibuscumque aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis, Abbates, Prælatos & Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cassinensis prædictos præcedere debuisse & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, ut præfertur incedentes, dictis Abbatibus, Prælatibus & Monachis sancti Benedicti & eorum congregationi in omnibus & singulis præmissis, præferendos, anteposendos, & in digniori loco collocandos fore & esse, Abbates verò dictarum congregationum singulariter & per se absque eorum Conventibus in Conciliis generalibus, Provincialibus, Synodalibus, ac aliis actibus publicis & privatis, in quibus Abbates de jure vel consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione duntaxat, non autem congregatione, & ordine, cujus sint, attentis, præcedere & præferri, & in digniori loco collocari debuisse & debere, prout & tunc prætulimus anteposuimus, & collocavimus, præferrique anteponi, & collocari mandavimus, jactationes quoque molestationes, oppressiones, perturbationes, vexationes & impedimenta quæcumque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos & eorum congregationem Cassinensem eisdem Abbatibus, Prælatibus & Canonicis Regularibus congregationis Lateranensis super præfatis omnibus & singulis & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, facta, præstita, & illata fuisse & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariæque, illicita, indebita & injusta, ac de facto præsumptas & præsumpta illasque & illa Abbatibus, Prælatibus & Monachis, Congregationis Cassinensis hujusmodi fecisse & facere minimè licuisse neque licere de jure. Et propterea de & super illis ac dicto jure procedendi, omnibusque & singulis aliis præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse, & tunc imposuimus prout in rescripto, relatione & sententia prædictis plenius continetur. Ne autem de sententiæ aliorumque præmissorum validitate ullo unquam tempore dubitari, ac propterea vel alio quovis prætextu rem maturè discussam & judicatam rursus in controversiam retrahi, neve denuò in Ecclesia Dei inter tales personas religiosas contentiones exoriri ac populo scandala generari contingat, tempestivè providere ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores litterarum singulorum prædecessorum, ac rescripti processus, relationis, sententiæque præfatorum & inde secutorum tenores præsentibus pro suffragiis expressis habentes. Motu simili non ad ipsorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum Regularium congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis nobis super

D 2

hoc

(*) Canonicorum regularium antiquitas.

hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine ad effectum executionis dictae sententiae tantum, omnes & singulos processus & sententiae praefatorum defectus etiam substantiales, si qui forsan in eisdem intervenerint, harum serie supplemus, ac eandem sententiam unâ cum ejus processu validos & efficaces esse, suosque plenarios & integros effectus sortiri & inviolabiliter ab omnibus observari debere, nec partes ipsas ab eis ullo unquam tempore quovis praetextu quaesito colore resilire posse, sed illorum observationem teneri, censurisque & pœnis tam ecclesiasticis, quam pecuniariis ad id cogi & compelli, neque monachos eorumve congregationem adversus sententiam aliave praemissa in pristinum statum quovis quaesito colore, vel ingenio restitui, nec illa oppugnantes audiri, praesentesque litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, aut alio quovis defectu notari seu impugnari posse. Sicque & non aliter per quoscunque Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & autoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid fecus à quoquam, quavis autoritate scienter aut ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, praemissaque omnia perpetuò statuimus, utque ita fiant & observentur volumus atque mandamus, similiter venerabili Fr. Episcopo Amerino & dilectis filiis nostro in alma Urbe & ejus districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiae Caesarum camerae Apostolicae auditori generalibus per praesentes motu pari mandantes, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios praesentes litteras, & in eis contenta quaecunque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris generalis & Abbatum, Praetorum ac Regularium Canonicorum S. Augustini congregationis Lateranensis praefatorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes faciant autoritate nostra illos suppletionem, decreto, statuto, voluntate & mandato, aliisque promissis pacificè frui & gaudere. Non permittent eos vel eorum quempiam desuper, per quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari; contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras, & tam Ecclesiasticas & pecuniarias etiam arbitrio suo moderandas & applicandas, quàm etiam privationis beneficiorum Ecclesiasticorum per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliâque juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus illas sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggravando & interdictum Ecclesiasticum imponendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii saecularis. Non obstantibus praemissis, ac felicitis recordationis Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quispiam praesentium vigore ultra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac aliis quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum & Ordinum, ac congregationum praefatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis capitulis irritantibusque, & aliis decretis in genere vel specie, etiam motu proprio & scientia quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro expressis & insertis habentes (illis aliàs in suo robore permanens) hac vice duntaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis in iudicio & extra ubilibet locorum plena & indubia, eademque prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae, apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XVIII. Januarii M. D. LXIV. Pontificatus nostri anno quinto.

C A P U T VIII.

Canonicorum Regularium variae Congregationes reformatae.

ANNO salutis humanae 1080. sub Gregorio VII. ut testatur Volaterranus, lib. 21. instauravit Ordinem Canonicorum Regularium *Jo* in Ecclesia S. Quintini Bellovacensi, qui fuit ejusdem Ecclesiae Praepositus, & postea Episcopus Carnotensis quique post Isidorum fuit Decretorum collector.

Eodem

Eodem tempore per Galliam idem Canonicorum Regularium Ordo florere cœpit sub *Arnulpho* Abbate, & Episcopo Lugdunensi: ut refert *Naucerus* vol. 2. Chron. gener. 37.

Eundem ordinem revocavit, teste *Volaterrano*, *Fridianus* Episcopus *Lucensis*, per *Tusciam* & universam penè *Italiam*.

Anno item, ut refert idem *Volaterranus*, redemptionis humanæ 1401. auctore *Leone* cognominato *de Carate*, cive *Mediolanensi*, Canonico Regulari, orta est apud cœnobium *S. Mariæ de Frigionaria*, in diœcesi *Lucensi*, congregatio Canonicorum regularium, quæ dicta est *Congregatio Frigonaria*, & postea jussu *Eugenii IV.* cujus auctoritate est approbata, vocataque fuit *Lateranensis Congregatio*.

Anno Christi Domini 1410. cœpit alia Congregatio Canonicorum regularium, quam fundarunt *Stephanus* & *Hieronymus*, viri *Senenses*, *Eremitæ Augustiniani*. Hi enim cum aliis paucis, *Gregorio XII.* approbante, ad ædem *S. Salvatoris* in *Scopeto* propè *Florentiam* migrarunt; & ibi cœnobium extruxerunt, unde dicta est *Congregatio Scopetina* seu *S. Salvatoris*, teste *Volaterrano*. Utuntur veste alba, scapulari item albo, & tunica alba linea. Cum prodeunt in publicum & incedunt per urbem, assument pallium nigrum, quo teguntur. Quadraginta per *Italiam* conventus habent.

Est & alia Congregatio, teste eodem *Volaterrano*, *Julii II.* auctoritate confirmata, quæ nomine *S. Petri de monte Corbulo*, in *Florentina* diœcesi appellatur. Cujus congregationis Clerici hospitalitatem colunt, & pullum atque humilem cucullum linteis crassisque tuniculis superinduunt. Hæc *Volaterranus*, lib. 21.

Est & Congregatio Canonicorum *Sancti Gregorii in Alga* *Venetiis*, quam illustravit *Beatus Laurentius Justinianus* & *Eugenius Quartus*. Canonici utuntur amictu cærulei coloris.

Cæterum quæritur, quomodo propagatus sit ordo Canonicorum regularium? *Volaterranus* lib. 21. in *Anthropol.* ait, hunc ordinem propagatum & mirificè auctum fuisse, sic ut ex eo existerint triginta sex *Romani Pontifices*, *Cardinales* trecenti, viri sanctitate vitæ clari, & in *Sanctorum* numerum adscripti, septies mille & quingenti. Et postea numerat *Romanos Pontifices*, *Gelasium Primum*, *Leonem VIII.* *Alexandrum II.* *Paschalem II.* *Lucium II.* *Alexandrum III.* *Innocentium III.* *Honorium III.* Potuisset his etiam adjungere *Anastasium IV.* & *Adrianum IV.* *Augustin.* *Ticinensis* in suo *Propugnaculo Ordinis Canonici* part. 1. cap. 1. 2. 3. & 14. & part. 5. confirmat. 14. scribit; Ex ordine Canonicorum Regularium fuisse *Romanos Pontifices* quinquaginta quatuor, *Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ* mille quingentos sexaginta septem, viros, qui sunt in *Sanctorum* numerum relati fuisse ducentos ultra sedecim millia. Et *Ecclesiam Romanam*, inquit, gubernavit hic ordo per annos quingentos & sex. Penes hos auctores, quos nominavi, sit fides. *Onufrius Panvinius* in lib. de 7. Ecclesiis Urbis scribit in hunc modum: *Gelasius Primus circa annum Domini 400. constituit in Ecclesia Lateranensi clericos Canonicos, qui servabant regulam Apostolorum, nihil proprium habentes, sed in communi, juxta regulam S. Augustini viventes. Postea Gregorius III. posuit monachos in Ecclesia Lateranensi, ut in ea preces quotidie cantarent. Deinde monachis deficientibus, iterum sunt in eadem Ecclesia Clerici Canonici constituti, qui more monachorum religiosum vitæ institutum servabant: & Priori, loco Abbatis, parebant, & in communi domo habitabant. Et ex hoc Lateranensi Canonicorum regularium monasterio fuerunt Romani Pontifices Alexander II. Urbanus II. Paschalis II. Honorius II. Innocentius II. Alexander III. Innocentius III. Honorius III. Et duravit, inquit Onufrius, Lateranense Canonicorum regularium monasterium octingentos annos usque ad Bonifacium VIII. qui anno Domini 1300. exclusit e monasterio Canonicis regularibus, posuit in eo Canonicos sæculares. Ita Onufrius.*

CAPUT IX.

Congregatio Lateranensis Canonicorum Regularium.

CANONICI Regulares Ordinis S. Augustini, dicti *Lateranenses*, ab *Apostolis* primum (ut narrant *historiæ*) traxerunt originem, sed postmodum à *B. Augustino*, fuit ista Congregatio regulariter ordinata: cum quibus *Canonicis*, factus ipse *presbyter*, à *Valerio Episcopo*, secundum regulam ab *Apostolis* traditam aliquamdiu vixit. Qui cum, post multa temporum spatia, varias à laudabilibus viris *Reformationes* accepissent, secundumque illas varia sortiti essent nomina; inter alias prima fuit ista Congregatio *Lateranensis*. Quæ tandem fuit reformata in templo *S. Mariæ Frigionariæ*, propè *Lucam Etruriæ* urbem, anno millesimo quadringentesimo septimo, à quodam clerico nobilissimo *Romano*, nomine *Bartholomæo*, illustrissimæ familiæ *Columnæ*, ejusque socio *Jacobo de Anogradis*, *V. I. Doctore excellentissimo*. Olim, idque per octingentos ferè an-

nos, usque ad Bonifacium VIII. sedem habuerunt in basilica Lateranensi, à Gelasio I. ibidem collocati. Ex qua basilica licet postea pluries fuerint eiectioni, atque iterum regressi; tandem sub Sixto IV. Summo Pontifice, illius possessionem prorsus amiserunt: non tamen titulum & privilegia, quæ idem Pontifex ipsis concessit, unà cum monasterio S. Mariæ Paris, in quo etiamnum Romæ sedem ac domicilium habent.

CAPUT X.

Aroasiensis Congregatio Canonorum Regularium, per Belgium & Franciam.

ANNO 1097. duo pii sacerdotes Conon & Heldemarus Aroasiam monasterium fundarunt, quod hodie visitur secundo ferè lapide à Bapalma Artesiæ oppido versus fines regni Galliæ. Quo factum ut bellis inter Gallos & Belgas sævientibus non semel fuerit destructum.

In hac Abbatia tanta fuit olim regularis disciplinæ Observantia, ut illius regimini, quamplurima sese Monasteria olim submiserint & amplissimæ Congregationis, inde Aroasiensis dictæ, caput olim exstiterit.

Catalogum porrò monasteriorum, quæ Aroasiensi Congregationi paulatim accesserunt, hunc nobis R. P. Franciscus Barrius, Prior Aquicinctinus transmisit.

Nomina Monasteriorum, quorum Abbates dextro in latere considerare solent in congregatione solemnii.

TOTIUS congregationis caput & princeps est Aroasiense monasterium.

Beatæ Mariæ monasterium Henniense, seu S. Martini de Henniaco, vulgò *Hennius Liefart*.

B. Mariæ monasterium Boloniense, fundatum anno 1159. dirutum autem anno 1544. ab Henrico VIII. Angliæ Rege.

Monasterium S. Eligii Fontis in Calviaco, aliàs à Calviaco, Gallicè Chanii.

Monasterium S. Marci, seu S. Nicolai in pratis juxta Tornacum.

Cisoniense S. Calixti monasterium, anno octingentesimo trigesimo octavo, à S. Everardo Comite fundatum.

Monasterium S. Joannis Baptistæ, juxta Chocques, Artesiæ pagum in agro Bethuniensi.

Monasterium S. Mariæ à Bello loco, quod à monasterio Joannis juxta Chocques initium habet.

Zunebecanum S. Mariæ monasterium, an. 1578. per tumultus bellicos dirutum.

Monasterium Sanctæ Mariæ à Castriciis.

Monasterium S. Joannis Baptistæ in Valentiana Hannoniæ urbe, quod monasticæ hujus suæ institutionis originem traxit à monasterio S. Crispini in Cavea apud Sueffiones, anno 1112.

Bartholomæi Monasterium Brugense, quod Latine Quercetum, Flandricè *Oecboudt* nuncupant; quod monasticæ hujus suæ institutionis originem habuit à monasterio S. Marci five S. Nicolai in pratis, juxta Tornacum, anno 1050.

Bethleemeticum monasterium in Alemannia.

S. Patritii monasterium in Hibernia. fuit illud, ut arbitror, olim situm in primaria urbe Dublinensi. Constat enim ex Actis S. Laurentii Archiepiscopi Dublinensis, ipsum Canonicos seculares in Canonicos regulares Aroasiensis Ordinis transformasse. Vide Surium 14. Novemb. Tom. 6.

Nomina Monasteriorum, quorum Abbates ad sinistrum latus sedent in comitiis solemnibus.

Monasterium S. Mariæ à Nemore, nunc Guisseauvilla, aut Rivovilla, fundatum à Dominis seu Toparchis Creciacensibus, cujus Abbas dicebatur Prior, ut loquuntur, Congregationis Aroasiensis.

Monasterium S. Crispini in Cavea apud Sueffiones.

Monasterium S. Vulmari Bononiense, in Gallia, ab Henrico VIII. Angliæ Rege dirutum.

Monasterium S. Leodegarii apud Sueffiones.

S. Amandi

S. Amandi monasterium Mareolense, apud Atrebatum, à S. Bertilia virgine fundatum.

Monasterium à Claro Fageto.

SS. Petri & Pauli monasterium Varneftunense, vulgò Warnefton.

Castellionense monasterium, quod originem habet à monasterio B. Mariæ in Nemore.

Monasterium à Dodellievilla, seu Dodevilla.

Monasterium S. Mariæ à Sagano in Silesia, & diœcesi Vratislaviensi; cujus monasterii Abbas Alardus VIII. Kalen. Maji defunctus notatur, in Catalogo seu libro defunctorum monasterii Aroasiensis.

Monasterium S. Christophori Fanopiense, seu Falenpinense fundatum ann. 1039. apud Insulas Flandriæ urbem.

Monasterium S. Mariæ & S. Huberti in atrio in Vafago, aliàs ab Alteriaco.

Monasterium Dulcis Vallis, juxtà Middelburgum Flandriæ oppidum, quod Meyerus an. 1215. vult conditum, sumptis initiis institutionis ex Brugenfi S. Bartholomæi monasterio.

Dirutum est autem anno 1578. per tumultus bellicos.

Atque in hoc quidem Catalogo, non nisi sex & viginti monasteria, præter Aroasiense, recensentur; cum alii tamen velint octo & viginti monasteria Aroasiensem Abbatem agnovisse.

*Jacobi Vitriaci Cardinalis testimonium de Canonicis Regularibus
congregationis Aroasiensis.*

SUNT alii regulares Canonici, qui de Aroasia nuncupantur; eo quòd prima hujus institutionis Abbatia, quæ caput est omnium aliarum, sic vocetur, in diœcesi Atrebatensi sita. Hi siquidem fundamentum regulæ B. Augustini retinentes, ut carnem suam cum vitiis & concupiscentiis arctius crucifigerent, carnes à refectorio suo subtraxerunt. Camisiis insuper non utuntur, sed cum tunicis laneis nocte in dormitorio suo quiescunt. Quasdam etiam alias institutiones necessarias & honestas suprâ prædictum fundamentum prudenter ædificantes, contra imminentiâ pericula sibi præcavescentes, addiderunt. Et quoniam nihil magis virtutem religionis conservat, ubi plures sunt Congregationes & Conventus, quàm respectus ad unum superiorem, qui diversa sub se membra regit & continet, quasi summum & supremum caput; semel in anno sub primo & principali Abbate generale Concilium celebraturi conveniunt, ut omnes unanimiter hujus ordinis Abbates, secundum quod religioni viderint expedire, corrigant corrigenda, refecent superflua, instituunt & addant quæ fuerint superaddenda, vel secundum temporum aut rerum mutationem, quæ fuerint commutanda commutent, & novis supervenientibus ita vetera rejiciantur, quod vetustissima veterum, prima scilicet antiquorum Patrum instituta, firmiter & invariabiliter observentur. Principalis siquidem Abbas filias suas, inferiores scilicet Abbantias per se, vel per viros idoneos studiosè visitando, quantum religioni subministrat fulcimentum, ne per negligentiam defluat, vel per dissolutionem status religionis enervatus corruat, ex his liquet conventibus & congregationibus, quæ ex uno tantum Abbate pendentes, & uni soli superiori intendentes, cum corrueute plerumque corruunt, cum non habeant unde alias fulciantur. Væ siquidem soli, quia si ceciderit, non habet sublevantem. Funiculus autem multiplex non facilè rumpitur: frater enim fratrem adjuvans, est quasi civitas munita. Si autem corrupto capite ad Prælatos sæculares membra recurrerint, Scyllam fugientes, frequenter Charybdim incurrerunt, & fugientes arma ferrea, in arcum æreum inciderunt. Quidam enim Ecclesiarum Prælati regularium dissensionibus tantò magis exultant, quantò velut in aqua turbata copiosorem reperientes piscationem, ab altera vel utraque parte hac occasione pecuniam emungere non formidant. Quod si fortè justos & timoratos invenerint Prælatos, qui ab omni munere manus excutientes, eorum partes intercedente pecunia, fovere renuerint, tandem facta ad Dominum Papam appellatione, discurrendi & evagandi materiam libenter inveniunt, & inutilibus expensis ex utraque parte miserabilem domum eorum obligantes, redditus copiosos, & amplas plerumque consumunt possessiones. Ita Vitriacus in sua *Historia Occidentali*.

Cæterum floret hodièque Abbatia Aroasiensis, ut & aliæ Abbatie ejusdem olim Congregationis, sed proh dolor! desit ista societas, five unio, nec annum amplius capitulum à Congregatione Aroasiensi, utpotè extincta celebratur.

CAPUT XI.

*Ordo seu Congregatio Canoniorum Regularium S. Rufi,
in Gallia.*

CONGREGATIO Canoniorum Regularium S. Rufi, (quem alii Arnulfum nuncupant) Paschalis Papæ II. temporibus, circa annum 1107. fumpsit exordium. Beatus namque Rufus, Lugdunensis Episcopus, cum esset egregius divini verbi præco, monasteriis plurimis in Gallia excitatis, demum in Italiam transiit, atque in Etruria & alibi multa Canoniorum Regularium cœnobia instituit: quorum caput apud Valentiam, Delphinatus seu Provinciæ Viennensis urbem statuit. Sic Aymar Falco in historia sua Antoniana Lugduni an. 1534. edita, notatque idem in Provincia Viennensi tria monasteria, religiosarum familiarum capita, numerari: nimirum Cartusiam Majorem, S. Antonii Viennense monasterium, & dictam S. Rufi Abbatiam.

Hujus reformationis meminit Joachimus Abbas, commentario in Apocalypsim, videturque initia ejus referre ad annum circiter 1100.

CAPUT XII.

Congregatio & Abbatia S. Victoris ad muros urbis Parisiensis.

INTER Canonicos Augustinianos celebris, est familia seu Congregatio Canoniorum S. Victoris, qui nomen hoc induerunt à monasterio S. Victoris Abbatiali titulo illustri, ad muros Urbis Parisiensis sito. Quod quidem monasterium anno 1113. à Ludovico Crasso Galliæ Rege fundatum dotatumque est; teste Francisco Belleforestio in sua Cosmographia. Floruerunt hoc in monasterio Hugo & Richardus à S. Victore, Theologi longè celeberrimi.

Est autem hodièque in monasterio isto Bibliotheca manuscriptorum codicum mediæ ævi longè præstantissima, quam exteri omnes meritò admirantur, & nos aliquando admirati sumus.

Cæterum haud abs re fuerit Jacobi Vitriaci (qui anno 1244. obiit) de Canonicis S. Victoris testimonium hic adfuisse. *Sunt aliæ Canoniorum Regularium devotæ, & humiles, & amabiles Deo congregationes, quæ S. Victoris Canonici nominantur; eo quòd prædictus Dei martyr patronus & advocatus sit eorum, in quibus hujus ordinis primordia claruerunt. Primus siquidem & præcipuus hujus sanctæ Religionis conventus extra muros Parisiensis civitatis, in Ecclesia quæ dicitur S. Victoris, quasi lucerna Domini supra candelabrum posita, non solum propinquam civitatem, sed remotas circumquaque regiones & ad Dei cognitionem illuminat, & ad charitatem inflammat, tanquam piscina probatica, & luter æneus in templo Domini, scholaribus Parisiis commorantibus, & variis populis undique confluentibus aquas purificationis subministrans. Hæc siquidem sancta & omni acceptione digna militantium in castris Domini congregatio, refugium est pauperum, consolatio lugentium, fulcimentum & quasi basis debiliùm, recreatio lassorum, relevatio lapsorum, portus tranquillissimus scholarium, quibus de mundi hujus naufragio evadere cupientibus sinum misericordiæ aperit, & in gremio suo velut pia mater eos fovet & nutrit. Multis à principio Parisiensibus magistris, viris litteratis & honestis, velut stellis fulgentibus illustrata, & quasi margaritis pretiosis decorata. Inter quos nominatissimus & præcipuus exstitit citarista Domini, organum Spiritus sancti, Magister Hugo de Sancto Victore dictus, qui malogranata tintinnabulis conjungens, exemplo sanctæ conversationis, multos ad honestatem incitavit & melliflua doctrina ad scientiam erudit. Multos autem aquarum viventium puteos effodiens, libris suis, quos de fide & moribus tam subtiliter quàm suaviter disserendo edidit, incerta & occulta divini sapientiæ pluribus aperuit, mortalem sui memoriam velut compositionem odoris, & opus pigmentarii, & in omnium ore quasi mel dulcoratum, velut musicam in convivio vini, & tanquam naves poma ferentes, posteris relinquendo. Hi siquidem prudentes & honesti viri extra Parisiensis urbis tumultum seorsim congregati, supra firmum & stabile fundamentum regulæ S. Augustini institutiones honestas & salutare observantias statuerunt. Nigris siquidem cappis & tunicis albis & laneis induti, pellibus agninis & lineis utuntur camisis. Carnes in refectorio non manducant. Certis temporibus & horis constitutis infra terminos suos manibus suis corporaliter laborant. Circa primam vel secundam noctis horam ad matutinas surgentes, in bymnis, & psalmis, & canticis spiritualibus Domino suaviter & devotè jubilando, residuum noctis plerumque expendunt. Æstatis autem tempore à vespera usque ad auroram nocturnum frequenter protrahunt officium. Semel autem in anno omnes hujus ordinis Abbates Parisiis apud S. Victoris Ecclesiam generale capitulum celebraturi, congregantur. Post divini prædicationis epulas delicatas & suaves, de his quæ ad religionem & ordinis instituta pertinent, unanimiter pertractantes. Hactenus Vitriacus.*

Cate-

Cæterum ut Aroasiensis, sic & Congregatio S. Victoris desit, nec annum amplius capitulum à Victorinæ olim Congregationis Abbatibus celebratur.

Inter Victorinæ Congregationis Abbatias olim fuit, Abbatia S. Mariæ de Victoria, cujus foundationem vide infra cap. 40.

Item Abbatia S. Martini Gemellorum, de qua vide infra 43.

Monasteria Monialium Congregationis Victorinæ.

Gronenbrielenfis Abbatia, in urbe Gandensi, in Flandria.

Trudonensis Abbatia in urbe Brugensi: de qua vide supra caput trigessim tertium.

Wasmunstriensis in agro Wasiensi, apud Teneramundam Flandriæ oppidum.

Abbatia Pontis Roradi, vulgò Roesbrugge, in Flandria.

Abbatia novi monasterii in oppido Bergensi S. Winoci in Flandria.

Vallis S. Margaretæ vulgò Nonnarum monasterium in urbe Antwerpiensi.

CAPUT XIII.

Capitulum, seu Congregatio Windesemensis, Canonorum Regularium, in Germania inferiore & superiore.

WINDESEMENSE Monasterium, Canonorum Regularium Ordinis S. Augustini, tertio milliari à Daventria, Germaniæ inferioris urbe, ad Isalam flu. sita, anno Christi 1387. fundatum est. Ab hoc monasterio nomen induit, legesque accipere solet Capitulum seu congregatio Windesemensis quæ centum viginti ferè per Germaniam inferiorem ac superiorem monasteria olim complectebatur, hodièque non mediocriter floret. Debet autem ista congregatio originem ac progressum suum Gerardo Magno, & Fratrum, seu vitæ communis clericorum familiæ ab ipso institutæ, ut Thomas Kempensis, qui Gerardi vitam copiosè descripsit, his verbis testatur: *Habuit Gerardus propositum edificandi monasterium Clericorum ordinis Canonorum regularium, volens quosdam de idoneis Clericis sibi adherentibus, ad religionis habitum promovere, ut aliis devotis essent in exemplum, & adventantibus aliundè Clericis vel Laicis bonæ conversationis iter ostenderent; ad hunc ordinem Regularium instituendum præcipuè inductus fuit, propter singularem reverentiam & amorem Venerabilis Domini Joannis Busebrouc, primi Prioris viridis Vallis, & aliorum ibidem religiosè conversantium probatissimorum fratrum in ordine Regulari, quos dudum in Brabantia visitaverat: à quibus magnam edificationis formam, ob multam ipsorum humilitatem, & simplicis habitus deferentiam, traxit & annotavit. Cum igitur pro loco religioni apto & monasterio fundando diligenter instaret, mortalitate præventus non potuit perficere, quod optavit; sed Deo intentum voluntatis suæ pro operis effectu obtulit, ac desiderium monasticæ constructionis, carissimis discipulis suis ab eo conversis, perficiendum commisit, hortans, ne tantum bonum ipso defuncto sopiretur, sed pro honore Dei ampliando omnes pariter consilium præstarent & juvamen. Ex his fuerunt qui Monasterium Windeshem, & domum S. Agnetis in monte propè Swollas, primitus, Deo juvante, fundaverunt. Cæterum: quibus potissimum auctoribus, ex isto fratrum seu vitæ communis Clericorum cætu, Congregatio Windeshemensis primùm cœperit, adoleverit, atque ad summam vitæ perfectionem pervenerit accuratè describit, Arnoldus Buschius in suo Libro de origine virisque illustribus Capituli seu Congregationis Windeshemensis, quo Lovanii ad D. Martini, & alibi MS. adservatur. Porrò Windeshemensè, Dordracenum, Arnhemianum & Hornanum monasteria in unum Capitulare, ut vocant, corpus primùm sunt colligata: Quod cum Bonifacius IX. Papa adprobasset, statuit idem, ut Prior seu Præfectus monasterii Windeshemensis, cæteris omnibus præesset, utque singulis annis Windeshemi Capitulum, ut loquuntur, seu Conventus generalis haberetur. Huic congregationi ob disciplinam monasticam efflorescenti plurima cum virorum tum virginum cænobia, quorum pleraque isto ævo sunt excitata, paulatim accesserunt: Martino V. Pio II. Sixto IV. Innocentio VIII. Leone X. aliisque Pontificibus adficientibus. Exstat liber de Constitutionibus & privilegiis Canonorum regularium Capituli Windeshemensis ann. millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, Ultrajecti editus, ad quem Lectorem plura cognoscere volentem remittimus.*

Ex ordinario, ut vocant divini Officii & Constitutionibus Canonorum Regularium Capituli Windesemensis, anno 1552. Ultrajecti excusi.

Anno 1387. Fundatum est monasterium Canonorum Regularium in Windesem.

Anno 1382. fundatum est monasterium in Eemstheyn propè Dordracum, Hollandiæ oppidum.

Tom. III. Cann. Regg. Origines.

F

Anno

Anno 1392. monasterium B. Mariæ propè Arnhemum, Geldriæ oppidum.

Anno eodem, monasterium Novæ Lucis propè Hornam, Hollandiæ Septentrionalis oppidum.

Quatuor hæc monasteria in unum Capitulare corpus, sive Congregationem colligatam à Bonifacio Papa IX. privilegia sequentia impetraverunt:

Capitulum generale singulis annis celebrabitur in Windesem.

Prior superior, & reliqui Priores omnes obedientes erunt Capitulo.

Prior Windesemensis erit semper Prior superior, potest tamen Superioritas ad aliam domum transferri.

Definitores singulis annis eligentur.

Definitores cum Priore superiore, auctoritatem habebunt statuendi, corrigendi, reformandi, &c.

Quod à definitoribus ordinatur, ab omnibus observabitur.

Constitutionum transgressio, non obligat ad culpam, sed ad pœnam.

Priores singulis annis absolutionem petere debent.

In causis, quæ Capitulum generale expectare nequeunt, Prior superior habet auctoritatem Capituli generalis.

Appellare non licet, nisi ad Capitulum generale, vel Priorem Superiorem.

Visitatorum ordinatio spectat ad Definitores.

Uniformitas in officio Divino, ubique servanda est, secundum Ordinarium Ecclesiæ Ultrajectensis, exceptis quibusdam historiis.

Prædictis privilegiis gaudebunt non solum monasteria jam fundata, sed & fundanda, quæ se Capitulo Windesemensi subjecerint.

Monasterium Canonicorum Regularium propè Amstelodamum Hollandiæ emporium, itemque cœnobium monialium in ipsa urbe Amstelodamensi fundata sunt anno 1394.

Anno eodem, fundatum est monasterium in Vredenswege propè Northornam in Westphalia & diœcesi Monasteriensi, & in Comitatu Bentemenfi.

Anno 1398. monasterium Montis S. Agnetis propè Swollam, Transfulanæ provinciæ oppidum.

Anno 1400. monasterium vallis Angelorum in Leydendorp, apud Lugdunum Batavorum.

Capitulum seu Congregatio Windesemensis, octo tum virorum monasteria complectens, à Frederico Blanckenhemio, omnium privilegiorum à Bonifacio IX. concessorum approbationem impetravit.

Anno 1405. Fundatum est monasterium in Rugge propè Brielam Hollandiæ oppidum: & anno sequenti Capitulo Windesemensi incorporatum.

Sub idem tempus alia tria monasteria initium sumpserunt, videlicet.

Monasterium Visitationis B. Mariæ propè Harlemum, Hollandiæ oppidum.

Monasterium Thabor propè Sneam, Frisiæ Occidentalis oppidum.

Monasterium Stagni S. Petri propè Bomeliam, Geldriæ oppidum situm.

Anno itaque Domini 1407. Capitulum Windesemense duodecim Monasteria continebat. Quibus an. 1413. septem Monasteria Brabantiae sunt addita; agente Petro Alia-

co, Episcopo Cameracensi, Cardinale & Legato Apostolico, videlicet:

Monasterium viridis Vallis, tertio lapide à Bruxellis.

Monasterium Rubeæ vallis, primo lapide à Bruxellis.

Monasterium septem Fontium, quarto lapide à Bruxellis.

Monasterium Corfendoncanum, propè Turnhoutum.

Monasterium Bethlehem, propè Lovanium.

Thronus Beatæ Mariæ, propè Herentaliam.

Monasterium S. Barbaræ in oppido Thenensi, quod est Monialium.

Successu temporis alia Virorum monasteria octo, & Monialium quatuor, Capitulo Windesemensi sunt adscripta, videlicet:

Monasterium Bircket, propè Amersfordiam, diœcesis Ultrajectensis.

Vallis Pacis, nunc S. Joannis monaster. in Amersfordia.

Elzinghem propè Aldenardam, Flandriæ oppidum.

Ezinghen, diœcesis Bremensis.

Bodinghen diœcesis Colonienfis.

Monasterium Tungrense, in diœcesi Leodiensi.

Monasterium Amstelodamense, in Hollandia, vulgò Paradisum, ad Mœnia urbis, nunc Pomœriis inclusum.

Diepeveen in Hollandia, Monialium.

Bronopia.

Hierusalem, in urbe Ultrajectina, monialium.

Anno

Anno 1430. temporibus Martini Papæ V. Capitulum Nussienſe, quod duodecim monaſteriis conſtabat Capitulo Windeſemenſi ſe ſubmiſit ac conjunxit: atque ita ex duobus unum Capitulum, ſeu Congregatio eſt facta, & Catalogus eſt mutatus.

Post hæc & alia monaſteria Capitulo Windeſemenſi ſunt addita, Catalogo commutato.

Catalogus Monaſteriorum Capituli Windeſemenſis Canoniorum regularium, per Germaniam ſuperiorem & inferiorem.

Monaſterium B. Mariæ Virginis in Windeſem propè Zwollam, Tranſyfulanæ provinciæ oppidum, diœceſis olim Ultrajectenſis nunc Daventrienſis.

Monaſterium B. Mariæ, propè Nuſſiam diœceſis Coloniensis oppidum, nunc in oppido Nuſſiæ, hodièque floret.

Monaſterium B. Mariæ in Viridi Valle, propè Bruxellam Brabantiæ urbem, diœceſis olim Cameracenſis, nunc Machlinienſis.

Monaſterium B. Mariæ in Bethlehem, in oppido Zwollenſi diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Daventrienſis.

Monaſterium S. Pauli in Rubea valle, propè Bruxellam, diœceſis olim Cameracenſis, nunc Machlinienſis.

Monaſterium B. Mariæ, & duodecim Apoſtolorum in urbe Ultrajectenſi, quod dicitur ad Regulares.

Monaſterium S. Salvatoris in Eemſtheym, propè Dordracum Hollandiæ oppidum, diœceſis Ultrajectenſis.

Monaſterium B. Mariæ ad Septem Fontes, vulgò *Sevenbor*, propè Bruxellam, diœceſis olim Cameracenſis, nunc Machlinienſis.

Fons B. Mariæ propè Arnhemum, Geldriæ oppidum, diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Ruremundenſis.

Monaſterium S. Joannis Evangeliftæ propè Amſtelodamum, nunc in Heglo propè Alcmariam Hollandiæ oppidum, diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Harlemenſis.

Monaſterium B. Mariæ in Noerthoern in Weſtphalia, d. Monaſterienſis.

Monaſterium B. Mariæ in Corſendonca, propè Turnhoutum Campaniæ Brabanticæ municipium, d. olim Cameracenſis, nunc Antwerpienſis.

Mons S. Agnetis propè Swollam, diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Daventrienſis.

Monaſterium B. Mariæ in Valle Angelorum in Leydendorp in Hollandia, d. olim Ultrajectenſis.

Monaſterium Beatæ Elifabethæ propè Brielam, Hollandiæ oppidum, diœceſis Ultrajectenſis.

Monaſterium B. Mariæ in Goesdonck, propè Goch in Geldria, d. olim Coloniensis, nunc Ruræmundenſis, floret.

Monaſterium B. Mariæ in Noviomago Geldriæ oppido, d. olim Ultrajectenſis, nunc Ruræmundenſis.

Monaſterium Viſitationis B. Mariæ propè Harlemum, Hollandiæ oppidum, diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Harlemenſis.

Monaſterium S. Salvatoris in Thabor, propè Snecam Friſiæ Occidentalis oppidum, diœceſis olim Ultrajectenſis, nunc Leovardiensis.

Monaſterium B. Mariæ in Bethlehem propè Lovanium Brabantiae oppidum; diœceſis olim Leodiensis, nunc Machlinienſis.

Monaſterium Sancti Meynulphi Confessoris in Bodiken, diœceſis Baderbornensis floret.

Stagnum B. Petri Apoſtoli propè Bomeliam, Geldriæ oppidum, d. olim Ultrajectenſis, nunc Silviducenſis.

Monaſterium B. Mariæ in Romerſwael, Zelandiæ oppido, d. olim Ultrajectenſis, nunc Middelburgenſis.

Thronus Beatæ Mariæ propè Herentaliam oppidum & Grobbendonch, Brabantiae pagum, diœceſis olim Cameracenſis, nunc Antwerpienſis.

Monaſterium Sancti Joannis Baptiſtæ in urbe Aquisgranenſi, diœceſis Leodiensis, floret.

Monaſterium B. Mariæ in Bircket propè Amersfordiam, nunc Curia Beatæ Mariæ in Amersfordia, d. Ultrajectenſis oppido.

Vallis Pacis propè Ultrajectum, nunc monaſterium S. Joannis in Amersfordia, diœceſis Ultrajectenſis.

- Monasterium vallis B. Mariæ, aliàs Elzeghem propè Aldenardam, Flandriæ oppidum, diœcesis Tornacensis.
- Monasterium B. Mariæ in Dumo, propè Endoviam Brabantia oppidum, diœcesis olim Leodiensis, nunc Silviducensis, hodie in urbe Silviducensi situm.
- Campus B. Mariæ in Frisia Orientali, propè Ezinghen, d. Bremensis.
- Mons B. Mariæ in Bodinghen propè Zyberch, in Ducatu Montensi, d. Colonienfis, floret.
- Monasterium Sancti Salvatoris in Errich propè Attendoren, diœcesis Colonienfis, floret.
- Monasterium Passionis Christi, & Beatæ Mariæ, in oppido Tungrensi, diœcesis Leodiensis.
- Monasterium B. Mariæ in Wittenberga Saxonæ oppido, diœcesis Hildesemensis.
- Monasterium S. Martini in Lunenkercke nunc Achlum in Frisia Orientali propè Herlingen, diœcesis olim Ultrajectensis.
- Monasterium B. Mariæ in Sion, propè Beverteyck in Hollandia, d. olim Ultrajectensis.
- Monasterium B. Mariæ in Ryckenberch in Saxonia, d. Hildesemensis.
- Vallis B. Elifabeth propè Ruremundam, Geldriæ oppidum, d. olim Leodiensis, nunc Ruremundensis, floret.
- Monasterium B. Elifabeth bonorum puerorum, in urbe Leodiensi, diœcesis ejusdem floret.
- Monasterium B. Mariæ in Nazareth propè Bredevoert, d. Monasteriensis.
- Monasterium B. Mariæ in Aningen in Frisia, d. olim Ultrajectensis.
- Monasterium S. Bartholomæi in Zulta, juxtâ Hildesem, d. Hildesemensis, floret.
- Ad alteram urbis Hildesemensis partem floret hodièque Cartusia.**
- Monasterium B. Mariæ in Hertzzenhagen juxtâ Francofurtum, d. Moguntinensis.
- Monasterium B. Mariæ in Mello, juxtâ Gandavum in Flandriæ Comitatu, d. olim Cameracensis, nunc Gandavenfis, floret.
- Monasterium S. Dionysii in Molenbeeke, diœcesis Mindensis.
- Hortus B. Mariæ Virginis juxtâ Wormatiam, diœcesis Wormatiensis.
- Buscum Domini Isaac, juxtâ Nivellam Brabantia oppidum, d. olim Cameracensis, nunc Namurcensis, floret.
- Monasterium B. Mariæ, & Joannis Evangelistæ, juxtâ Seghenberch in Holfatia, d. Lubecensis.
- Monasterium S. Hierony. in Ruræmunda, Geldriæ oppido, diœcesis olim Leodiensis nunc Ruræmundensis: est nunc Collegium Societ. JESU. Canonici cathedrales habent annuos redditus monasterii.
- Monasterium S. Petri Apostoli in Hegene, in Comitatu Lingensi, diœcesis Wormatiensis.
- Monasterium B. Mariæ in Insula propè Confluentiam, d. Treverensis.
- Monasterium B. Mariæ in Sylo, propè Emdam in Frisia Orientali, diœcesis olim Monasteriensis.
- Monasterium S. Antonii Confessoris in Albergen, in Tuenta, d. olim Ultrajectensis.
- Monasterium S. Nicolai in Bergum propè Leovardiam, d. Ultrajectensis, nunc Leovardiensis.
- Monasterium Corporis Christi, in urbe Colonienfi, d. ejusdem floret.
- Monasterium S. Petri in Daelem, d. Badebornensis, floret.
- Monasterium S. Viti propè Naerden, Hollandia oppidum, d. olim Ultrajectensis, nunc Harlemensis.
- Monasterium Sancti Nicolai in Trutenhusen, diœcesis Argentinensis, fundatum à nobili familia Landspergiorum, qui hodie illud sibi vindicant.
- Monasterium S. Pancratii in Hamersleve, d. Halberstadensis, floret.
- Monasterium S. Spiritus in Udem, five vallis Gratia, in Ducatu Clivia, d. Colonienfis, floret.
- Monasterium S. Joannis Baptistæ in Rebdorp, d. Eistetensis, floret.
- Monasterium S. Hieronymi. propè Leidam Hollandia oppidum, d. olim Ultrajectensis, nunc Harlemensis.
- Monasterium B. Mariæ Virg. in Clusa, d. Treverensis, floret.
- Monasterium Sancti Martini, in urbe Lovaniensi, d. olim Leodiensis, nunc Machliniensis.
- Monasterium S. Irenæi Mart. in Marbach, d. Basileensis, ad Rhenum fluv. ex opposito Brisgoia oppidi, floret.
- Monasterium B. Mariæ in Bircling, diœcesis Herbipolensis.

- Monasterium S. Leonardi, in urbe Basilea, d. ejusdem.
 Monasterium Rosæ Vallis, B. Mariæ in Hasca, in Frisia Occidentali, d. olim
 Ultrajectinæ.
 Monasterium B. Christinæ in Herdewille, d. Argentinensis.
 Monasterium S. Joannis Bapt. in Volkerdinckhusen, d. Paderbornensis.
 Monasterium Beatæ Mariæ Magdalenaë, in majori Franckendael, diœcesis Worma-
 tienfis. Ex hoc monasterio factum est oppidum Franckendael à Calvinistis è Belgio pro-
 fugis, permittente Comite Palatino Rheni.
 Monasterium B. Mariæ Virg. in Swavenheim, d. Moguntinæ.
 Monasterium in Ravensberghen, d. Moguntinæ.
 Monasterium B. Mariæ in Arena, propè Stralen Geldriæ oppidum, d. Coloniensis;
 nunc Ruræmundensis, floret.
 Monasterium S. Martini juxtà oppidum Turicense, d. Constantiensis.
 Monasterium Corporis Christi in Bloemenberch, d. Paderbornensis.
 Monasterium S. Martini in Zindelfingen, d. Constantiensis.
 Monasterium Beatæ Mariæ Montis-Fagorum, vulgò *Berenberch*, diœcesis Con-
 stantiensis.
 Monasterium Sancti Laurentii, in Hissa, propè Sarburch, diœcesis Metensis.
 Monasterium B. Mariæ in Bardersholm in Holfatia, d. Bremensis.
 Monasterium S. Joannis Baptistæ in Merkeshusen, in Haffia, d. Moguntinæ.
 Monasterium S. Georgii martyris in Sambeco, d. Ratisponensis.
 Mons B. Mariæ propè fluvium Jafonis, d. Caminensis.

Cenobia Monialium Capituli Windesimensis.

- MONASTERIUM Campi B. Mariæ in urbe Amstelodamensi in Hollandia, d. olim
 Ultrajectensis.
 Monasterium vallis S. Barbaræ in Thenis, oppido Brabantiaë, d. olim Leodiensis,
 nunc Machliniensis.
 Monasterium B. Mariæ, & S. Agnetis in Diepenvene propè Daventriam, d. olim
 Ultrajectensis, nunc Daventriensis.
 Monasterium B. Mariæ in Redinchem, propè Wageningam, in Ducatu Geldriæ,
 d. Ultrajectensis.
 Monasterium S. Joannis Baptistæ, in Bronopia propè Campos, oppidum d. olim
 Ultrajectensis, nunc Leovardiensis.
 Vallis Angelorum in Bonna, oppido d. Coloniensis, floret.
 Monasterium Hierusalem in urbe Ultrajectensi, ejusdem diœcesis.
 Monasterium S. Agnetis in Dordraco, Hollandiaë oppido, d. Ultrajectensis.
 Monasterium B. Mariæ in Bethania propè Machliniam, d. olim Cameracensis; nunc
 Machliniensis, floret.
 Monasterium B. Mariæ in Bethania propè Arnhemum, Geldriæ oppidum, d. Ultra-
 jectensis.
 Monasterium B. Mariæ in urbe Gandensi, diœcesis olim Tornacensis, nunc Gan-
 densis, floret.
 Monasterium B. Mariæ in Facons, five Facens, in urbe Antverpia, d. olim Ca-
 meracensis, nunc Antverpiensis.
 Monasterium B. Mariæ in Neorago Geldriæ oppido, d. olim Coloniensis, nunc
 Ruræmundensis, est nunc valetudinarium, seu nosocomium.
 Hactenus ex Ordinario Capituli Windesimensis, supra citato.
 Est & monasterium Virginum regularium in Oostmal Brabantiaë pago, diœcesis
 Antverpiensis.
 Cæterum Canonici regulares Capituli Windesimensis, proprium habent Brevia-
 rium ad horas Canonicas legendas ac cantandas, Lovanii anno 1546. excusum.
 Fuit itaque olim longè celeberrima atque amplissima congregatio Windesimensis,
 sed quæ plurima post hæreses in Germania ac Belgio enatas monasteria amisit, quibus
 asteriscum, five crucis notam, supra in Catalogo præfiximus.

C A P U T XIV.

Congregatio Canoniorum S. Gregorii in Alga, apud Venetos.

ONUFRIUS Panvinius in Chronico suo Ecclesiastico, tradit, ordinem Canoniorum
 sæcularium S. Georgii in Alga Venetiis anno M. CCCC. IV. à B. Laurentio Justiniano
 Patriarcha Veneto institutum esse. Alfonsus Ciaconius in vita Eugenii IV, narrat, primos
 Tomus III. Cann. Regg. Origines. huic

huic familiæ nomen dedisse Antonium Corrarium, Gregorii XII. nepotem, & Gabrielem Gondelmerium, qui post Eugenius IV. Papa fuit. Paulus Morisius in historia sua monastica, lib. I. c. 44. adserit, istam S. Georgii congregationem primùm inchoatam esse à dicto *Antonio Corrario*, postea verò sic auctam atque illustratam à *S. Laurentio Justiniano*, ut illius quodammodo fundator habeatur; non secus ac *S. Bernardus Cisterciensis* instituti pater ferè haberi solet, quod tamen à *S. Roberto Molismensi Abbate* scimus inchoatum. Probat hanc suam sententiam Morisius ex inscriptione tumuli ejusdem Corrarii, quæ in dicta S. Georgii basilica legitur: *Sepulcrum piissimi Patris Domini Antonii Corrarii, beatæ memoriæ, Episcopi Ostiensis, Cardinalis Bononiensis, Fundatoris hujus Congregationis. Qui obiit anno à nativitate Domini 1445. die 19. Januarii. Orate pro eo semper.*

Cæterum non pauci Congregationem hanc collocant inter eas, quæ sub S. Augustini regula militant. Ex Onufrio certè & Morisio constat, eos olim fuisse Canonicos sæculares, nec eos solennem emittere solitos professionem ante annum Christi M. D. LXX. quo eam Pius V. Papa præscripsit.

CAPUT XV.

*Congregatio Canonorum Scopetinarum aliàs S. Salvatoris**Bononiensis.*

ANNO 1408. Congregatio Canonorum regularium S. Salvatoris Bononiensis, aliàs Scopetinarum, per *Stephanum Senerssem* ordinis Eremitarum S. Augustini à Gregorio XII. Pontif. instituitur. Sic Onufrius in Chronico, de hujus Congregationis initiis ac progressu, deque universo ordine ac statu canonico Joannes Baptista Signius, Bononiensis Canonicus regularis S. Salvatoris libros tres conscripsit, Bononiæ anno 1601. editos. Vitam religiosam agebat Stephanus iste cum sodalibus aliquot, haud longè à Senis in silva Ilicitana: Sanctitatis ejus famâ commotus Gregorius XII. Pont. ipsum Lucam (qua in urbe tum fortè versabatur) ad se evocavit, & monasterium Ilicitanum S. Salvatori sacrum, quod hæcenus fuerat ordinis Eremitarum S. Augustini, in Prioratum Canonorum regularium erexit. Itaque cum sodalibus suis velut manu missus, atque ab omni aliorum, præsertim Eremitarum, jurisdictione liberatus, novam vestem & nova decreta suscepit. Cæterum Franciscus Giflerius, monasterii S. Mariæ de Rheno apud Bononiam, & monasterii S. Salvatoris, in urbe Bononiensi, (quæ Canonorum erant regularium cœnobìa perpetuum unita) Prior anno 1419. huic piissimæ familiæ se suosque adfociavit; Martino V. Papa adprobante, hodie Prior S. Salvatoris Bononiensis est universæ Congregationis caput. Anno 1430. parochialis, ut loquuntur, Ecclesia S. Donati in Scopeto, apud Florentiam, ipsis accessit, atque in Prioratum est erecta. Plura apud Signium, qui voluerit, legat.

Haud abs re fuerit pauca quædam ex eodem Signio, subnectere de originibus ac progressibus dictorum monasteriorum Rhenani, & S. Salvatoris Bononiensis.

Monasterium S. Mariæ de Rheno apud Bononiam, Italiæ urbem.

ANNO 1136. Innocentius II. cum esset Papis, ordinem Canonorum regularium Sancti Augustini, in antiquissima Canonica Sanctæ Mariæ de Rheno apud Bononiam reformavit, atque firmavit. Eo namque tempore Canonici Rhenani (hortatu dicti Pontificis, qui fuerat ejusdem ordinis Canonicus) Regulam à S. Petro Damiani tribus libris conscriptam, & à Paschali II. Papa confirmatam susceperunt. Dicebantur autem Rhenani, à monasterio S. Mariæ de Rheno, quod intra tertium lapidem ab urbe Bononia situm, inter famosissimas olim Italiæ Canonicas numerabatur.

Ex hoc monasterio Rhenano quatuor Pontifices Maximi prodierunt, nimirum Honorius II. Innocentius II. Lucius II. & Innocentius III. eo nomine Papa: Cardinales item, Archiepiscopi, & Episcopi quàm plurimi: quos longa serie recenset Joannes Bapt. Signius lib. I. de ordine ac statu Canonico. Apud eundem exstat catalogus Priorum, dicti monasterii Rhenani.

Monasterium S. Salvatoris in urbe Bononiensi.

CANONICI regulares S. Mariæ de Rheno, de quibus jam diximus, donum five hospitium in urbe Bononiensi habebant, quò divertere solebant, cum ex agro in urbem negotiorum causa veniebant. In hac domo five hospitio, anno 1136. post reformationem, & S. Petri Damiani regulam à Canonicis Rhenanis susceptam, Olinarius ejusdem

mo-

monasterii olim Canonicus, & tunc sub Innocentio II. Cardinalis, monasterium ac templum, in honorem Salvatoris JESU Christi, à fundamentis excitavit: ac præsertim in memoriam miraculi, quæ in Beryto Syriæ urbe contigit, cum ex Christi icone, seu imagine à Judæis transfixa sanguis & aqua profluxit, quibus perfusi cæci, paralitici, aliique infirmi mox sanitatem sunt consecuti. Refert hoc miraculum S. Athanasius in secunda Synodo Nicæna, Actio. 4. Sanguinis istius miraculosi ampullam, Pisis ab Innocentio II. Papa dono acceptam, Olinarius Cardinalis Bononiam transtulit, & in novo templo S. Salvatoris à se ædificato collocavit.

Jacobi Vitriaci Cardinalis & Episcopi Aconensis testimonium de Canonicis Regularibus, juxta Bononiam.

EST alia Regularium Canonicorum Deo grata, & hominibus gratiosa Congregatio extra civitatem *Bononia*, non longè ab ea, in castris æterni Regis militantium, & eidem sub unius majoris obedientia, in fervore spiritus, & mentis excessu, tam devotè, quàm humiliter servientium. Hi siquidem aded expediti post Dominum currunt, & nudi nudum sequuntur, quod omnem exteriorum curam & temporalium possessionem à se penitus rejecerunt, omnia transitoria tanquam stercorea reputantes ut Christum lucrificent. Sapienter enim pensantes & prudenter attendentes, quod sufficit diei malitia sua, in tantum de crastino non cogitant, quod eleemosynas aliquas à fidelibus non recipiunt, nisi quantum sobriæ vitæ suæ ad arctam necessitatem possit sufficere. Tribus in hebdomada diebus carnes, si eis apponantur, non recusant, in refectorio manducantes, & in dormitorio quiescentes, & horas canonicas secundum B. Augustini regulam pariter in Ecclesia, in voce exultationis & confessionis, Domino concinentes, immolantes Deo sacrificium laudis, & reddentes altissimo vota sua. Ipsi autem ex numero scholarium, Bononiæ causa studii commorantium, in unum, Domino inspirante, congregati, divinarum Scripturarum lectiones, uno eorum docente, singulis diebus audiunt: quæ autem diligenter audierint, Summi Pontificis auctoritate, Christi fidelibus, diebus festis, magna prædicationis & doctrinæ gratia proponunt. Prædicatorum ordinem Canonicorum ordini conjungentes. Hæc igitur dulcis mixtura bonorum, multos ad imitandum allicit, provocat, & accendit, & diebus singulis Sancta & honesta Christi scholarium congregatio & numero ampliatur, & charitate dilatatur. Attendentes enim sapienter fortes athletæ JESU CHRISTI, quod nullum sacrificium magis placitum sit Deo, quàm zelus & salus animarum, & quod anima quæ impinguat, impinguabitur, fumentes in vasis de optimis terræ fructibus, & ferentes virò munera, aquas suas in plateis dividunt, & fontes eorum derivantur foras in agro Domini, fructum centesimum recepturi, unanimiter laborantes, ut animas peccatorum de faucibus Leviathan extrahentes, postquam ad scientiam erudierint multos, fulgeant tanquam stellæ in perpetuas æternitates. *Hactenus Vitriacus.*

CAPUT XVI.

Abbatia S. Genovefæ, olim extra, nunc intra muros urbis Parisiensis.

SANCTA Genovefa virgo Parisiensis floruit temporibus Valentiniani III. Imp. & Clodovei I. Francorum Regis, obiitque Lutetiæ anno Christi 514.

Cæterum templum ac cænobium istud, anno 500. fundavit idem *Clodoveus*, petente *Clotilde* ejus conjugæ, & *S. Genovefæ*: Estque dedicatum à S. Remigio Archiepiscopo Remensi, in honorem Dei & SS. Apostolorum Petri & Pauli. Fuit olim Clericorum seu Canonicorum sæcularium, quibus amotis, substituti sunt Canonici regulares ab Eugenio III. Pontifice Maximo.

Retro aram summam, spectantur columnæ quatuor marmoreæ, quæ sustinent ossa ac reliquias S. Genovefæ, loculo pretioso inclusas: ad quem locum frequentissimus est utriusque Sexus Parisiensium concursus: quod magna animi voluptate non semel ipsi spectavimus.

In eodem cænobio spectatur, hodièque tumulus fundatoris Clodovei Regis: hac inscriptione;

Hic est illustrissimus Rex Ludovicus, qui & Clodoveus ante baptismum dictus, Francorum Rex Quintus, sed verus Christianus. Qui ab Anastasio Imp. Consul & Augustus est creatus, hunc S. Remigius baptizavit, & in baptisate ejus, Angelus ampullam sacri Chrismatis detulit. Vi Aquitania Arianos expulit, & totam illam terram, usque ad montes Pireneos subjugavit. Huic per Viennem fluvium, cervus mira magnitudinis viam ostendit, per quam Rex ac milites vadum transierunt,

sierunt, & in ejus adventu muri Angolismæ civitatis corruerunt, Alemaniam, Loringiam ac Burgundiam tributarios fecit, & terram adjacentem transiit; Parisiis sedem regni constituit, Ecclesiam istam fundavit, in honorem Apostolorum Petri & Pauli, monitis sanctissimæ & non satis commendandæ Clotildis uxoris suæ, & Beatæ Genovefæ, quam Sanctus Remigius dedicavit. In qua post laudabilia opera, rex sepultus est, à quatuor filiis suis regibus Theodorico, Clodomiro, Childeberto & Clotario, Anno Domini quingentesimo decimotertio, regni sui trigesimo.

CAPUT XVII.

Niderburgense Cœnobium monialium nobilem, in urbe Pataviensi, seu Passaviensi, in Germania.

UTILO Dux juxtâ Danubium, Pataviæ Niderburgense Virginum monasterium construxit, & dedicavit S. Pirminius, Metensis Episcopus, circa annum 739. Aventino teste. Otto II. Imperator hanc Abbatiam, olim sui juris, dedicatam in honorem Sanctæ Dei genitricis, unâ cum *Walachunestorf*, cæterisque omnibus pertinentiis, Pilgrino Pataviensi Præfule, ob constantem fidem, Imperatori, in perturbatione Bojariorum, scilicet in rebellione fratris ipsius Henrici Hezilonis, Ducis Baviariæ, præstitam, ac damna hinc enata, perpetuò tradidit, petentibus fratruale Ottone, Duce Bojariorum, atque Wilchgiso Archiepiscopo Moguntino, Anno Domini nongentesimo septuagesimosexto, qua de re extat diploma.

Henricus Sanctus, tum Romanus Rex, ob preces conjugis Kunegundæ, & dilectissimi Ducis Hezelini, dictæ Ecclesiæ dedit partem silvæ *Nortwald*, in Comitatu Adalberonis, à fonte fluminis Ulzæ, usque ad terminum silvæ hujus, ubi separat Bohemiam & Baviariam, & decursum Ulzæ & Rotilæ usque in Danubium juxtâ diploma XIII. Calendis Maji, Anno millesimo decimo, datum.

Heilkæ primæ Abbatissæ sepulcrum, hodièque visitur, cum hac inscriptione: *Anno 1020. in die Sanctæ Theclæ Virginis obiit Heilka, anata Sancti Henrici Imperatoris, prima Abbatissa hujus monasterii.*

Ibidem anno 1095. Non. Maji, obiit Sifala S. Henrici Imperatoris soror, uxor Stephani, Regis Ungariæ, Abbatissa secunda hujus loci, hinc pariter sepulta: quæ tam viro quàm filio orbata, Pataviam ad hoc monasterium venit, in quo primùm habitum monasticum assumpsit; paulò post Abbatissa designata, monasterium præclare illustravit & auxit. Sic ferè Hundius in sua Metropoli Salisburgensi.

CAPUT XVIII.

Schlirense Monasterium Germanicè Schliers.

DE institutione hujus monasterii ad lacum *Schliers*, inter OEnum & Mangualdum flumina ad radices Alpium situm, sic ferè scribit Aventinus in suis Annalibus, lib. 3. *Adlund*, *Hildevald*, sive *Hiltbold*, *Odacer*, *Gariovalda*, sive *Garioald*, *Antonius*, claris orti natalibus ad *Sylorman* lacum, monachis Benedictinis, templum edificarunt, *Aribo* Episcopus *Frisingensis* dedicavit, *Berchtoldum* ipsis patrem dedit, & hoc sub *Tessalone* Duce Baviariæ, circa annum Domini 760. De hac fundatione ita scriptum reperio in libro magno traditionum *Frisingæ*: *Regnante in perpetuo Domino nostro JESU Christo, est in Dei nomine Adalunc, simul cum fratribus nostris, nomine Hiltipalt, seu Kerpalt, necnon & Antonio sive Otatic, inspirante divina gratia, secularia negotia deferentes, locum nobis elegimus de communi hereditate nostra, sive parentum nostrorum in vasta solitudine eremi, que dicitur Schliersee, & ibidem, adjuvante Domino Deo nostro, cellulam more solito construximus. Nam & oratorium cum consensu Episcopi Domini Aribonis edificavimus, deinde advocato prædicto Episcopo ad consecrandam prædictam Ecclesiam, ita factum est. Deinde sub ditione ipsius Episcopi nosmetipsos commendavimus per omnia, & inde de manu Episcopali electum nobis magistrum, virum venerabilem, nomine Berchtol, in nostro suscepimus magisterio. Deinde post biennium complacuit fratribus eligere prædictum Berchtol ibidem Abbatem per consensum fratrum; & adduximus eum ad prædictum Episcopum, qui juxta ordinem regulæ S. Benedicti, electum ordinavit & nobis posuit Abbatem. Ideoque decrevimus cum consensu ipsius prædicti Episcopi nostri, ut secundum auctoritatem S. Benedicti regulam regerent, & ibidem regulariter de ipsis fratribus sibimetipsi eligerent Abbatem, ipso ordinante Episcopo, de domo S. Mariæ: si ibidem forsitan defuerint, tales intra ipsos fratres de domo Episcopali eligant Abbatem, ordinante Episcopo. Actum in prædicto monasterio Schliersee XII. Kalen. Februar. indict. 12. regnante Domino Tassilone, anno 32. Et ipsi subscripti fratres invicem testes exstiterunt. Hos fundatoresputo fuisse familiæ Waldecensium dominorum. Tametsi enim hoc monasterium, cum aliis plerisque*
circa

circa annum 907. per Ungaros vastatum, per Ottonem Episcopum Frisingensem cum fratre Henrico Duce Bavariæ, ex familia Leopoldi Austriaci Marchionis unà cum aliis monasteriis Bavariæ, circa ann. 1140. restauratum sit, translatis eò *Canonicis regularibus*, nihil tamen eximium contulerunt, utpotè, qui in Bavaria nihil proprii habebant, atque ibi modico tempore imperarunt: vnde pro fundatoribus hujus monasterii ipsi non habendi; sed potius Domini Baldecenses.

Propter vetustatem hujus familiæ, quæ omnia circum circa possedit, post devastationem antiquæ arcis Waldeck, cujus rudera in præalta rupe, supra lacum adhuc extant, in Schliers & Wallenburg, Waldecenses proceres habitaverunt, merum ac mixtum imperium unà cum advocatia monasterii, imò etiam in plerisque monasterii prædiis, à majoribus suis datis, partem censuum, vulgariter, *die Stiftpfenning*, in signum Domini retinuerunt. unde ab ipsis canonicis in libro de origine & fundatione monasterii, anno 1378. scripto, in plerisque locis fundatores illius nominantur, qui ibidem sua sepulchra anniversaria ac sacra habent. Item in quodam contractu inter Canonicos & Dominum Wolfgangum de Waldeck, ultimum illius familiæ, per Sixtum Frisingensem Episcopum, & Albertum Bavariæ ducem, anno 1467. probato, cautum est, ut prædictus Wolfgangus pro altero fundatore haberetur & inscriberetur. Post obitum Waldecensium translatum est hoc monasterium auctoritate Pontificia per Albertum Ducem Bavariæ, una cum Ilmunsteriensi Monachium, & unione facta, instituta est ibi collegiata Ecclesia ad B. Virginem Mariam, anno Domini 1495. Ita ferè Hundius libro citato.

CAPUT XIX.

*Dononiense Monasterium Canonissarum reformatarum ad Scaldim
Fluvium secundo lapide à Valencianis, Hannonia oppido.*

S. Regina ex consilio parentum, & Pipini Regis, cujus neptis erat, in conjugale confortium accepit Aldebertum, ex primis palatii proceribus, probitate & militia apud Regem clarum, virtute animi & gratia apud Regem Christum clarissimum. Clarebat enim non solum nobilitate sanguinis & opulentia prædiorum, verum etiam omnimoda morum bonitate, & rerum experientia.

Sociati autem in charitatis copula, Deo primum, & postea per Deum sibi invicem placere studebant, totum vitæ suæ cursum decenter ornantes, facti sunt per eleemosynas locupletiores, per humilitatem potentiores. Non enim nudus Christus ante eorum fores moriebatur, sed angustiatos indigentia, & oppressos præjudicio sublevabant. Quibus etiam Deus ex supernæ felicitatis benedictione decem dedit filias, quæ à parentum moribus non dissimiles, omnes elegerant cœlibem vitam, ut transacto cursu, gratiosiores Deo occurrerent. Ædificarunt etiam parentes harum virginum ad Scaldim fluvium, (*) in loco qui *Dononium* dicitur, cœnobium ad honorem Dei Genitricis, itemque Ecclesiam in venerationem S. Martini; ubi numerosum sanctimonialium numerum, cui *B. Ragenfredis*, filia præfuit, & clericorum Dei gregem instituerunt, redditibus & prædiis decenter ad servitum Dei legatis. Visuntur eorum sepulchra in parochiali Ecclesia, sed corpora elevata sunt, & in monasterii summo altari, in argenteis pheretris quiescunt, *S. Ragenfredis* in medio, *B. Aldeberti* (qui tamen non est canonizatus) in dextro latere, in sinistro verò *Sanctæ Regine*.

Est autem dominium pagus apud Valencenas, in finibus diœcesis Atrebatensis, quam eo loci Scaldis terminat. Ibique S. Regina pingitur cum corona in capite, cujus causa ex antedictis colligi potest, & cum baculo Abbatiali, quia vel prima præfuit, vel si filia memoretur prima, ipsa tanquam fundatrix videtur honorari insignibus Abbatissæ. Sic ferè Molanus in Natalibus Sanctorum Belgii. De hoc Monasterio vide plura in libro de monasteriis Benedictinis Belgii, per nos edito.

CAPUT XX.

Pollingense Monasterium, Canoniorum hodie regularium.

POLLING Monasterium fundatur pro sacratis virginibus unà cum aliis septem monasteriis per Landfridum, Waldramum & Elilandum, fratres, Comites ab Antorf & Loyfa, ut latius de ipsis in monasterio Burenfi traditur. Tassilo Dux, filius Utilonis, Pollingen, & Wesselsprunn ampliavit, & instauravit. Nam juxta monumenta Pollingensis
Tom. III. *Cann. Regg. Origines.* H

(*) Dinnonius Gallicè Deniy.

fia, Tassilo Dux ibi venatus, cerva dum fugit canes insequentes, subito substitit, terram effodere non cessans pavida: terrefactus Dux effodit crucem, tabulae affixam, creditur esse ex cornu piscis confecta: Dedicatum est hoc templum à D. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino VI. Kalend. Maji. Tassilo obiit Idibus Decembris, anno 788. juxta versiculum:

Idibus in ternis decessit ille Decembris.

Devastatur una cum aliis monasteriis per Ungaros, anno 973. postea per Henricum sanctum reficitur & dotatur, cujus diploma tale est:

In nomine Sanctae & individuae Trinitatis, Henricus divina favente clementia Rex, si Ecclesiarum Dei loca alicujus doni interventu meliorare & ditare studuerimus, nobis id profuturum esse minime dubitamus. Quapropter omnium Christi fidelium presentium atque futurorum noverit universitas, qualiter nos divini amoris instinctu ac remedio animae nostrae, interventu atque petitione Engelberti, Episcopi Frisingensis Ecclesiae, tale praedium, quale in villis Pollinga, Weilhaim, Ubingen, Rieden, Ainsterin, Aschering, Hochenwanc, Pfaffenhoven nominatis, monasterio in honorem S. Salvatoris Domini nostri JESU Christi, in eadem villa Pollinga constructo, prius pertinere videbatur, situm in Comitatu Alberonis Comitis, & in pago Houfi, in beneficium datum multis fuit, nunc etiam cum omnibus ejus pertinentiis seu appendiciis, arvis, aedificiis, pratis pascuis, quaesitis & acquirendis, atque cum familiis utriusque sexus, sive cum omnibus quae quolibet modo dici, aut nominari possunt utilitatibus atque cum cortalibus, decimationibus, in illis duabus villis, Ubingen, & Ascheringen dictis, per hanc nostram regalem paginam corroborando & confirmando ei monasterio, ad usum & stipendia fratrum inibi Deo famulantium integrè concedimus atque largimur, ac de nostro jure ac dominio in ejus jus, & dominium transfundimus.

Signum D. Henrici Regis invictissimi, Guntherius Cancellarius vice Willigisi Archicapellani notavit. Datum XVI. Kalend. Maji, indictione 8. anno 1010. Anno vero Henrici II. regnantis octavo. Actum Regenspurch feliciter. Amen.

Ex quo apparet tempore hujus restitutionis ibidem fuisse religiosos. Scribit Aventinus in Annalibus suis: *Polling & Schlehdorf ab Ungaris affliguntur, amotis illis fratribus, mystæ D. Aurelii Augustini nominantur.* Fuerunt nihilominus ibidem etiam moniales, sicut in plerisque aliis, quas Gisela Imperatrix, Conradi Salici uxor (quæ obiit VI. Kalend. Februarii anno 1041. 42. vel 43.) ejecit ex illo loco, substitutis Canonicis.

CAPUT XXI.

Cisoniensis & Fanopinensis, seu Falempinensis, Abbatiae in Flandria.

CISONIENSE S. Calixti monasterium, anno 838. fundatum est à S. Everardo Comite Cisoniensi. Est id situm tertio lapide ab Insulis, Flandriae oppido mercatura celeberrimo, quod alteram, sive minorem Antverpianam nonnulli hodie nuncupant. De Sancti Calixti reliquiis huc translatis, vide Molanum in Natalibus Sanctorum Belgii, & infra cap.

Fanopinense S. Christophori monasterium apud Insulas Flandriae urbem, pariter situm, ann. 1039. est excitatum.

Utrunque porrò monasterium jam commemoratum fuit olim Congregationis Aroasiensis: de qua vide supra cap. 10.

CAPUT XXII.

Dieffense Monasterium, in Bavaria.

HAUTO, aliàs Hanto, Comes de Andechs, Episc. Augustanus, maximus illius Episcopatus locupletator, & dotator, successit S. Simperto. Praefuit adhuc an. 840. sub Ludovico Pio; habuitque fratrem religiosissimæ vitæ Rathardum Canonicum, qui monasterii Sancti Georgii Martyris, non procul à vico *Dieffen*, ubi nunc est Ecclesia parochialis, auctor & fundator fuit: quod postea per Arnoldum Malum desolatum & destructum est. Ita Bruschius de Episcopis Augustanis scribens. Anno 1013. instaurata est S. Georgii Ecclesia per quemdam *Adelbeimum*, & fratrem ejus *Adalricum*.

Secunda fundatrix fuit *Kunigunda*, aliàs *Kunessa*, uxor Friderici Comitis Dieffensis, secundi illius nominis, filia non Ottonis Comitis de Valeji (ut liber Dietranzellensis per errorem habet) sed Conradi Comitis Oningenfis, propè Lacum Brigantium & Richlite, quæ fuit filia magni Ottonis Imperatoris I. Ista devotissima matrona post mortem mariti, fundavit Ecclesiam S. Stephani, in qua posuit tres Canonicos Regulares, ibidemque

de-

defuncta est, & sepulta. Aventinus scribit, in ejus sepulchro suo ævo inventum esse laterem coctum, cum inscriptione Latina: *Kunegundis peccatrix, hujus loci fundatrix, istam construens aulam II. Nonis Martii, anno 1020. Anno 1124. Hartuicus Præpositus monasterii Sancti Georgii, cum consensu Hermanni, Episcopi Augustensis, unâ cum suo conventu migravit ad Ecclesiam S. Stephani, propter majorem commoditatem. Ibi Hartuicus Præpositus obiit an. 1170. qui 46. annis laudabiliter præfuit.*

Tertia fundatio facta est anno 1132. juxtâ Bullam Innocentii Secundi, per illustres Principes, *Berchtoldum Comitem de Andechs, & Ottonem Comitem de Wolfrazhausen*, unâ cum uxoribus Sophia & Lauritia, & liberis eorum, qui arcem suam Damasiam verterunt in monasterium, construentes ibi Ecclesiam in honorem B. Mariæ virginis, dotantes eam mobilibus & prædiis, nec non pluribus privilegiis, offerentes eam tutelæ B. Petri & sedis Apostolicæ, cui annuatim unum aureum persolverent.

Aventinus in Chronico ita ponit: *Arnolphi filii, Poppo, Berchtoldus I. Otto Wolfrathus & Gebhardus: hi Damasiam in templum vertere.* Otto Episcopus Bambergensis hanc Ecclesiam multis quoque beneficiis & prædiis juvit, videlicet Kirchem, Munsing, Pierdarf, Schmiechen & Prunnen Ecclesiis; qui obiit anno 1196. Sic ferè Hundius in Metropoli sua Salisburgenfi.

CAPUT XXIII.

Albiniacum Abbatia in Territorio, & diœcesi Atrebatensi.

S. Kilianus Episcopus, regio sanguine in Hibernia procreatus, cum multarum virtutum decore polleret, à provinciæ illius clero & populo ad Episcopatum est electus. Cui jugo, licet invitus, humiliter collum subjecit. Contigit cœnobitis ipsius pransuris negligentia pistoris panem deesse: vir Dei succensam officinam intravit, veste sua prunas ejecit, & clibanum mundavit, panemque per stupendam Dei bonitatem suis detulit. Sed dum hoc miraculum passim innotescit, ne elationis tumor subreperet, relicto Episcopatu castella perlustrabat, multos sanando, & regnum Dei prædicando. Eratque præcipuum ejus studium, Sanctorum loca visitare, & eorum orationibus humiliter se commendare. Tandem Romam pervenit, ubi in Ecclesia S. Petri per undecim annos & amplius Deo fervivit. Quibus peractis, peregrinationem resumens, Franciam intravit, & sanctum Fiacrium, quondam patris sui servum invenit; apud quem tamen, peregrinationem præferens, manere noluit. Dum autem propositum impleret, ingressus est Comitis Eulfi curiam, Axonæ contiguam, ubi sitibundo viro uxor Comitis improbè potum negavit. Unde Dei judicio penuria ejus exaruerunt: Eulfus autem re cognita, insecutus est beatissimum Kilianum, & humili petitione reditum ejus impetravit; sed & benedictionem domus suæ. Non enim deerat Dei clementia beato viro in hunc modum oranti: *Domine JESU Christe, effunde super hanc domum gratiam benedictionis tuæ, & quæ peccatis exigentibus perditæ fuerunt, abundantia pietatis tuæ restitue.* Hactenus ex historia, quam ex monte S. Eligii accepi; sed imperfectam. Quare ut eum defectum aliunde suppleam; legitur in Chronico Atrebatensi: *In vico Albiniaco est monasterium Canoniorum, videlicet Sancti Kiliani, qui Scotus fuisse traditur.* Huc etiam pertinere arbitror, quod in vita Sancti Faro- nis Meldorum Episcopi de Chilleno legitur.

Porro, inquit auctor, Chillenum Scotum, virum sanctum Faro ad Atrebatenses misit, quos ille doctrina & illustribus miraculis ad Christum duxit. Sedente quandoque eodem Chilleno ad mensam cum Farone, poculum vitreum è manibus pincernæ excidens, confractum est. Cernens ea re ministri animum perturbatum Chillenus, vultumque ejus pallore perfusum, clam ei innuit, ut fragmenta poculi ipsi præberet. Quæ cum accepisset, fufis ad Dominum precibus, pro fragmentis, redintegratum poculum homini mœrenti restituit. Ita Molanus in Natalibus Sanctorum Belgii.

CAPUT XXIV.

Mareolensis Abbatia, in diœcesi Atrebatensi, ordinis olim Aroasiensis.

S. Bertilia Virgo, ex nobilissima Francorum profapia, oriunda, adamata fuit à Guthlando quodam, qui virgini & generositate & divitiis par videbatur. Cui ipsa fortiter reluctabatur; importunis tamen parentum molestiis tandem cessit, & Guthlandum in sponsum accepit: qui cum ea in castitate & omni sanctitate succrevit; quod meritis Bea-

tæ Virginis tributum non ambigitur. Erant autem ambo religione clari, hospitalitate præcipui, castitatis amatores ferventissimi. Beato ergo Guthlando prius ab hac vita discedente, & ut indubitanter tenetur, in paradisi deliciis collocato, S. Bertilia omnia sua patrimonia diverforum locorum monachis, Canonicis, & sanctimonialibus, sub chartarum auctoritate, tradidit. Solum Mareolum reservavit, in quo basilicam condidit, & aram statuit, in honorem S. Amandi. Adjecit & cellulam basilicæ, in qua meritis & annis matura de hoc sæculo migravit. Venerabile autem corpus in dicta Ecclesia est tumulatum; & multi beneficia optata consecuti, virginis nomen celebrarunt. Ob quæ Atrebatenses & eorum vicini de ea in feretrum elevanda, ut publicè & solemniter inter Sanctas veneretur, Gerardo II. Episcopo suo suggererunt. Publicavit itaque futuram elevationem in die Exaltationis S. Crucis: cumque per supervenientem infirmitatem impediretur, noluit piam populi expectationem defraudare. Quare vices suas quatuor commisit Abbatibus, qui eam elevarunt anno 1181. Deinde 1128. cum vas primum sacrilegi fures auro & argento denudassent, Petrus Abbas dignius vas præparavit; in quo Pontius, Episcopus Atrebatensis, VIII. Idus Octobr. reliquias reposuit cum magna solemnitate. Ipse contulit indulgentias; & Magister Asso, Canonicus Atrebatensis, sermonem ad populum faciebat. De quibus omnibus clarum est testimonium liber vitæ & elevationis, jam olim conscriptus. Scribitur de eadem virgine, ad primum Antistitem Gerardum, lib. 2. Chronici Cameracensis: *Est etiam in vico Maraculo, aliàs Mareolo, monasterium Canonicorum, ubi S. Bertilia quiescit: quæ hoc ipsum suum prædium S. Mariæ tradidit.* Intelligitur autem per S. Mariam cathedralis Ecclesia Atrebatensis. Mareolum enim est Episcopi Atrebatensis, tenuem habens Abbatiam Canonicorum ordinis S. Augustini in Ecclesia SS. Amandi & Bertiliæ.

Quo loco adhuc visuntur fossæ, in quibus Julius Cæsar dicitur castra metatus. Sic ferè Molanus in Natalibus SS. Belgii.

Vixerunt autem in Mareolo Canonici olim sæculares, quos ob liberiorè vitam, anno 1144. amovit Aluifus Episcopus Atrebatensis. Regulares substituit, & Balduinum Balliolanum (qui furnis in Ecclesia S. Nicolai cum laude præfuerat) ipsis præfecit.

Fuit verò Mareolus olim unà ex Abbatibus reformatæ Congregationis Aroasiensis: de qua supra cap. 10. diximus.

CAPUT XXV.

Maloniense Monasterium, in diœcesi Leodiensi, propè Namurcum.

S. Bertuinus Episcopus ex Hibernia veniens in saltum, qui vulgò appellatur Marlignia, condidit oratorium in villa Malonia, ad Sabim, vulgò Sambram, in honorem semper virginis Mariæ. Ubi diu Deo militans cursum suum feliciter implevit. Fuerat in Anglia educatus in Monasterio, cui nomen est *Othbellum*, & in ejusdem parochiæ Episcopum vacante sede, assumptus. Sed divina monitione Romam abiit, ibique duos annos solitarius exegit: deindè in Gallias ad Sambram commigravit, ubi eruditionis suæ radiis tenebras expulit perverſitatis. Cujus virtutes admiratus Odoarius Princeps, Floreſiæ residens, eadem Pipino commendavit, qui Sancto viro villas quinque in voti sui propositum concessit. Ob quam donationem cum quinque pingitur Ecclesiis. Quiescit propè Namurcum, in ditione tamen & diœcesi Leodiensi, in monasterio Canonicorum five Clericorum veteris instituti Sancti Augustini, quod Malonia dicitur; ubi diu Domino militavit. Meminit ejus Sigebertus: *Anno 651. multi de Anglia vel Scotia in Galliis peregrinantes, verbum Dei seminabant, multumque fructum Deo faciebant, scilicet, Otto, Bertuinus, Eloquius.* Ita Molanus in Natalibus SS. Belgii.

CAPUT XXVI.

Chiemseense Monasterium, Hernwerd, olim in der Aw oder Pfaffenwerd, in provincia Salisburgensi, & in diœcesi Chiemensi, nisi fallor.

DE hujus monasterii fundatione scribit Aventinus, & adfert Arnulphi Regis diploma, in quo dicitur Arnolphum, hunc Regem monasterium istud, vel Abbatiam S. Salvatoris cum Episcopo Metensi, cui ab antiquis Principibus Baviaræ datum erat pro Abbatia Luxovium dicta, commutavisse, & Archiepiscopo Salisburgensi, Diethmaro tradidisse, ut illic pro anima genitoris sui Carolomanni suæque annuatim per omne tempus anniversarii commemoratio in eleemosynarum largitate & pauperum cura peragatur, diplomate

plomate anno 891. Ratisbonæ dato. Otto deinde Imperator plenariè tradidit hanc Abbatiam Friderico Archiepiscopo Salisburgensi, qui fuit Comes à Kiemgen, anno 969.

Aventinus in Annalibus ita ponit: *In Norico Conradus, Fuvavia Episcopus, & Abenspergensis familia oriundus, Chimum templum olim à Tessalona, secundo Duce Bavarie D. Benedicto conditum, ab Ugris ad egestatem redactum, monachis Augustinianis tradit, &c. hoc est, Canonicis Regularibus ordinis S. Augustini.* Sic Hundius ex Aventino, & aliis.

CAPUT XXVII.

Chiemseuse Monasterium monialium, Germanicè Frauenwerd.

DE hujus monasterii fundatione ac progressu, plenè constat ex Henrici IV. Imp. diplomate. *In nomine Sanctæ & individue Trinitatis, Henricus divina favente clementia Rex. Ad notitiam, ad memoriam, ad fidem rerum, & firmitatem omne scribitur testamentum, sub qua ratione & hoc scribi, sed unde & quare jusserimus, notum facimus omnibus Christi fidelibus; in quo dum cautius perspeximus, dum diligentius consulimus, eandem rem (res enim alta est) longè suprâ repetere volumus. Ad solam Dei gloriam & laudem, ob salutem animæ, ob remedium peccatorum suorum, Thessalo Rex Chiemensem substituit & fundavit Ecclesiam. Substituit, inquam, & prædiis his dotavit, Evenhausen, Leuchtental, Schonsteten, Tegingen, Sapienzmunster, Puech, Fraunhoven, Hofhaim, Fridefingen, Fraundorf, Palcheigen. His ut dictum est, dotavit, aliisque pluribus. Dotavit & perfectissimam libertatem digna & religiosa institutione, cum judicio in insula sua quæ Nunnuert dicitur, & in omnibus Hofmarchis suis ritè & legitime habendo, sicut aliud regale cœnobium tenetur, liberè & principaliter eidem Ecclesie tradidit, & solis tantum Regibus in tutelam & patrocinium decrevit. In hac libertate ad Carolum usque Regem successorem tuum pervenit, à Carolo usque ad Ludovicum Regem, qui ob ejusdem Ecclesie, quam sibi præ ceteris habuit specialem, filiam suam Irmgardam ibidem præfecit Abbatissam. A Ludovico autem ad Henricum, qui quoque sororem suam Geruïrgam constituit Abbatissam, ob loci nobilitatem & religionem. Ea, ut diximus, libertate à Rege ad Regem descendit & usque ad nos eandem libertatem habuit & pertulit, & ut hæc perfectissima regalis libertas, quam ab auctore suo Tessalona Rege accepit, firma & inconvulsa omni ævo permaneat, hanc chartam conscribi jussimus, & propria manu, ut infra videtur, corroboravimus, nostroque sigillo insignitam omnibus sæculis, ut hæc sciant & reddant, relinquimus.*

Signum Henrici quarti Regis invictissimi Gebhardus Cancellarius recognovi, anno incarnationis Dominice M. LXXVII. indictione prima anno autem Domini Henrici Regis quarti invictissimi ordinationis 24. regni 22. Ratisbonæ actum feliciter.

Henricus S. Imperator Chiemensibus virginibus Gerbirgam sororem, Patavienfibus Helican amitam præfecit: Aventino teste.

CAPUT XXVIII.

Ranshoviense Monasterium in Bavaria.

Arnolphus Imp. filius Carolomanni Regis Bavarie & Italiae, ædiculam sacram, quam ad preces Wichingi Episcopi Pataviensis, Cancellarii sui, Christo Domino Deoque nostro, & D. Pancratio à fundamentis in *Randenisdorf* seu *Candersdorf* exstruxit, Ellenbrechto sacerdoti committit ea lege, ut ipse quidem pareret parochio Oetingensi; at post mortem ejusdem, facellum in *Randersdorph* foret sub ditione templi Oetingensium, ubi brachium S. Philippi Apostoli reconditum reservabatur, & pater imperatoris Arnolphi Carolomannus Rex Bojorum & Italiae sepultus est. Exstat diploma Arnolphi, datum anno 898. anno II. regni, imperii autem III. Sequenti quoque anno, hoc est, anno 899. idem imperator Arnolphus duo agri jugera orientem versus, viginti carrucas foeni, molam aquariam in ripa fontis, qui ex clivo, cognomine Prylo erumpit, tantum lignorum quantum opus est & foco & ædificiis perpetuo donat sacerdotibus ibidem rem divinam facientibus. Wichingus superior Episcopus Pataviensis cancellarius Imperatoris Arnolphi, Ifengrininius illustris Comes, ministerialis Imperatoris, hæc impetrarunt sacerdotibus.

Ellenprechtus præfuit huic sacello annis 22. obiit anno 920. post ejus obitum venit in potestatem Oetingensium, sub quorum procuratione & parochia fuit amplius 100. annis.

Anno centesimum *Rantenisdorf*, vel *Ratzendorf*, fuit inter cetera datum in dotem D. Chunigundæ Augustæ à Divo Henrico II. Imperatore Romanorum, ac Duce Bojorum, qui obiit anno 1024. uxor verò anno 1039. Ambo sepulti sunt *Bambergæ* in Tom. III. Cam. Regg. Origines. I templo

templo majori ab ipsis magnificè constructo & dotato. Hunc Sanctum Henricum primum hujus cœnobii auctorem fuisse quædam diplomata testantur.

Anno Christi 1040. Henricus tertius, Dux Bojorum, quintus hujus nominis, profecturus in Ungariam, tradit Ducatum Bojariæ Henrico sexto nepoti ex fratre Divæ Chunigundæ Augustæ; & præsentibus sedecim Episcopis (inter quos præcipui fuerunt Theodomaratus Archiepiscopus Salisburgensis, Bernigerus Episcopus Pataviensis Nizo, qui & Nizerius, Leodiensis Pontifex) templum B. Pancratii refecit, ampliavit, parochiam instituit, certisque limitibus ultra & circa Oenum distinxit, decimasque omnium rerum, piscationum quoque & venationum donavit, quemadmodum in privilegio scriptum legitur. Præfuit ea tempestate parochiæ Sacerdos quidam nomine Hantus, primus parochus. Is administravit Ecclesiam S. Pancratii annis 20. obiit circa ann. Christi 1060.

Hanto quem quidam cum primò eundem esse putant, secundus parochus, fuit, tempore Ottonis, Ducis Bavarix. Is Otto è Bavaria pulsus est ab Henrico IV. Imperatore, Duce Bojorum, ejus nominis septimo, anno 1070. successitque in Principatu Bojaricò Ottonis gener, Welpho primus Dux Bojariæ; qui profectus Jerosolymam, obiit anno 1101. relinquens duos filios, Welphonem secundum Ducem Bojariæ, & Henricum VIII. qui ambo potiti sunt Bojaria.

Circa annum 1085. Segiburga femina quædam cum fratre Erenberto, quædam prædia in Hadelbach (cujus templum anno præcedenti ab Altmanno Archiepiscopo Salisburgensi consecratum fuerat) tradidit B. Pancratio.

Tertius parochus Herenbertus de Phaphing exstitit tempore superiorum Ducum Bavarix Welphonum. Postea evocati sunt *Canonici Augustiniani*, fuitque destructum monasterium decem penè annis, & parochia in cœnobium commutata, quæ administrata fuit à sacerdotibus ut vocant sæcularibus annis fermè 80.

Erat hoc tempore in toto Romano Imperio maximæ auctoritatis Conradus de Abensperg, Archiepiscopus Ratisburgensis, & plerique sacerdotes sæculares, ejus nomine, religione, & justitia moti, disciplinam Augustinianam profiteri cœperunt; ejusque hortatu & suasu Henricus octavus hujus nominis Dux Bojorum, Canonicis & mystis Augustinianis parochiam, & templum Divi Pancratii tradidit, contuberniumque sacris D. Augustini initiavit, ejusque religionis sacris viris & feminis illud dicavit. Nam ibi sacratarum feminarum cœnobium fuisse testantur pleraque vestigia & monumenta, quæ adhuc extant in libris, instrumentis, templo & monasterio, maximè Occidentem versus. Non plures tamen quàm sex receptæ sunt; quarum una fuit præposita. Ita scribit Conradus primus, Divi Pancratii Præpositus: teste Viguleo Hundio in Metropoli Salisburgensi.

CAPUT XXIX.

Schlechdorfense Monasterium, in Bavaria superiore.

Hoc monasterium situm ad radices Alpium in superiori Bavaria, constitutum seu fundatum est cum *Beurn*, *Polling*, & aliis monasteriis à Landfrido, Waldramo & Elilando, fratribus, Comitibus ab Antorf, & Loyfa, sub Utilone, Duce Bavarix. Devastatur per Ungaros sub Ludovico Imperatore, circa ann. 907. Aventino teste. Reficitur per Henricum Ducem Bojorum, & Ottonem Episcopum Frisingensem fratrem ejus, unà cum *Schliers* & *Scheftlarn*, circa annum Domini 1140. teste eodem Aventino. Alibi idem in Annalibus ponit: *Schlechdorf & Polling post Ungarorum devastationem receperunt regulam S. Augustini. Nam ab initio erant ordinis S. Benedicti Tenues sunt hoc tempore hujus monasterii census ac reditus, ut vix tres aut quatuor Canonicos alere possit. Dicitur ibi requiescere corpus S. Tertulini Martyr. viri industrii ac nobilis Romani sub summo altari,*

CAPUT XXX.

Abbatia S. Maglorii in suburbano Parisiensi.

Temporibus Lotharii Gallix Regis, cum Normanni Britanniam Aremoricam, vicinasque provincias vastarent, *Salvator* Alethenensis, five Macloniensis in Britannia Episcopus Parisios se subduxit, & corpora Sanctorum *Maglorii Sampsonis* & *Maclovii* secum avexit, atque in capella Regia palatii, nunc in parochiam evecta, & S. Bartholomæi nuncupata, collocavit. Quo in loco tunc erant Canonici regulares, qui inde translati sunt

sunt in Capellam seu Sacellum S. Nicolai, quod nunc S. Michaelis dicitur, intra muros palatii Parisiensis.

Cæterum Hugo Capetus Major palatii, & Dux Franciæ eo loco monasterium fundavit, in honorem Sanctorum Bartholomæi & Maglorii circa annum Christi 975. regnantibus in Gallia dicto Lothario & ejus filio Ludovico, illo nomine quinto, hanc fundationem ac dotationem suo diplomate, dicti Reges confirmarunt.

In nomine Domini Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi Lotharius & Ludovicus, divina ordinante providentia Reges Augusti. Dum petitionibus Hugonis Franciæ Ducis rationabilibus & justis, divini cultus amore favemus, superna gratia muniri non dubitamus Proinde noverit omnium fidelium nostrorum presentium, scilicet & futurorum solertia, quia vir prætaxatus honorabilis nostram petiit clementiam, præceptum firmitatis à nobis fieri ex rebus, quas idem piè monasterio Sanctorum Bartholomæi Apostoli, & Maglorii Archipresulis Britanniae, urbis scilicet Dolenfis, contulit, quod fundavit in urbe Parisiaca, ad sanctorum corpora, quæ ut peregrina hospitabantur per aliorum jura.

Ex hoc diplomate liquet, non Lotharium Regem, ut quidam existimarant, sed Hugonem Capetum istius monasterii fundatorem extitisse.

Anno 1138. temporibus Ludovici Junioris, Magloriani ob loci angustiam & palatii viciniam S. Bartholomæi templum deseruerunt, & in facello Sanctorum Georgii & Maglorii juxtà vetus cæmeterium sedem suam collocarunt. Quod quidem facellum tunc erat extrà muros urbis Parisiensis.

Anno 1572. Magloriani tertio locum mutarunt, & ex vico S. Dionysii intra muros urbis Parisiensis sitæ, ad suburbanum S. Jacobi hospitale sese transtulerunt, quod hodièque obtinent. Quod quidem hospitale fundavit Philippus Pulcher Galliæ Rex, qui anno 1286. regnare cæpit.

Maglorianum verò Monasterium in vico S. Dionysii situm cessit filiabus, ut vocant Pœnitentibus, seu monialibus S. Mariæ Magdalenæ, quæ illud ipsum, hodièque incolunt.

Abbatiam hanc Maglorianam cum Epiiscopatu Parisiensi Pius IV. anno 1564. univit, quod Senatus Parisiensis, anno 1581. approbavit.

Parisiensis Diœcesis status.

LVTETIA Parisiorum, regni Galliæ metropolis, Regumque fedes, ad Sequanum fluv. S. Dionysii oppidum, in insula Franciæ *S. Denis en France.*

Corabolium. *Corbeil.*

Lufarchiæ. *Lusarche.*

S. Campellæ. *Champeaux.*

Turnayum. *Tournay.*

Pontifacræ pars media, cis Isaram: *Pontoyse.* Reliqua enim pars est diœcesis Remagenfis.

Latiniacum. *Lanigny.*

Collegia Canoniorum urbis Parisiensis.

B. Mariæ collegium Cathedrale.

Capellæ sacræ, seu facelli regii, in veteri Regum Galliæ palatio *La sainte Chapelle.*

S. Germani Antiffiodorensis, apud Luparam. *S. Germain de l'Auxerrois.*

S. Oportunæ, in vico S. Dionysii.

S. Benedicti in vico S. Jacobi

S. Mederici. *S. Merry.*

S. Sepulcri Dominici, in vico S. Dionysii.

S. Stephani Græcorum, five de Gressibus, ut in vetustis monumentis legitur, in vico S. Jacobi. *S. Estienne de Grecs.*

S. Thomæ ad Luparam.

Sancti Nicolai, ad Luparam. *S. Nicolas du Louvre.*

S. Honorati, in vico ejusdem nominis.

S. Jacobi de Hospitali, in vico S. Dionysii. *S. Jacques de l'Hospital.*

Sancti Marcelli, in suburbano ejusdem nominis.

His addunt nonnulli minorum velut gentium collegia, in insula urbis Parisiensis domicilium habentia.

S. Ioannis Rotundi. *S. Jean le Rond.*

S. Dionysii de Passu. *S. Denis du Pas.*

S. Aniani. *S. Aignan.*

S. Symphoriani.

Collegia Canoniorum extra urbem Parisiorum.

- Collegium N. in oppido S. Dionysii.
 B. Mariæ de Lufarchiis, in oppido Lufarchia.
 Collegium Campellense, sive de Campellis. *De Champeaux.*
 Tornacense. *De Tournay.*
 S. Mauri Foffatensis Collegium: quod olim fuit Benedictinorum monasterium.
 De Longo Ponte. *De Long Pont.*
 Collegium de Longiumeau.
 Collegium de Neofole.
 S. Trinitatis seu Capellæ regiæ Collegium in arce, seu saltu Vicennarum. *Au bois de Vincenne.*
 Capellæ regiæ de Vivario. *De Viviers en Brye.*
 Sancti Mederici de Linariis. *De Lynas en Brye.*
 S. Clodoaldi S. Cloud, in oppido ejusdem nominis.
 S. Pauli. *S. Paoul.*
 De Montmorentiaco. *Montmorency.*
 Domni Martini. *Damp Martin.*
 De Piffiaco. *De Poiffy.*
 De Meaux, Pars urbis dicitur esse Præposituræ Parisiensis.

Abbatia Canoniorum Regularium ordinis sancti Augustini in diocesi Parisiensi.

- S. Genouefæ in monte. *S. Genevieve au mont*, in urbe Parisiensi.
 Sancti Victoris ad muros, ejusdem urbis.
 Liuriacum, Abbatia. *Liurii en Lannoy.*
 S. Lazari, ibidem, Prioratus in suburbano Parisiensi.
 Abbatia S. Maglorii, in suburbano Parisiensi.
 S. Catharinæ, ex ordine Vallis Scholarium, in urbe Parisiensi, ad portam S. Antonii.
 S. Catherine du Val des Escoliers. Prioratus.
 Est in hac diocesi & Abbatia Herminiarum, sive Hermeriarum. *Hermieres*, ord. Præmonstratensis: itemque sodalium ejusdem ordinis collegium, in Academia Parisiensi.

CAPUT XXXI.

Wettenbusense Monasterium in Suevia.

Wettenhusium monasterium, Marchionatus Burgoviensis, in Suevia ad Chamlachium annum medio itinere inter Ulmam & Augustam situm, ordinis Canoniorum regularium S. Augustini, fundatum est, anno Christi 982. à *Conrado Equite aurato*, & *Wernbero* fratribus, Comitibus de Rothenstein, & *Domina Gertrude*, eorum matre, quæ dicitur esse vera fundatrix. Petiit enim tantum agri à filiis ad extruendum locum sacrum, quantum ipsa unius diei spatio aratro posset circumscribere; quod cum à filiis facile impetrasset ipsa miræ parvitatis & levitatis aratrum adornans, id spatium, quod hodie adhuc isti cœnobio paret, obequitans & aratrum in sinu gestans, circumscripsisse & obtinuisse legitur. Sic Caspar Bruschius in Chronolog. monasteriorum Germaniæ.

Spectat autem Marchionatus Burgoviensis, vulgò *de Burgau*, ad familiam Austriacam.

CAPUT XXXII.

Abbatia Canoniorum regularium in Hispania.

Ferdinandus I. cognomento Magnus, Legionis & Castellæ Rex obiit an. 1017. Is Abbatiam S. *Isidori* in urbe Legionensi, fundavit ac dotavit, in qua sepeliri quoque voluit. Habet ea nomen à S. *Isidoro* Archiepiscopo Hispalensi, cujus ibidem sacrum corpus adservatur.

Est & Abbatia celebris in diocesi Oscensi, vulgò *Mons Aragoniæ*, Hispanis *Mont' Aragon* nuncupata per Aragoniæ Reges fundata.

In eodem Aragoniæ regno in oppido Calataum, est illustris Abbatia S. *Sepulchri*, cujus loci religiosi crucis signum in veste exteriori gestant.

In

In urbe Barcinonensi, est monasterium S. Annæ, pariter celebre-
Conimbricæ floret Abbatia S. Crucis: In qua quiescunt sacra corpora quinque Mar-
tyrum Franciscanorum, in Africa pro Christo occisorum. Dicta Abbatia fundata est,
ac dotata per Alphonsum I. Regem Portugalliæ, qui obiit anno 1185. cum annos 91. vi-
xisset, in dicto S. Crucis cœnobio sepultus: Idem fundavit S. Vincentii cœnobium apud
Olissiponem Portugalliæ metropolim.

CAPUT XXXIII.

*Quercetum Abbatia apud Brugas Flandriæ urbem: Item Abbatia
Sancti Trudonis, monialium.*

ANNO CIDL. in suburbano Brugensi conditum est cœnobium Regularis disciplina, cui nomen Quer-
cetum. Ita Meyerus in Annalibus Flandriæ. Fuit id fundatum in honorem Sancti
Bartholomæi, evocatis primùm religiosis ex Tornacensi monasterio Sancti Marci, seu S.
Nicolai in pratis. Flandricè nuncupant *Oechoudt*; fuitque hæc Abbatia olim unà ex iis,
quæ ad Congregationem Aroasiensem spectabant: de qua vide supra capit. decimo.

Libet his subnectere Quercetanæ Abbatiae foundationem, ex illius loci tabula qua-
dam manuscripta.

Anno redemptionis Dominicæ nongentesimo sexto, qua tempestate Dominus Udal-
ricus, idem Noviodunensis & Tornacensis Episcopus, cathedram regebat, in parœciali
Ecclesia S. Trudonis, in Pomerio urbis Brugensis, non procul à lapideo magno ponte
posita, in loco *Odeghem* nuncupato, sacrum initium habuerunt fratres quidam dicti de
Capella, sub auspiciis Prioris cappas, quas vocant, nigras gestantes, in modum Guliel-
mitarum. Hi fratres, locum præfatum in eodem ritu, ac statu tenuerunt annis centum
& tribus, nimirum ab anno nongentesimo septimo, usque ad annum millesimum dec-
imum. Quo quidem anno, rem sacram promovente illo, de quo supra diximus reve-
rendissimo Domino Uldarico, iidem fratres de Capella, facti sunt Canonici Regulares, ad
normam veteris instituti S. Augustini. Quod sanctum institutum ab eodem S. Augustino
in Hipponensi civitate, provinciæ Africanæ, primitus ordinatum fuit, circiter annum Do-
mini 394.

Porro hoc loco constituti, in Societatem ejusdem nimirum instituti & muneris, eo-
dem loco Canonicos quosdam Regulares veteris instituti S. Augustini, ab Aroasiæ mo-
nasterio nomen trahentes, ad se perduxere, simulque coaluere. Hi autem Aroasiæ Regula-
res Canonici, de quibus diximus, initium habuere anno Domini millesimo. Ex quo fit,
ut anno decimo, post institutionem Canonicorum Regularium, præsci instituti sancti Augu-
stini de Aroasia, prædicti fratres, de Capella Canonici ejusdem instituti facti sint. Pos-
tremò in præfato loco post commutationem ordinis, de quo supra attigimus, permanse-
runt annis sex, nimirum usque ad annum Domini millesimum decimum sextum. Quo an-
no ad celebrem locum, juxtà Brugas, *Quercetum* appellatum, à quercuum ibi consitarum
multitudine, domicilium suum, ac sedem transfulerunt. Quo quidem in loco tam anti-
quitate, quam religione venerandus *Everelmus*, præscorum in Thebaide Eremitarum mor-
talibus nostris vitam repræsentans postquam anno millesimo quadragesimo octavo anacho-
reticam vitam omnium piorum calculis suffragiisque absolutissimam severè agere cœpif-
set, eandemque annis duodecim, eodem fervore ac tenore ibidem continuasset, die secun-
da mensis Octobris anno Domini millesimo sexagesimo, in suæ Cellulæ sacrario obiit, &
ibidem sepulturam invenit. Anno millesimo centesimo decimo sexto, posteaquam præ-
dicti Canonici, in Querceti luco jam diu commorati essent, in parœciali Ecclesia Sancti
Trudonis in Odeghem, ad formam ordinis & instituti sui Moniales, iisque præfectam Priorif-
sam constitui procurarunt, quarum gubernationem & regimen, cum sollicitæ provisionis
cura tam in spiritualibus, quàm temporalibus centum triginta duobus annis habuerunt. Sci-
licet, ab anno Domini millesimo centesimo decimo sexto, usque ad annum millesimum
ducentessimum quadragesimum octavum. In cujus anni decursu multis difficultatibus, in-
ter dictos Canonicos ex una parte, & sorores ex altera subortis, tandem aliquando men-
sis Augusti die vigesima prima reverendissimus in Christo Pater Walterus Tornacensis
Episcopus (consilium suum & auctoritatem interponentibus, reverendo Domino Abbate
Dulcis Vallis, *Suetendale* nuncupati, & illustrissima Margareta, Flandriæ & Hannoniæ Prin-
cipe, ac Comitissa) indicavit dictas sorores cum Priorissa, in perpetuum liberar, & abso-
lutas esse ab omni gubernatione, seu promissione, quas præfati Canonici in eum diem tam
in spiritualibus, quàm temporalibus jure suo sibi reservarant. Post cujus decreti senten-
tiam easdem moniales à prædictis Canonicis segregavit, absolvitque, assignans præfatis Ca-
nonicis partem unam, dictisque sororibus partem alteram facultatum, bonorumque tem-
poralium.

poralium, quæ censuerant esse communia. Nec illud prætermittendum est, reverendissimum Tornacensem, de quo postremò diximus, ordinem dictarum Monialium & Priorissæ transtulisse, ad ordinem & regulam S. Augustini, sanctique Victoris & illius ordinis sororibus convocatis, simulque collatis, ex Priorissâ Abbatisam constituisse, (*) itemque ad ejus rei firmamentum, perpetuamque memoriam impetrasse eis à sancta sede Apostolica robur & confirmationem. Nimirum eodem tempore, quo *Goswinus* hujus Quercetani cœnobii Antistes fuit, *Ufilia* quoque sancti Trudonis Abbatiam obtinuit.

Anno vero Domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo, in feriis sanctæ Mariæ Magdalenaë, præfatum illud monasterium S. Trudonis, quod juxta magnum pontem lapideum situm diximus, fulmine deflagavit: postquam calamitatem in loco, quo etiamnum ejus vestigia cernuntur, per præfatum serenissimam Principem Margaritam Flandriæ & Hannoniæ comitissam, translatum ac reædificatum fuit. Quarum postremo sororum cœtus, Sancti nimirum Trudonis, nunc Brugis, cum prius monasterium ab hæreticis dirutum & solo æquatum esset, ad S. Bavonis domicilium se recepere, sibi que adjungere conventum qui quondam fratrum tertii ordinis S. Francisci fuit. Hactenus ex tabula manuscripta.

Operæ pretium fuerit dictis addere, quæ de ejusdem monasterii S. Trudonis me legere memini in Chronico MS. Trudonensi.

Beatus Trudo habuit, ex parte patris Dominium villæ Brugis nuncupatum cum suis attinentiis, quæ modo est oppidum famosum in terra, quæ vocatur Flandria, juxta quod oppidum monasterium nigrarum monialium, quasi ad dimidium miliare situm est, habens de nomine B. Trudonis sortitum vocabulum scilicet S. Trudonis. Istud monasterium ipse B. Trudo ibidem in proprio suo allodio fundavit & dotavit & in eo LXX. monachos instituit. Sed qua causa postea immutatio sexus contigit, nescitur.

Hactenus ex Chronico MS. Trudonensi, quæ hic obscurius dicuntur, libet clarius distinctiusque efferre, ex literis Joannæ Plassiæ, ejus loci Abbatissæ jam olim datis ad Joannem Latomum Canonicorum Regularium Priorem in Throno B. Mariæ apud Herentaliam Brabantiaë oppidum. Earum hæc erat sententia.

B. Trudo loci hujus princeps fuit, & cœnobium condidit, ubi nunc intra urbem Brugensem Basilica (***) est B. Virginis; in quo collocavit abbatem cum 80. monachis, ex instituto S. Benedicti. Sed post 239. annos, Danis & Hunnis omnia vastantibus cœnobium fuit eversum, jacuitque desertum, usque ad tempora Baldrici Noviomensis & Tornacensis Episcopi qui adductis aliunde cœnobitis, sed nullius certi instituti, monasterium instauravit: quod non multo post in regulam seu institutum S. Augustini concessit; admissis in societatem monialibus, anno nimirum 1110. Carolo autem Dano rerum apud Flandros potito monasterium traductum fuit extra oppidum, in locum à lapideo ponte haud procul distantem, qui Odegem dicitur. Sed anno Christi 1134. Theodoricus Elsatius Flandriæ Comes rursus intra mœnia locum concessit, qui à multitudine quercuum Quercetum dicebatur, quod nomen illi adhuc hodie superest. At verò traducti sunt tantummodo viri, monialibus in dicto loco extra urbis mœnia remanentibus; communi tamen omnium fortunarium & nomine & possessione. Qua in rerum communiōne manserunt, usque ad annum 1248. quo tempore, Margareta Flandriæ & Hannoniæ Comitissa apud Gualteriam Tornacensem Episcopum instante, per Abbatem Vallis dulcis, moniales, quoad fortunas, resque omnes, à Quercetanis monachis sejunctæ sunt. Sed duodecimo post anno, cum monialium cœnobium fulmine tactum penitusque exustum esset, locum illum execrantes, haud procul inde, apud Cortracenses novum monasterium ædificaverunt, in quo etiamnum habitant. Hæc ferè anno 1559. Joanna Plassia Antistita, ex loci monumentis ad Latomum transcripsit.

CAPUT XXXIV.

S. Nicolai Monasterium, in urbe Pataviensi, seu Passaviensi, apud Germanos.

DE fundatione hujus monasterii, ita scribit Aventinus: *Altmannus Episcopus Patavia, auxiliò Agnetis Augustæ & Henrici Neoburgensis, extra mœnia urbis Aureliani mystis monasterium exstruxit, circa annum 1050. Literæ foundationis habent annum 1074. De Henrico Neoburgensi in illis nulla mentio, sed de ope aliorum nobilium, & quòd hoc sit factum manu & potestate Ruperti Comitis. In Chronicis scriptis monasteriorum Bavariæ, invenio, in hoc loco olim à Tesselone, Bavariæ Duce, fuisse fundationem factam. Ut sit, Imperatrix Agnes juxta tenorem fundationis, dedit fundum, in quo monasterium ædificatum est, cum duobus hortis, & duobus prædiis in eodem loco. Item dedit novam partem omnium bonorum suorum, quæ possidet in Profepug & in Vespurgir.*

Reliquum dedit Episcopus de suo patrimonio, non de Ecclesiæ bonis,

CAPUT

(*) Abbatia monialium S. Trudonis.

(**) Basilica S. Mariæ Brugis quæ est hodie collegiata.

CAPUT XXXV.

Loensis Præpositura in Flandriæ Comitatu.

LOA Flandriæ vetus oppidum distat Furna, Dixmuda & Honschota duobus milliariibus. Dimidia oppidi pars pertinet ad Præposituram Abbatialem Canoniorum Regularium, eo loci anno 1050. fundatam.

Initium dotationis fecerunt *Philippus* Ipræ Burggravius, *Roberto Frisio*, Flandriæ Comite natus, ejusque filius *Guilielmus* Iprensis, qui Ecclesiæ Loensi dederunt terram præconis, Comitatum, stallum totius oppidi, telonium, exactionem, cunctumque ibi jus suum seculare, exceptis gladio & moneta: ut in diplomate donationis legitur. Confirmarunt id Flandriæ Comites, *Carolus Pius*, ann. 1122. & *Philippus Alfatus*, anno 1181.

CAPUT XXXVI.

Italiae Cœnobium, Canoniorum Regularium.

ANNO 1062. ordinem Canoniorum regularium S. Augustini Romæ, item Lucæ apud S. Frigidianum, & alibi in Italia ab *Alexandro II.* Papa restitutum testatur *Onulfrius*, in Chronico suo Ecclesiastico.

Idem tradit anno 1231. Congregationem Canoniorum regularium S. Marci Mantuæ inchoatam fuisse.

CAPUT XXXVII.

Sancti Auberti Abbatia Canoniorum regularium, in urbe Cameracensi.

S. AUBERTUS Episcopus Cameracensis fulsit temporibus *Dagoberti*, *Dagoberti* inclyti Francorum Regis, sacerdos Christi probatissimus, sub quo & per quem *Hannonia* mirabiliter in Christiana religione cæpit florere & vigere. Habuit enim in ea discipulos, *Landelinum* Abbatem *Crispini*, *Vincentium Madelgarium* Comitem, & conjugem ejus sanctissimam *Waldetrudem*. Horum sanctitati adjunxerunt se etiam multi Apostolici prædicatores ex *Scotia* & *Gallia*: quibus sanctissimus *Gislenus* ex *Græcia* accessit. Per quas columnas felix *Hannonia* Christo Domino est incorporata, ac fidei Christianæ initiis imbuta.

Dolendum est tanti Pontificis vitam magna ex parte nesciri. Quod nescio utrùm scriptorum ignaviæ debeat imputari, an justo Dei judicio, qui stellas claudit quasi sub signaculo, dum videlicet exigentibus peccatis malorum, vita absconditur bonorum. Sepultus est *Cameraci* extra muros in *S. Petri* Ecclesia, quæ ampliatis mœnibus nunc est intra muros, *Sancti Auberti* Abbatia. Sepulcrum autem ejus Deus multiplici miraculorum gratia mirificavit, potissimum tamen per dies 40. ann. 24. Episcopatus *Gerardi* Cameracensis Episcopi. Quo etiam jubente *Fulbertus*, Doctor clarissimus, librum scripsit, quoad potuit, de vita & miraculis *S. Auberti*, qui exstat in Tomo ultimo *Laurentii Surii*.

Cæterum Abbatia *S. Auberti* fuit olim templum *S. Petro* Apostolo sacrum, in quo primùm resederunt clerici, sive sacerdotes sæculares à *S. Auberto*, ibidem ut creditur collocati: his postea substituti sunt Canonici regulares Congregationis *Lateranensis*, ut quidam tradunt. Utut sit, templum istud anno 996. exustum *Herevinus* XXX. Episcopus, an. 999. instauravit. Cæterum corpus *S. Auberti*, quod *Dodilo* XXI. Episcopus propter incursiones *Normannorum* in urbem ad Ecclesiam *Deiparæ* transtulerat) *Gerardus* XXXI. Episcopus ann. 1025. Ecclesia, ut loquuntur, reconciliata, suo pristino iterum loco restituit.

Libertus verò XXXII. Episcopus Canonicos sæculares in ordinem redegit, & *S. Augustini* Regulæ anno 1066. subdidit; in qua excolenda etiamnum gnæviter perseverant, ipsis nunc Urbis mœnibus inclusi.

Abbas Primus anno jam dicto, urbe ejectus fuit *Bernardus*, qui annis 23. præfuit. Liceat hic subjungere testimonium *Jacobi Vitriaci* Cardinalis, qui in *Historia Occidentali*, cap. 21. sic scribit:

Conventus Canoniorum regularium sancti Joannis in vineis Sueffionensis, & sancti Oberti Cameracensis, & sanctæ Mariæ Blesensis, & sancti Nicolai de Oegnes, cum quibusdam aliis quasi pauci racemi consumpta vindemia, in virtute religionis & fervore caritatis, & decore honestatis permanferunt. Ascendentes de virtute in virtutem & odore bonæ vitæ & sanctæ conversationis multos allicien-

allicientes de mundi naufragio ad congregationem suam tanquam ad securum tranquillitatis portum traxerunt. Hactenus Vitriacus, qui obiit anno Dom. 1244.

Cæterum monasterii hujus, uti & Montis S. Eligii regulares Canonici violaceis hodie togis ac pileis utuntur.

CAPUT XXXVIII.

Abbatia Montis S. Eligii in agro & diœcesi Atrebatensi.

MONS S. Eligii nomen habet à S. Eligio Noviomensi ac Tornacensi Episcopo, qui ibidem in Sacello quodam solitus est orationi ac contemplationi vacare. Ejus ut amici ac familiaris quondam sui vestigiis insitens S. *Vindicianus* Atrebatensis & Cameracensis Episcopus, circa annum 678. in eodem monte Canonicos sæculares collocavit, quos B. *Lietbertus* Episcopus, cum vitæ essent liberioris, ann. 1068. ad regularem vitam amplectendam permovit.

Quiescit hoc in monasterio dictus S. *Vindicianus* Episcopus, à Fulberto XV. in Episcopatu successore an. 885. elevatus.

Primus Abbas hujus loci à B. *Lietberto* constitutus fuit JOANNES: qui cum annis 40. præfuisset, vivere desiit anno 1108.

CAPUT XXXIX.

Watanensis sive Watenensis Præpositura, in Flandria, secundo lapide sub Audomaropoli.

ANNO dō. LXXII. instituti ab Roberto Friso, Flandriæ Comite, Canonici disciplinæ Regularis apud Watanas, illisque Odfridus sacerdos religiosissimus datus Antistes; qui ædiculam ibi quandam divo sacram *Richario*, ab *Alfunino* presbytero acceptam auxit vertitque in monasterium. Id monti est impositum ad Enulam amnem in extremis Casletensium, qua eorum spectant, finibus; duobus distans miliaribus ab oppido S. Audomari, ubi cuniculi subterranei procul ex monte, ut referunt, deducti, vetustæque arcis fundamenta claram loci antiquitatem arguere videntur. Tradunt incolæ, fuisse Watanam Batavorum olim Coloniam. Cum autem Odfridus antistes abolere hic contenderet divi *Richarii* memoriam, ac venerationem introducere divi *Nicolai*, obstiisse narrant ejus consilio populi *Menapiensis* agri consuetudinem, qui eo ad sacra *Richarii* stato quot annis die convenire non cessabat. Hac autem tempestate ad memoriam venerationemque divi *Egidii* undique illd concurritur. Huic cœnobio attribuit *Adela* Roberti Frisii mater *Balinbergam* ad occidentalem plagam *Caleti* Montis (sic enim scribunt pro *Casteti*) super fluvium *Penam*, *Joannes* advocatus *Atrebatium* & *Hermentrudis* uxor ducenta viginti agri jugera in pagis *Stenis*, *Petinghem*, & sacello *Erenboldi*. Et *Gilboldus Fleternensis* eques *Flandrus* in *Thiggabusco* agri jugera viginti.

Obiit autem Odfridus Primus hujus cœnobii Antistes anno 1085. Sic ferè *Meyerus* in *Annalibus Flandriæ*. Est autem Watanense, sive Watenense monasterium, situm ad fluvium *Aa* (qui inde per *Gravelingam* lapsus in Oceanum devoluitur) & unitum cum Episcopatu *Audomaropolitano*.

De eodem monasterio sic legitur in MS. *Chronico Bertiniano* per *Joannem Iperium* Abbatem S. *Bertini* conscripto.

Anno millesimo septuagesimo secundo, *Robertus Friso* Flandriæ Comes, fundavit monasterium *Watenense* *Canonicorum regularium*, in honorem *Beatæ Mariæ Virginis*, ubi prius *Ecclesiola* fuerat *beati Richarii Confessoris*. Sic *Iperius*.

CAPUT XL.

Abbatia S. Joannis de Vineis apud urbem Sueffionensem, & aliæ in Gallia.

Illustre istud S. *Joannis* monasterium anno 1076. condidit *Hugo*, *Castri Theodorici* Dominus. Est & alia apud *Sueffiones* Abbatia, nimirum S. *Crispini* in *Cavea*, quæ olim fuit *Congregationis Aroasiensis*: de qua vide suprâ cap. 10.

Abbatiam S. *Mariæ Magdalene*, apud *Castrodunum*, fundavit *Carolus Magnus*; quam postea *Innocentius Secundus*, *Eugenius Tertius*: & alii Pontifices Romani multis privilegiis donarunt: ut testatur *Choppinus* lib. 2. *Monasticon*,

Abba-

Abbatiam S. *Mariæ de victoria* in urbe Silvanestensi (quæ est una ex tredecim Abbatibus Victorianæ congregationis reformatæ) fundavit, ac dotavit Ludovicus Crassus Galliarum Rex anno 1131.

Abbatiam S. *Rufi de Valentia* in Delphinatu, suæ congregationis caput, anno 1092. multis privilegiis Urbanus II. ornavit: teste Choppino lib. 2. monast. tit. 1.

Cæterum Reformata Canonicorum Regularium S. Rufi Congregatio circa annum Christi 1107. sumpsit exordium: de qua vide supra cap. 11. Abbatiam S. *Martini Nivernensis*, à qua multi Prioratus dependent, idem Innocent. II. privilegiis anno 1130. stabilivit.

Monasterium omnium Sanctorum in d. Catalaunensi anno 1063. à fundamentis excitavit Rogerius II. Episc. Catalaunensis.

In Gallia itemque in Hispania, multæ Ecclesiæ Cathedrales seu Episcopales, olim fuerunt Regulares, sive Canonicorum Regularium: ut *Tolosana*, teste Choppino lib. 1. de Politia sacra tit. 3. Item Cabilonensis S. Vincentii, teste Petro San-Juliano lib. de Antiquitatibus Cabilonensibus. Item Sagiensis, & aliæ.

Sicut Cæsaraugustana in Hispaniis Ecclesia Metropolitana fuit Canonicorum Regularium, usque ad tempora Philippi II. Regis Catholici.

CAPUT XLI.

Reicherspergense Monasterium apud Bavaros.

Cœnobium istud ad Oenum supra Ebdreberch & Passau fundasse scribuntur Bernardus Comes de Reichersperg, & Dietpurga ipsius conjunx, quæ fuit soror Gebhardi Archiepiscopi Salisburgensis, ex familia Comitum de Helfentain, ut refert Munsterus in sua Chronographia, ex relatione Lucretii Cancellarii Salisburgensis, & Bruschius, ubi de Laureato veteri, sub Altmanno Episcopo, agit.

In Chronicis autem Salisburgensibus non fit mentio ipsius Gebhardi familiæ, præter ista verba, *Alto Suevorum genere natus, patre Catholdo, & matre Agata*. Aventinus scribit, Bernardum & conjugem ejus Dietburgim sororem Gebhardi Salisburgensis Episcopi, unà cum filio Gebhardo, Comitibus à Plain, Reichersperg fundasse. Credibile est illos Reichersperg possedisse, prout alia multa bona in Austria, supra Anassum, Bohemiam versus: De quo vide librum Stemmatum Bavaricæ.

Conradus Archiepiscopus Salisburgensis, dedit huic monasterio, pro meliori sustentatione pauperum 61. fratrum, decimas parochiarum, Putinæ & Bramberg, unà cum decimis novalium in silva Putinensi, usque ad terminos Ungarorum, & usque ad montem Hartperg; excepta tamen Canonica ibidem portione parochorum, an. 1142.

Confirmat ac magis declarat hanc donationem successor Conradi, Eberhardus Archiepiscopus, anno 1156.

Similiter quoque Conradus Archiepiscopus, anno 1448.

In libro decimo, Rapsodiæ Joannis Aventini, ita annotatum reperio: *Anno Domini 1084. Reichersperg Castro, Wernberus præpotens Bojus, super flumine Oeno, Pataviensis diocesis, uxor ejus Dietpirga, soror Gebhardi Archiepiscopi Salisburgensis. Is post mortem unici filii Gebhardi & uxoris, cum oriretur lis eo vivo inter agnatos ejus de hereditate, castrum demolitur, D. Michaeli templum dedicat, Canonicis regularibus attribuit: post Albinus, filius Arbonis, fratris hujus Wernberi, vivente patruo, sacerdotem pellit, prædium occupat, Wernberus in tutelam præsentis Gebhardo Archiepiscopo Salisburgensi tradit, pauloque post obiit III Non. Octobris, ad aram Sanctæ Crucis, cum filio & uxore sepultus. Sic ferè Hundius in Metropoli sua Salisburgensi.*

CAPUT XLII.

Evershamensis Præpositura apud Furnas Flandriæ oppidum.

ANNO c10. xci. inceptum est monasterium in agro Furnensi, cui nomen Eversham, super fluvio Isara, juxta Stavelam, Walberto Canonico Castletensi, ibi altare D. Petri ad ipsum offerente; quod & Gerardus Morinorum Episcopus libertate donavit. Ita Meyerus in Annalibus Flandriæ. Alii Canonicum istum vocant Waltherum. Auctum est postea monasterium mirifice ac dotatum à Roberto Hierosolymitano Flandriæ Comite, ejusque matre Gertrude.

CAPUT XLIII.

*Plenipedense Monasterium, in diœcesi Bituricensi, & alia
in Gallia.*

RICHARDUS II. Bituricensis Archiepiscopus monasterium istud ordinis Augustiniani struxit, ac dotavit: in quo & anno 1092. obiit.

In urbe Ambianensi, est celebris Abbatia Sancti Martini Gemellorum, vulgò *des Gemeaux*, Congregationis Victoriæ, cùm Episcopatu Ambiacensi unita. Ante summum altare notatur locus, in quo sanctus Martinus adhuc catechumenus, & postea Turonensis Episcopus, chlamidem suam scidit, & pauperi petenti dedit. Fuit enim eo loci olim urbis porta. Quæ omnia volupe nobis fuit ex adjuncta inscriptione discere, cùm ante annos aliquot Ambiani essemus.

CAPUT XLIV.

Iprensè S. Martini olim monasterium, in Flandria.

B. JOANNES Morinensis Episcopus ad Ipram fluvium, quem Decretales Ipretum vocant, an. 1101. monasterium insigne, in honorem S. Martini construxit. Cui quidem monasterio religiosi hominibus admodum efflorescenti, postea omnium Iprensis oppidi parœciarum procuratio est commissa.

Monasterium istud, multiplicatis in Belgio Episcopatibus, patriâ memoria versum est in Collegium cathedrale Iprensè Canonicorum sæcularium. Vide origines nostras Collegiorum Canonicalium.

CAPUT XLV.

*Argentinenfis Episcopatus monasteria: & nominatim Marbachense,
in Alsatia superiore, & Truttenbusanum.*

IN diœcesi Argentinenfi undecim fuerunt Abbatie ordinis S. Benedicti, quarum pleræque adhuc supersunt, vigent, pollutæque, paucae in Canonicorum collegia sunt conversæ. Nomina si quis requirat, infra posita sunt.

Novientum, five Ebersheim.

Offonis cella. nunc Scutera.

Mauri monasterium.

Nova Villa.

Hugonis curia.

Wissenburgum.

Arnolfsaugia, nunc *Schwarzach*.

Ettenheimium.

Saletio.

Altorfum.

S. Walpurgis.

Gengenbach, super novum castrum, Cistertiensium.

Marbach, S. Augustini Regularium.

Trauttenhause, itidem S. Augustini Regularium.

Alia aliorum sunt ordinum & legum monasteria & collegia pluresque etiam Præposituræ insignes & opulentæ, ut sunt S. *Fidei*, *Slestadii*, *Leboracensis*, *Surburgensis*. Nam feminarum monasteria amplissima & principalia quid commemorem *Altitonam*, vulgo, *Hochberg*, *Eristein*, *Andlau*, virginum nobilium receptacula; ut planè illud constet, sicuti nobilitate Argentinenfis omnes reliquos orbis Christiani Episcopatus facilè antecedit: ita religionis cultu & pietate quàm paucissimis concedit. Sic Franciscus Guillimannus libro de Episcopis Argentinenfis, capite decimo.

Cæterum anno millesimo nonagesimo quarto, vir pius *Manegoldus* monasterium Canonicorum D. Augustini apud *Marbach*, in Alsatia superiore condidit, auxilio & opibus viri nobilis *Burchardi à Gebelsüiler*, sèque iisdem aggregavit: ut in vita Othonis XLIII. Episcopi Argentinenfis, idem Guillimannus testatur.

Anno 1137. Conradus Canonicus Argentinenfis condidit Collegium Regularium *Itenville*.

Trutten-

Trutenhusanum seu Trautenbause Canonicorum Divi Augustini monasterium *Herradis* Abatissa Hohenburgi ad ipsius montis pedem extruxit, ut eorum operâ in administratione rerum spiritualium & temporalium uteretur. Quod quidem monasterium Henricus Episcopus Argentinenſis anno circiter 1181. dedicavit: teste eodem Guilimanno.

CAPUT XLVI.

Aroasia Abbatia in Artesia, Galliae Belgicae provincia.

ANNO 1097. Conon & Heldemarus, duo pii sacerdotes fundarunt Abbatiam Aroasiensem, vulgò *Arovage*, secundo lapide à Bapalma Artesiae oppido, in honorem SS. Trinitatis.

Fuit hæc Abbatia viginti octo, olim Abbatiarum velut princeps, & totius congregationis Aroasiensis caput: sub qua olim continebantur, *Henniaticum*, *Cisonium*, *Zunebeca*, *Quercetum*, *Rivovilla*, *Mareolum*, *Warnestunum*, *Fanopium*, *Dulcis Vallis*, Belgii monasteria, præter varia regni Galliae cœnobia.

Fuit & hujus olim Congregationis monasterium Sancti Patritii Dubliniense, in Hibernia, à S. Laurentio Archiepiscopo Dubliniensi fundatum. De his plura vide supra capite decimo.

CAPUT XLVII.

Dietbramzellense Monasterium juxtà Isaram, in Bavaria.

ANNO 1099. duo pii & devoti viri, *Otto* & *Berengerus* cum quodam venerabili sacerdote *Dietbramo*, majoris devotionis & pietatis causa in Eremum *Eglingesfurt* nomine secesserunt. Cum verò ibi duos annos mansissent, propter aquæ penuriam, domicilia sua ad rivum ejusdem silvæ transtulerunt, & Ecclesiam eodem in loco in honorem S. Martini extruxerunt. Cum verò inter viros quosdam nobiles, eodem tempore de terminis & finibus hujus silvæ contentio oriretur, *Otto Comes de Dieffen*, cum duobus filiis suis *Ottone* & *Henrico*, Abbas *Udalsalvus de Tegernsee*, cum advocato suo, *Reimpertus de Keut*, cum fratribus suis, *Ruperto*, *Adelberto*, & *Liebhardo* & alii plures convenerunt. E quorum numero duodecim hujus negotii arbitros elegerunt, qui dato juramento, limites unicuique parti proprios designarunt, & hanc silvæ partem tanquam vacantem possessionem judicaverunt: cui decisionis & transactioni fratres de Reut, nequaquam acquiescere voluerunt.

Interim Dei omnipotentis instinctu mutati, omnes concorditer prædictam silvam non solum vacantem, verum etiam cuique parti addictam ad monasterium deputarunt, quin etiam alios vicinos fundos ac bona pro ædificatione monasterii tradiderunt. *Dietthramus* porrò missus est Romam, & à Pascali Pontifice confirmationem hujus rei obtinuit anno 1107. Ex qua intelligitur prædictos viros nobiles cœnobium simul fundasse, & multis donis auxillis.

CAPUT XLVIII.

Pompurg seu Pampurg, in Bavaria

EST monasterium Canonicorum regularium S. Augustini ad confluentes duorum fluminum *Train* & *Alg*: de cujus fundatione ita scribit *Joannes Aventinus* lib. 5. *Annal. Bavariae*: *Adhaid* filia *Cunonis*, *Comitis de Megling ac Irnogardæ*, cum marito *Berengerio*, filiis, *Berengerio* & *Cunrado* à *Sulzbach* (oppidum id *Nariscorum* est) dynastis ad confluentes *Train* & *Alifse*, *Pampurg*, ubi humati perhibentur, collegium Augustinianis constituerunt.

Idem *Aventinus* lib. 7. ponit. *Pampurgium* olim arcem fuisse in *Boiaria Noricorum*, ad radices *Curvanæ* montis & confluentes *Azali* atque *Train* sitam, nunc in collegium Augustinianorum mystarum commutatam.

Inscriptio lapidis in pariete templi dicti monasterii ita habet: *Hoc in loco sepulti sunt mariti illustris Comitissæ Adelhaidis, fundatricis hujus Ecclesiæ, quæ fuit illustris Principis Bavariæ (id est Comitis) Cunonis filia, Marquardus Comes de Hohenstein & Marquartstein, Ulricus Comes de Pictavia (id est Pitten in Austria) & Berengarius Comes de Sultzpach. Sic ferè Hundius in sua Metropoli Salisburgenſi.*

CAPUT XLIX.

*Beurbergense, vulgo Peilbergense monasterium, ad Loysam,
in Bavaria.*

EST id ædificatum per *Othonem, Eberhardum, & Conradum de Irinspurg*, fratres: at secundum *Aventinum*, per *Eberhardum* & fratrem ejus *Albertum*, qui Imperatori *Henrico* quarto plurimum acceptus fuit, unà cum conjugè *Alberti Bertha*, & filio *Othone* dicatumque circa annum 1100.

Confirmatio autem *Calixti* secundi Pontificis, scripta ad *Othonem* fundatorem (quem vocat nobilem & illustrem *Othonem* de Castro *Yringi*) ipsius tantum mentionem facit, quòd ipse prædium suum in *Peilberg* dederit, ut ibi in honorem *S. Petri & Pauli* pro regularibus fratribus Ecclesia construeretur, dans monachis facultatem quem velint advocatum liberè eligendi. Datum *Laterani*, anno 1121.

Sepulti sunt in hoc monasterio duo ex fratribus fundatoribus in abside meridionali, tertius in monasterio *Wiltha*, ordinis *Præmonstratensis*, in *Tyrolensi* Comitatu. Sic ferè *Hundius* libro cit.

CAPUT L.

Abbatia de Daucourt, in Artesia.

ANNO 1101. Abbatiam hanc in diocesi *Atrebatensi* fundavit *Odo* pius sacerdos, in honorem *Deiparæ*, cum *Lambertus* *Atrebatensis* Episcopus facultatem dedisset sodales colligendi. Dotem monasterii auxit idem *Lambertus* Episcopus.

CAPUT LI.

Bornhemianum olim Monasterium, in Flandria.

LIBET hoc loco meminisse vetusti monasterii *Bornhemiani*, in *Flandriæ* finibus haud longè à *Scaldi* fluv. olim siti. Fuit id olim *Canonicorum regularium* cœnobium *Abbatiali* titulo insignè, à *Wennemano* *Castellano Gandaveni*, & *Manasse* *Cameracensi* Episcopo, anno 1101 constructum.

Quod postea, anno scilicet 1120. (tradente Abbate, & *Canonicis* ejus loci monasterium *S. Benedicti* regulam amplectentibus regendum suscepit *Fulgent. I.* Abbas *Affligemiensis*, sicque *Bohemiana* tandem cella ad monasterium *Affligemiense* in appendicibus universis à *Calixto II.* Pont. Max. translata est. an. 1122. *Burchardo* *Cameracensi* Episc. adfœtiente. Hæc ex *Anselmi* *Abbatis Genblacensis* *Appendice* ad *Sigeberti* *Chronicon*, itemque ex monumentis Ecclesiæ *Bornhemianæ* desumpsimus. Vide plura in *Originibus* nostris *Benedictinorum* monasteriorum per *Belgium*.

Cæterum *Bornhemium* celebris est *Flandriæ* pagus, *Baroniæ* ut vocant, titulo decoratus, in quo perantiqua est *Basilica*, cum *crypta* item veteri sub *Odeio*. Ponè ipsi vidimus rudera ac vestigia claustrum olim monastici. Fuit autem *Bornhemium* ad nostram usque ætatem *Præpositura*, in qua monachi aliquot *Affligemienses* residere solent.

CAPUT LII.

Berchtolsgadense Monasterium in Bavaria.

IOANNES *Aventinus* in hac fundatione variat; nam libro 5. *Annalium* sic scribit: *Chuno* à *Medling* & *Frontenhausen*, *Satrapes Comes Sars* & *AW*; *Uxor* ejus *Irmogarda* in agro *Salisburgensi* *Berchtolsgaden* (ubi sepulta est filia *Adelheidis* cum marito *Beringerio*, filiis, *Beringerio* & *Conrado* à *Sultzbach*, comitibus, quod est oppidum *Nariscorum* ad *Confluentes Train* & *Alifsi*) *Pampurg* ubi humati perhibentur, collegia *Augustiniani* instituerunt. Sed idem *Aventinus* in suæmet translatione *Germanica* aliter narrat: *Chuno*, *Comes* à *Medling*, fundat *AW*, *uxor* sua *Irmogard*, filia *Adelheidis*, cum marito *Comite Beringerio*, & filiis *Beringerio* & *Conrado*, *Comitibus* de *Sultzpach*, instituerunt seu fundaverunt *Berchtolsgaden* & *Bamburg*.

Idem postea in *Annalibus* in *Genealogia* *Comitum Sultzpacensium* soli *Beringerio* patri hæc tribuit. Idem facit in suo *Germanico* compendio, Sed in monumentis & diploma-

plomatibus Berchtolsgadensibus reperitur (quod & verum est) Comitem Beringerum & fratrem ejus Chunonem, de Sultzpach, unâ cum ipsorum matre Irmogarda instituisse Berchtolsgadense monasterium in honorem S. Joannis Baptistæ & S. Petri, ac multis bonis ditasse anno 1108. Ex quo apparet, Aventinum in nomine Irmogardæ errasse. Nam Irmogarda fundatrix mater erat Comitis Beringeri, non Socrus: ut tradit Hundius in Metropoli Salisburgenfi.

CAPUT LIII.

Novum Monasterium Abbatia apud Huyum oppidum, diœcesis Leodiensis ad Mosam fluv. Gallicè Neumoostier.

Cœnobium istud condidit *Petrus Eremita*, cujus historiam nemo plenius aut verius conscripsit, quam Willelmus Archiepisc. Tyrius, regni Jerosolymitani Cancellarius. Erat de Episcopatu Ambianensi re & cognomine Eremita, statura pusillus, & quantum ad exteriorem hominem, persona contemptibilis. Hic orationis & devotionis causa Jerosolymam pervenit. Ubi cum diligenter de oppressione Christianorum cum lacrymis scrutaretur, & à Græcorum imperio, quod vix sibi sufficiebat, nihil sperari posse intelligeret, sed tantum à Romana Ecclesia & Occidentis Principibus, obtulit sese in remedium animæ suæ legatum, si Simeon Patriarcha ad dominum Papam, & Ecclesiam Romanam, & Princeps Occidentis, scriptum sigilli sui autoritate corroboraret. Visus est & Dominus JESUS Petro in Ecclesia S. Resurrectionis dicens: *Surge, propera, & quæ tibi sunt injuncta, intrepidus perage. Ego enim tecum ero.*

Quare peractis de more orationibus & impetrata Patriarchæ benedictione, prospera navigatione Barum pervenit. Unde Romam profectus, circa illas partes Beatum Urbanum invenit, fideliter & prudenter legationem exposuit, literas porrexit, misérias & abominationes Terræ sanctæ explicuit. Pontifex legatum benignè suscepit, & mox in Gallis fidelem cooperatorem fore se promisit. Unde Petrus transcurrens Italiam, Alpes transiens, zelo divino succensus, Occidentales Principes increpat, instat, arguit, ut afflictis fratribus succurrant, & loca sacra expurgent. Plebem quoque & infimæ sortis homines animabat. Cui Dominus tantam gratiam contulerat, ut rarò sine fructu populos conveniret. Fuitque Domini Urbani Papæ præcursor usque in Gallias, ubi jam dictus Pontifex in celebri Synodo Claromontana legationem ejus aperuit, & Principes ad bellum sacrum exhortatione evocavit. Nec satis ei fuit ad hanc viam innumeros incitare, sed post captam quoque Jerusalem in multis utilis cum exercitu Dei perseveravit. Tunc summa cum gratulatione exceptus fuit à Christianis, à quibus ante quinque annos suam legationem acceperat. Cum autem urbe feliciter occupata in Belgium redisset, fundavit in suburbio Hoyensi *Novum Monasterium*, in quo Prior obiit; cui postea *Hugo de Petra-ponte*, Episcopus Leodiensis Abbatem dignitatem adjecit. Fundavit autem id potissimum sumptibus Cononis Comitis Montis-acuti, & *Lamberti* Comitis Clari-Montis, qui cum in terræ sanctæ subsidio naufragium passi, Deo Ecclesiam vovissent, mox serenitatem obtinuerunt. Proclamatur autem annuè eo in loco beati viri memoria sequentibus verbis: *Octavo Idus Julii, anno Domini 1115. obiit Dominus Petrus venerabilis Sacerdos & Eremita, qui primus prædicator sanctæ Crucis à Domino meruit declarari. Hic post acquisitionem terræ sanctæ cum reversus fuit ad natale solum, ad petitionem quorundam virorum nobilium & ignobilium fundavit Ecclesiam istam in honorem Sancti Sepulchri & S. Joannis Baptistæ; in qua idoneam sibi elegit sepulturam.* Sic ferè Molanus in Natalibus SS. Belgii.

CAPUT LIV.

S. Joannis Bapt. Monasterium in urbe Valentiana, in Hannonia.

Monasterium hoc à Theodorico Gallia Rege primum ædificatum, sacrisque Virgibus traditum, ac deinde à Pipino itidem Rege auctum esse, sunt qui tradunt.

Utut sit, constat ex manuscriptis Hannoniæ Chronicis, an. 1112. Canonicos sæculares, hunc locum incoluisse; qui vitæ cum essent dissolutioris, Rainerus Castellanus Valentianus, vir pius, de iis apud Samsonem Archiepiscopum Remensem graviter questus est. Florebat id temporis juxta muros urbis Sueffionensis, Canonicorum regularium Ordin. S. Augustini monasterium, SS. Crispi & Crispiniani titulo nobile. Quo ex loco Samson Archiepiscopus Gilbertum monachum evocavit, eumque cum focis aliquot Valentianas misit, & primum S. Joannis Abbatem ordinavit. Qui quidem, Canonicis sæ-

cularibus amotis, post multas demum tribulationes, ritè omnia disposuit, & plurimos foda-
les congregavit. Sic ferè manuscrip. Hannoniæ Chronica narrant: in quibus postmodum
subjungitur diploma Alexandri III. Pont. Max. Anagninæ 1172. datum, quo Gilberti Ab-
batis & fratrum juxta Regulam S. Augustini, & institutum Aroasiense viventium statum
approbat, & possessionum omnium jura confirmat.

Obiit autem Gilbertus Abbas ann. 1185. cum annos quadraginta, laudabiliter
præfuisset.

Cæterum Abbatia ista S. Joannis, apud Valentianas, fuit olim una ex iis quæ ad
congregationem Aroasiensem spectabant: de qua vide suprâ c. 10.

CAPUT LV.

Monasteria Canoniorum Regularium per Belgium.

IN BRABANTIA.

Abbatia.

S. GERTRUDIS Monasterium Lovaniense, est Abbatia Canoniorum Regularium,
nobili genere prognatorum.

S. Jacobi Præpositura Bruxellensis, in monte Palatino, vulgò *Cauwenberch*, juxta
palatium Principis. Præpositus utitur mitrâ in sacris.

Prioratus Canoniorum Regularium in Brabantia.

Viridis Vallis, tertio lapide à Bruxella.

Rubea Vallis, primo lapide à Bruxella.

Septem Fontes, quarto lapide à Bruxella.

Corfendunca, propè Turnhautum Campaniæ municipium.

Bethlehem, propè Lovanium.

Thronus B. Mariæ, propè Herentalium.

S. Martini Monasterium, in urbe Lovaniensi.

B. Mariæ monast. in Dumo, olim propè Endoviam, nunc in urbe Silviducensi.

*Qui quidem Prioratus hodièque subsunt Capitulo, seti Congregationi Windesemensi: unâ cum
monasterio Virginum Sanctæ Barbaræ, in oppido Thenensi.*

Ogniacum, vulgò Oignies, in Gallo-Brabantia.

Buscum Domini Isaac, juxta Nivellem.

Monasteria Virginum in Brabantia.

S. Elifabethæ Monasterium Bruxellense.

Jerico, in eadem urbe.

Facuntinum, monasterium Antwerpense.

Vallis S. Margaretæ, vulgò Nonnarum monasterium, in eadem urbe, congrega-
tionis Victorinæ.

Vallis Sanctæ Barbaræ, in oppido Thenensi.

Virginum monasterium in Oostmal, pago diœcesis Antwerpensis.

Est & monasterium B. Mariæ, Bethania nuncupatum, quod olim extra, nunc est
intra muros urbis Machliniensis, & subest Capitulo Windesemensi.

IN GELDRIA.

Prioratus Virorum Capituli Windesemensis.

FONS Beatæ Mariæ, propè Arnhemum.

B. Mariæ monast. in Gaesdonk, propè Goch.

B. Mariæ monast. in Noviomago.

Stagnum B. Petri, propè Bomeliam.

Vallis B. Elifabeth, propè Ruræmundam, floret.

Monasterium S. Hieronymi, in Ruræmunda: nunc collegium Soc. JESU. Pro-
ventus annuos monasterii habent Canonici Cathedralis.

Monasterium B. Mariæ in Arena, propè Stralen oppidum, floret.

Prioratus

Prioratus Monialium Capituli Windefemensis.

- B. Mariæ monasterium in Redinchen, propè Wageningam.
 B. Mariæ monasterium in Bethania, propè Arnhemum.
 B. Mariæ monasterium in Neomago.

IN FLANDRIÆ COMITATU.

Abbatie.

- H**ENNIACUM Lietardi, secundo milliari à Duaco.
 Monasterium S. Marci, aliàs S. Nicolai in Prais, apud Tornacum.
 Cifonium, tertio milliari ab Infulis.
 Warneftunense, five Waftenense monasterium, ad Lizam fluv. inter Ipram & Infulas, Flandriæ oppida.
 Zunebecanum monasterium, in agro Iprensi.
 Fanopinense, feu Falempinense monasterium, apud Seclinium, in agro Infulensi.
 Quercetanum, feu Eichoutanum monasterium, olim in suburbano, nunc in urbe Brugensi situm.
 Dulcis Vallis, apud Middelburgum, Flandriæ oppidum, anno 1215. ædificatum.

Præposituræ Canoniorum regularium, in Flandria.

- Watenensis Præpositura, annexa Episcopatu Audomarenfi, fundata est à Roberto Frifio, Flandriæ Comite, anno 1072.
 Formifelensis, anno 1100. inchoata.
 Loensis Præpositura, inchoata est an. 1050. à Philippo Burggravio Iprensi.
 Euershamensis, in agro Furnensi, inchoata est anno 1091. per Walterum Canonicum Casletensem, munificentia Roberti Jerosolymitani, Flandriæ Comitis, ejusque matris Gertrudis.
 Petendalensis Præpositura.
 Præpositura Sancti Martini Iprensis; anno 1101. fundata, quæ conversa est in collegium cathedrale Canoniorum Iprensium, anno 1561.
 Vallis B. Mariæ, aliàs Elzeghem, propè Aldenardam, est Prioratus Canoniorum Regularium, Capituli Windefemensis.

Virginum Monasteria in Flandriæ Comitatu.

- Congregationis Victorinæ in Flandria sunt Abbatie quinque.
1. Gronenbrilensis, in urbe Gandavensi.
 2. Trudonensis, apud Brugas.
 3. Wasmunsteriensis, in agro Wasieni. *Waesmunster.*
 4. Pontis Rorardi monasterium, vulgò *Rousbrugge.*
 5. Novum monasterium, in Bergensi Sancti Winoci oppid.
 Monasterium B. Mariæ in Mello, juxtà Gandavum.
 Vallis B. Mariæ, propè Aldenardam: sunt duo Prioratus Capituli Windefemensis.

IN ARTESIA.

Abbatie Canoniorum Regularium.

- M**ONS S. Eligii, apud Atrebatum.
 Aroasia, secundo lapide à Bapalma.
 Rivovilla, feu Guisseawilla.
 Chocquense monasterium apud Bethuniam.
 Daucurtum. vide suprà cap. 50.
 Mareolum, apud Atrebatum.
 Cantipratum.

IN HANNONIA.

- S**ANCTI Joannis Abbatia, in urbe Valentiana, Canoniorum regularium.

IN HOLLANDIA.

Sunt omnes Prioratus, Capituli Windesemensis.

- S.** Salvatoris monasterium in Eimsteyn, propè Douracum. an. 1382. fundatum.
 Novæ Lucis monasterium, propè Hornam an. 1392. fundatum.
 Amfelodamense monasterium, an. 1394. fundatum, vulgò Paradifus.
 Vallis Angelorum, in Leiderdorp, propè Leidam.
 B. Elifabethæ Ruggense, monasterium, propè Brilam, anno 1405. fundatum.
 Visitationis B. Mariæ monasterium, propè Harlemum circa an. 1405. fundatum.
 S. Joannis Evangelistæ monasterium, in Heylo, propè Alcmariam.
 S. Viti monasterium, propè Narden oppidum.
 S. Hieronymi monasterium, propè Leidam.
 Monasterium B. Mariæ in Sion, propè Beuerwyck.

Monialium Capituli Windesemensis monasteria in Hollandia.

- Campus B. Mariæ, in Amstelodamo.
 S. Agnetis monasterium in Dordracò.

IN ZELANDIA.

- B. Mariæ monasterium in Romerswael, oppido Zelandiæ, Prioratus virorum Capituli Windesemensis.

IN FRISIA.

- S. Salvatoris monasterium, propè Snecam.
 Mons B. Mariæ, in Aningen.
 S. Petri monasterium in Hegene, in Comitatu Lingensi.
 S. Antonii monasterium in Albergen, in Tuenta.
 S. Nicolai monasterium in Bergum, propè Leovardiam.
 Rosæ Vallis B. Mariæ in Hafca.
Et sunt omnes Prioratus Canonice Regularium Capituli Windesemensis.

IN PROVINCIA TRANSISULANA.

Prioratus Virorum Capituli Windesemensis.

- W**Indesemense Monasterium Beatæ Mariæ, propè Svollam oppidum.
 B. Mariæ monasterium in Svolla.
 Mons B. Agnetis, propè Svollam.

Prioratus Monialium Capituli Windesemensis, in hac provincia sunt duo.

- B. Mariæ & S. Agnetis in monasterium Dipenvere, propè Daventriam.
 S. Joannis Bapt. monasterium, propè Campos oppidum.

IN PROVINCIA ULTRAJECTINA.

- B.** Mariæ & XII. Apostolorum monasterium in Ultrajecto, quod ad Regulares dicitur.
 Curia B. Mariæ, in Amersfordia.
 S. Joannis monasteria in Amersfordia.
 Quæ tria monasteria fuerunt olim Canonice Regularium Capituli Windesemensis.

IN URBE ET AGRO CAMERACENSI.

- C**Antipratensis Abbatia, virorum, quam nonnulli Artesiæ adscribunt. fuit & olim sita ad muros urbis Cameracensis.
 Primiacum, vulgò *Primy*, virginum.
 S. Lazari monasterium, Virginum, quæ leproforum curam habent.

Abbatia.

- S. Ægidii Abbatia, Canoniorum regularium, primo lapide à Leodio.
Flonensis Abbatia, ad Mosam fluv.
Novum monasterium, Abbatia, apud Huyum.
Malonia, Abbatia, apud Namurcum.

Prioratus Capituli Windesemensis, sunt duo.

Monasterium Passionis Christi, & B. Mariæ, in oppido Tungrensi.
Monasterium B. Mariæ bonorum puerorum, in urbe Leodiensi.

C A P U T LVI.

Religiosæ Domus Episcopatus Constantiensis, quæ post hæreticorum defectionem Catholica supersunt: Ex quibus non pauca vivunt juxta regulam Sancti Augustini.

- Domus militaris Teutonici S. Joannis Baptistæ, in Friburgo Brisgojæ.
Domus militaris ordinis Teutonici B. Mariæ Virginis, in Maynow.
Domus militaris ordinis S. Joannis Baptistæ in Tobel.
Domus militaris ordinis B. Mariæ Virginis Teutonicorum Friburgi Brisgojæ.
Domus militaris ordinis S. Joannis Baptistæ in Uberlingen.
Domus B. Mariæ Virginis Teutonicorum Beukhensis.
Domus S. Joannis Baptistæ in Haiterhaim, cujus loci Commendator est Princeps Imperii.

- Domus S. Joannis Baptistæ in Villingen.
Domus S. Joannis Baptistæ in Rottwyl.
Domus Altshausen D. Mariæ Virginis Teutensis.
Lucern Joannitarum.
Rordorff Joannitarum.
Domus S. Joan. Baptistæ, in Hemendorff.
Domus ejusdem in Rexingen.
Domus ejusdem in Kuffnach.
Domus ejusdem in Bulickhen.
Domus ejusdem Wediffswyl.
Domus ejusdem in Newenburgo Brisgojæ.
Domus ejusdem Kentzingensis.
Domus Dominici sepulchri, in Dekhendorff.
Domus S. Antonii, Friburgi Brisgojæ.
Domus ejusdem in Newenburgo, Brisgojæ.
Utnach S. Antonii.
Villingen S. Antonii.

Abbatia diœcesis Constantiensis.

- Monasterium Salem, vulgò *Sal-Monsschueyler*, ordinis Cistertienfis, propè Uberling.
Petri domus, aliàs *Petershausen*, ordinis S. Benedicti, in Constantia.
Dominarum Canonissarum in Buochaw, sub decanatu rurali Sulgenfi.
Dominarum Canonissarum in Setringen, sub Decanatu Basel, feu Wifenthaal.
Dominarum Canonissarum in Wald, Decanatus Möfskirchenfis.
Macktenaw monialium, ordinis Cistertienfis, Decanatus S. Galli.
Augiæ majoris (vulgò *Reicheraw*) in inferiori lacu, ordinis S. Benedicti, olim exemptum, nunc verò Episcopatu Constantiensi incorporatum.
Soreth ordinis Præmonstratensis, in Decanatu rurali Sulgenfi.
Marchtaal, ordinis Præmonstratensis, Decanatus Munderkingensis.
Zwyfalten, ordinis S. Benedicti, Decanatus ejusdem.
S. Georgii in Nigra silva, ordinis S. Benedicti Decanatus Villingensis.
Alberfpach S. Benedicti, Decanatus Rottweylensis.
Adelberg, ordinis Præmonstratensis, Decanatus Goppingensis.
Blaubeuren, Sancti Benedicti, Decanatus Blaubeurenfis.
Tomus III. *Cann. Regg. Origines.*

N

Ochsen-

- Ochfenhausen, S. Benedicti, Decanatus Laubheimensis.
 Wiblingen, ordinis S. Benedicti, Decanatus ejusdem.
 Rott, ordinis Præmonstratensis, Decanatus Diettenheimensis.
 Portæ cæli, aliàs *Tennenbach*, ordinis Cisterciensis, propè Friburgum Brisgojæ.
 Weingarten, ordinis S. Benedicti, Decanatus Ravenspurgensis.
 Augiæ minoris, ordinis Præmonstratensis, propè Ravenspurg, Decanatus Turingenf.
 Vischingen, in Decanatu Vischingensi, ordinis Cisterciensis.
 Capele, ordinis Cisterciensis, in Decanatu Wetzikenfi.
 Hailig Creulzstaal, monialium, ordinis Cisterciensis.
 Rottenmunster, monialium ordinis Cisterciensis, Decanatus Rottweylensis.
 Gunterstaal, monialium ordinis Cisterciensis, propè Friburgum Brisgojæ.
 Baid propè Wingarten, ord. Cisterciensis.
 Engelberg, monasterium tam monachorum quàm monialium, ordinis S. Benedicti,
 in Capitulo Lucernensi.
 Dominarum Canonissarum in Lindow, Decanatus Lindowensis.
 Augia Brigantina, ordinis S. Benedicti, sub Decanatu Lindowensi.
 Yfni five Isni ordinis S. Benedicti, Decanatus Yfniensis.
 Cellæ S. Mariæ, ordinis S. Benedicti, Decanatus Brisfachensis.
 S. Truperti in nigra silva, propè Friburgum, ordinis S. Benedicti, Decanatus ejusdem.
 S. Petri in nigra silva, ordinis D. Benedicti, Decanatus Friburgensis.
 Rynow, S. Benedicti, Decanatus Steckborensis.
 S. Joannis in Turtaal, ordinis S. Benedicti, decanatus Fischingensis.
 S. Galli ordinis S. Benedicti, Decanatus Sancti Galli.
 Creutzlingen, ordinis D. Augustini Canonicorum regularium, extrà Constantiam.
 Ruti, Præmonstratensis ordinis, Decanatus Wetzighaimensis.
 Muri ord. Sancti Benedicti, Decanatus Lucernensis.
 Truob, S. Benedicti, Decanatus Burgdorffensis.
 S. Urbani, ordinis Cisterciensis, in Capitulo Lucernensi.
 Wettingen, ordinis Cisterciensis, in Capitulo Regenspergenfi.
 Bebenhufen, ordinis Cisterciensis.
 Veldbach, monialium, ordinis Cisterciensis, Decanatus Steckborensis.
 S. Georgii in Stain, ordinis S. Benedicti, Decanatus Stainensis.
 Thuregi monialium S. Benedicti, Decanatus Thuricensis.
 Einsidlen, Eremitarum ordinis S. Benedicti, Decanatus Lucernensis.
 S. Blasii, ordinis S. Benedicti, cum suis annexis Schonow, Tottnow, Totmas,
 & Berow, Decanatus Waldshuottenfis.
 Omnium Sanctorum ordinis S. Benedicti in Schaffhusen, Decanatus Steinensis.
 Sunt adhuc alia quàm plurima utriusque sexus monasteria hujus diœcesis, vide-
 licet Carthusiensium, Cappucinatorum, S. Francisci Minorum Observantium & Gauden-
 tium, Sancti Leonardi, Sancti Dominici seu Prædicatorum, Sancti Augustini, Sancti
 Guilielmi, S. Pauli, S. Bernardi, S. Margaretae, S. Mariæ Magdalenæ, Sanctæ Claræ,
 Sanctæ Agnetis, Sanctæ Catharinæ, Sancti Petri, S. Adelhaidis, S. Crucis, Patrum So-
 ciet. Jesu, Carmelitarum, &c.
 Sed nimis tædiosum foret singula per ordinem enarrare, proinde huic negotio su-
 perfedendum duximus, pergentes ad Collegiorum & Præpositurarum nomina.

Collegia Canonicorum diœcesis Constantiensis.

- Collegium S. Stephani in Constantia.
 Collegium SS. Joannis Baptistæ & Evangelistæ in Constantia.
 Collegium in Cella Ratholde.
 Collegium in Marchdorff.
 Collegium in Hechingen.
 Collegium in Herrenberg.
 Collegium in Bettenbrunnen, Decanatus Uberlingensis.
 Sindelfingen, Decanatus Tubingensis.
 Tubingen, Decanatus ejusdem.
 Stuotgarden, Decanatus Constantiensis.
 Forindow Decanatus Geppingensis.
 Episcopalis Cellæ, Decanatus S. Galli.
 Beronense Collegium, Decanatus Hochdorffensis.
 Zofingen, Decanatus Willifowensis.

Embrach,

Embrach, Decanatus Winterthurnensis.
 Zurzach, Decanatus Regenspergensis.
 SS. Felicis & Regulæ, Decanatus Thuriœnsis,
 Walkkirch, propè Friburgum.
 Wisenstaig S. Cyriaci, Decanus Geislingensis.
 Stauffen Algojæ, Decanatus Stifenhofensis.
 Surcen, Decanatus Lucernensis.
 Ehingen cis Nicrum.
 Hor, Decanatus Demstetenensis.

Præposituræ Diœcesis Constantiensis.

Hofensis Præpositura vulgò Hofen, ordinis S. Benedicti, immediatè subest Wingenstadi Abbatiæ, in Decanatu Turingensi.

Præpositura Oningenfis, Decanatus Stuelingenfis, ordinis S. Augustini Canonico-regularium, habens sub se moniales ejusdem ordinis.

Præpositura Waldseensis, ordinis ejusdem, Decanatus Wurzach.

Præpositura Intzkofensis, vulgò *Inzhofen*, ordinis S. Augustini Canonissarum regularium, decanatus Meskirchenfis.

Præpositura omnium Sanctorum, Friburgi, ordinis S. Augustini Canonico-regularium.

Præpositura monialium in Munsterlinge.

Præpositura Riederer, ordinis S. Augustini Canonico-regularium.

Præpositura Beurenfis, ordinis ejusdem, Decanatus Ebingensis.

Ita Joannes Pistorius in Chronico Constantiensi, edito Francofurti, in magno Chronico Belgico. Est autem diœcesis Constantiensis admodum ampla, utpote in qua 66. decanatus rurales, & bis mille ampliùs Parochiæ numerentur.

CAPUT LVII.

Bernfridense Monasterium, in Bavaria.

Monasterium hoc ad stagnum Wirmsee fundavit in honorem S. Martini Episcopi Comes *Otho* de Vallay, cum conjuge sua *Adlhaide*: ut Aventinus tradit.

Hujus monasterii prima confirmatio facta est à Joanne XXII. anno 1120. secunda ab Eugenio tertio.

Sepulti sunt ibi *Otho* fundator cum fratre *Othone* juniore, *Mechtilde* sorore amborum, & *Adlhaide*, uxore Ottonis senioris. Ibidem Herlacæ sacratæ feminae sepulchrum ostenditur, ut idem Joannes Aventinus lib. 5. & Bruschius in Chronologia monasteriorum Germaniæ tradunt.

CAPUT LVIII.

Chocquensis Abbatia apud Bethuniam Artesiæ oppidum, in Belgio.

Fuit olim Collegium Canonico-regularium, quos anno 1120. Regulares fecit *Joannes Morinensis* Episcopus. Dotem auxerunt postea *Guilielmus*, *Baldwinus*, *Daniel*, & *Robertus*, Bethuniæ domini.

CAPUT LIX.

Abbatia S. Marci, alias S. Nicolai in Pratis, apud Tornacum, Flandriæ urbem.

Hoc monasterium in urbe Tornacensi ad S. Marci Basilicam primùm fuit ædificatum, institutumque an. 1125. ab *Ogero*, Canonico Regulari Montis S. Eligii apud Atrebatas. Postea verò monachis in agrum urbi vicinum migrantibus, cœnobium in pratis *Poninis*, ut vocant, est exstructum, ad fluvium *Scaldim*.

Stetitque ibi usque ad annum Christi 1866. quo ab impiis Calvinistis est vastatum. Quo factum, ut religiosi iterùm in urbem Tornacensem sint reversi, in qua hodièque degunt.

CAPUT LX.

Udenstorfense Monasterium in Bavaria.

Monasterium istud ad Gelonum fluvium anno 1126. regnante Lothario, nobilis vir *Otho* Palatinus Comes de Wiltspach major, pater Ottonis postea Ducis Bavariae, aedificare coepit, in honorem Dei omnipotentis, B. Mariae Virginis, nec non SS. Apostolorum Petri & Pauli. Anno autem 1131. ab Innocentio secundo confirmationem impetravit; cujus bulla exstat. Idem quoque Innocentius praepositum primum nomine *Rupertum*, de monasterio Marpachensi ad Ottonis praedicti preces, per Apostolica scripta postulari mandavit, ac sancivit, ut nullus praepositus per violentiam, sed per fratres secundum regulam B. Augustini liberè eligeretur ac constitueretur. Praedictus *Otho* de Udenstorf, praedium suum Udenstorf tradidit monasterio; quam traditionem confirmavit Lotharius Imperator, anno 1230.

CAPUT LXI.

Subense Monasterium, Germanicè Suben, in Bavaria inferiore.

Juxta Oenum in inferiore Bavaria *Engelbertus*, tertius hujus nominis Dux Charinthiae de familia Comitum Ortenbergenfium, una cum Coniuge sua *Uta*, Comitissa de Sultzpach, seu, ut alii ponunt, de Butten (quod verisimilius puto) constituerunt, seu, ut vulgò dicitur, fundarunt monasterium Suben pro Canonicis regularibus S. Augustini, quod hodie valde exiguos ac tenues habet redditus. In quodam scripto Catalogo Episcoporum Tridentinorum, ex Joanne Pincio, reperio ita scriptum: *Altemannus ex Comitibus Bavariae fundator monasterii Suben, Diocesis Pataviensis Episcopus* 67. sed Aventino plus crediderim, qui sine dubio vetera monumenta illius monasterii vidit.

CAPUT LXII.

Beyrhartingense Monasterium, vulgò Beyrharting, in Bavaria.

Monasterium istud superioris Vindeliciae fundarunt Judith, secundum Aventinum, & frater ejus *Megingotzus* sodalibus Augustinianis: consecratum est à Romano Episcopo Gurcensi, jussu Conradi Archiepiscopi Salisburgensis circa annum 1130. Nam Henricus Episcopus Frisingensis rebus imperii studebat; Conradus autem auctoritatem Pont. Max. sequebatur. Liber manuscriptus de foundationibus Monasteriorum Bavariae, refert, nobilem quamdam matronam nomine *Judith*, in suo fundo propè villam *Hartingen*, cœnobium in honorem Sancti Joannis Baptistae exstruxisse, & istud primò virginibus sacris dicasse; postea verò auctoritate Apostolica ordinem mutasse, substitutis in locum monialium Augustinianis monachis; sacras autem Virgines in monasterium *Altenbochenaw* migrasse. Ipsam adhuc fundatricem in cœnobio liberaliter à se dotato sepultam esse, & reliquisse septem filias, à quibus septem familiae ministerialium ejusdem monasterii ortae sunt, quarum tamen nomina ibidem non exstant. Item hoc cœnobium per Rudolphum & Ludovicum post Imperatorem, Bavariae Duces, & praesertim per Stephanum juniorem Ducem, maximis privilegiis confirmatum esse.

CAPUT LXIII.

Schambaptense monasterium in Germania.

Monasterium *Schambapt*, ad fontes rivi dicti *Schambach*, supra vicum *Altmanstain*, nobilis matrona *Gertrudis*, vidua Berchtoldi, cum filia *Luitgarda*, instituit collegium pro Canonicis regularibus S. Augustini, circa annum Domini 1130. Confirmavit Henricus Episcopus Ratisbonensis, ampliusque dotavit. Qua de re extat ipsius diploma datum eodem anno. Berchtoldi mariti quondam fundatricis meminit Joannes Aventinus lib. 6.

CAPUT LXIV.

Weiarnense Monasterium, Germanicè Weiarn, in Bavaria.

Fundatum est hoc monasterium an. 1133. per Sibothonem, Comitem de Falckenstain & Neuburg: ut ex sequenti diplomate liquet. *In nomine sanctae & individuae Trinitatis.*
Notum

Notum sit omnibus Christi fidelibus, tam futuris quam presentibus, quod ego Sigeboto Dei gratia aliquando Comes, in honorem Domini Jesu Christi ejusque perpetuae Virginis Matris Mariae, nec non Omnium Sanctorum pro remedio animae meae, & quondam conjugis meae Adhaid, nostrorumque filiorum Sigebotonis & Gertrudis, omniumque parentum nostrorum, partem hereditatis meae, concedentibus nostris propinquis, ad construendam in honorem Principum Apostolorum Petri & Pauli vinariam cellam contradidi, in qua, Deo opitulante Canonicos, sub regula Beati Augustini communem vitam profitentibus locare disposui, singula autem ad sublevandam necessitatem eorum delegata in charta presenti subscripsi, & rata testium ad stipulationem infra positorum corroboravi.

CAPUT LXV.

Rorense Monasterium, Germanicè Ror.

Monasterium istud inferioris Bavariae, non procul à *Laber* fluvio in vico ejusdem nominis situm, ordinis Canonicorum regularium S. Augustini, fundatur à *Magno*, filio Rudperti, nepote Babonis Comitis Abensbergensis, cum uxore *Irnegarda* ac filio Alberto, dictis de Ror anno Domini 1133. in honorem B. Mariae Virginis. Idem Albertus de Ror pauper Christi factus, communem vitam ibidem duxit, sepultus in choro ante summum altare.

CAPUT LXVI.

S. Georgii Cænobium, in urbe Augustana.

S. Georgii monasterium, quod est intra muros urbis Augustanae, ordinis Canonicorum regularium S. Augustini, fundatum legitur anno Christi 1135. absolutum verò anno 1142. à *Walibero* Comite Palatino, Tubingensi, & Episcopo Augustano, ejusque Canonicis in honorem S. Georgii Martyris: ut tradit *Bruschius* in *Chronologia* monasteriorum Germaniae.

CAPUT LXVII.

S. Theodori Cænobium, Virginum, in urbe Bambergensi.

S. Theodori cænobium præpotens Bambergense, quod incolæ urbis corrupta & abbreviata voce *Sand Odors* vocant, nobilium puellarum perpetuae virginitatis voto adstrictarum, inchoatum est primum *Michelsfeldi* in Sancti Nicolai colle (ubi hodie adhuc vetus templum visitur) anno Christi circiter millesimo centesimo trigesimo quinto postea verò Bambergam, in locum (quo hodie adhuc exstat) translatum anno Domini millesimo centesimo quinquagesimo, ibique in honorem Sancti Theodori Martyris fundatum est à *Gertrude* Palatina, *Conradi* Marchionis *Misnensis* filia, quæ defuncto marito hoc ipsum cænobium ingressa per annos aliquot sanctè illic vixisse & præfuisse ceteris virginibus legitur. Sepultus est in eo *Hermannus* secundus, *Bambergensis* Episcopus; qui obiit anno millesimo centesimo septuagesimo septimo, & creditur fuisse *Marchio Misnensis*, & hujus fundatricis *Germanus* frater.

CAPUT LXVIII.

S. Magni Monasterium, in suburbio Ratisbonæ, ultra pontem, vulgò Am Hof.

Circa annum 1135. edificatum est hoc monasterium per *Gebbardum*, *Ratisbonensem* Canonicum, & Presbyterum. Rex *Conradus* *Jerosolymis* reversus, cum *Ratisbonæ* de obsidendo *Chelhaim* consultaret, consilio fratris uterini, *Henrici*, *S. Leopoldi* filii (qui tunc *Ducatum Bavariae* tenebat) suburbium *Ratisbonense* monasterio isti, anno 1138. dedit. *Otto* *Frisingensis* meminit obsidionis lib. 1. cap. 63. de vita *Friderici* Imperatoris; sed de donatione S. Magno facta nihil.

Hartwicus secundus Episcopus huic monasterio alia quàm plurima privilegia dedit, inter quæ etiam Ecclesiam in *Saler*, anno 1156. & 1161.

In descriptionibus apud S. Magnum habetur, prædictum *Gebhardum* fundatorem fuisse de familia *Comitum Raning*, cujus castrum vestigia adhuc exstant juxta *Labarum* amnem. *Joannes Aventinus* lib. 6. ita habet: *Conradus, Henricus, Gebhardus, mysta Reginoburgensis, fratres Germani de Raning, & Rotenburch Comites, cum matre Matlelda Paring, &*

D. Magnum ad confluentes Danubii & Regni, in adversa Reginoburgii ripa, monachis Augustinianis dedicant. Sic ferè Hundius in Metropoli Salisburgenfi.

CAPUT LXIX.

Henniacum Lietardi, Abbatia, congregationis olim Aroasiensis, in Belgio.

DE hujus monasterii primis initiis ita Chronographus Cameracensis, qui tempore Gerardi, eo nomine secundi, Cameracensis Episcopi, anno nimirum Christi millesimo quadragesimo floruit: *In vico, quem dicunt Henin, est Basilica in honore S. Martini, ante hac unius tantum presbyteri regimine acta. Nuper vero Robertus Atrebatensis, de remedio animæ tractans, consilio Gerardi Episcopi, expensis propriis rebus, duodecim Canonicos inibi deputavit.*

Est autem Henniacum, vulgò *Hennin Lietart*, pagus secundo lapide à Duaco Flandriæ urbe & Academia situs, titulo Comitatus à Philippo Secundo Rege Catholico donatus.

Cæterum Henniacense monasterium putatur fundatum anno 1040. à dicto Roberto Advocato seu Tutore Atrebatensi: sed Canonici facti sunt demum Regulares anno 1094. suadente Lamberto Atrebatensi Episcopo. Vide supra cap. 10.

Ejusdem congregationis Aroasiensis fuit olim Abbatia Cifoniensis, apud Insulas Flandriæ urbem. Quod quidem monasterium fundavit *S. Everhardus Comes Cifoniensis & Dux Foro-Julienfis*, anno Christi, ut quidam volunt, octingentesimo tricesimo octavo.

Idem *S. Calixti Papæ & martyris corpus ex Italia Cifonium*, anno octingentesimo quinquagesimo quinto, attulit, teste Molano in Natalibus Sanctorum Belgii.

Fuit autem Cifonium olim Canonicorum sæcularium Collegium, quod in Canonicorum regularium monasterium, anno 1129. conversum est, auctoribus *Hermannno Insulensi*, viro nobili, itemque *Leitardo ac Ruberto* Canonicis. Abbas primus nuncupatus est *Anselmus*, qui Remis ad *S. Dionysii* antea Canonicus fuerat; teste Meyero in Annalibus Flandriæ.

Habuit porrò *S. Everhardus* piissimam conjugem *Gisla* nomine, quæ *Bellum Reparium*, celebrem Prioratum, ut vocant, à Cifonio dependentem fundavit.

Tradunt autem *Gisla* five *Gillam* fuisse filiam *Ludovicii Pii Augusti*, & *Judithæ Augustæ*, itemque sororem *Caroli Calvi Francorum Regis*; teste Meyero in Annalibus Flandriæ ad ann. 1282. De Cifonio, vide supra cap. vigesimoprimum.

Loc Comitatus.

Cifonium & Fanopinum cap. 21.

Aroasia, cap. 10.

Bapalma monast. in Artesia.

Malonia, diæcesis Leodiensis.

Bamberga Collegium Episcopatus.

B. Mariæ collegium Brugis, vide Orig. Augustin. cap. 33.

CAPUT LXX.

Abbatia Diæcesis Trecentis, vulgò Troyes, in Francia.

IN urbe Trecenti duæ sunt Abbatia Canonice regularium, videlicet Sancti Lupi Trecentis, & Sancti Martini Trecentis, in Areis, Gallicè *ex Aires*, vulgò nuncupati.

Ecclesia Sancti Lupi fuit olim Præpositura, quæ in Abbatiam Regularium, anno 1104. conversa est: obiitque primus Abbas *Girardus* anno Christi millesimo centesimo trigessimoseptimo. Fuit autem *S. Lupus*, aliàs *Leufus Trecentis Episcopus*.

Cænobii Sancti Martini Trecentis in Areis, primus Abbas fuit *Guilielmus*, qui anno 1142. vivere desiit. Reliquos Abbates recenset *Nicolaus Camuzatius* in Promptuario Antiquitatum Trecentium.

CAPUT LXXI.

Paringense Monasterium, Germanicè Paring.

Monasterium hoc fundatur per *Conradum, Henricum & Gebhardum* Canonicum majoris Ecclesiæ Ratisbonensis, Comites de Raning & Rotenburg, germanos fratres, ut testatur diploma foundationis *Henrici, Episcopi Ratisbonensis*. Obiit autem *Henricus Comes*,

Comes, anno Domini 1142. In illo monasterio sepultus dicitur fuisse *Comes Morspurgensis*, cui etiam insignia Morspurgensia assignantur.

Cæterum Morspurgenses Comites, Rannigenfibus deficientibus, in jure advocatiæ Paringensis monasterii successerunt.

CAPUT LXXII.

S. Zenonis Monasterium, in Norico, apud Germanos.

CONRADUS Archiepiscopus Salisburgensis, nepos Babonis Comitis Abenspergensis, apud *Reichenball* in Norico Canonicis regularibus S. Augustini collegium instituit, quod *S. Zenonis* vocant, primumque Præpositum ibi Lonzonem ordinavit. Obiit Conradus postquam 46. annis laudabiliter Ecclesiæ Salisburgensi præfuisset, anno 1147. ut *Aventinus* lib. 6. testatur.

CAPUT LXXIII.

B. Mariæ Monasterium in Austria, octavo lapide à Vienna.

LEOPOLDUS Austriæ Marchio, cognometo Pius, octavo ab inclyta Viennensi urbe lapide, Danubii littus (Agnētis, Germaniæ Imperatoris filiæ, conjugis flammeolum vento raptum, & per tantum spatium devolans, locum ambigenti signaverat) exquisitæ pulchritudinis ædibus, (Ottone Pontifice primum, Principis rogatu, lapidem jacente) honoravit, attributo Dei parentis nomine. Quas sæcularibus clericis cum largo censu principio donatas, post paulò, quod ii, quàm par esset, incuriosius rem suam agerent, Augustinianis monachis resignavit; atque ut id fixum & ratum perpetuò foret, abs *Innocentio II.* Pontif. Maxi. diplomata, quibus pleno ore *Leopoldus* laudatur, atque honoris ergo *B. Petri* filius appellatur, per nuntium imperavit.

CAPUT LXXIV.

Rebdorphense Monasterium in diœcesi Aistetensi, in Germania.

REBDORPHUM cænobium elegans ad Altimulam, seu Almonum fluvium supra Aychstadium, post ipsam arcem Episcopalem in longè amœnissima valle situm, est fundatum atque exstrui cœptum, anno Domini millesimo centesimo quinquagesimosexto, sub Episcopo Aystetensi *Conrado à Morspeck*, Friderici Imp. Consiliario, ab Imperatrice *Beatrice*, Burgundiorum Ducissa, Friderici Barbarossæ secunda conjuge, quæ pagum *Rebdorphensem* dono dedit Episcopo ad exstruendum monasterium. Episcopus Conradus sibi in eo sepulchrum vivus adhuc adornavit; in quod mortuus est illatus anno Domini 1171. Cubat in eadem Basilica *Rebdorphensi*, sub insigni ac sublimi marmore *Gebhardus* ultimus Comes de *Hirsberg*, maximus, & cænobii hujus, & totius Episcopatus *Aychstetensis* (cui totum Comitatum *Hirsbergensem* legavit moriens) benefactor.

Hujus monasterii disciplina reformata est anno 1458. per Joannem à *Avercu* Episcopum *Eystettensem*: teste *Bruschio*.

CAPUT LXXV.

Ludingebecanum seu Ludingasense monasterium, in Frisia.

HOC monasterium fundatum est anno Christi 1157. Primus ejus loci Abbas fuit *Wigboldus* à *Godefrido* Episcopo *Ultrajectensi* constitutus. Ex hoc monasterio prodiit monasterium virginum in *Selvert* & *Oegecloster*. *Ludingebecani* Abbates ex ordine fuerunt numero septem & viginti: quibus post reformationem successerunt Priores, titulo Abbatis omisso.

CAPUT LXXVI.

Raitenbuchense Monasterium, Germanicè Raitenbuch in Bavaria.

FUNDATUM est hoc monasterium anno 1185. à *Guelphone* quarto hujus nominis, & primo Duce *Bavariæ*; cujus Pater ejusdem nominis *Guelpho* tertius monasterio in *Altorf*, quod nunc *Weingarten* dicitur, in *Suevia*, ac *S. Martino* omne suum patrimonium in perpetuum

petuum donavit; ipse quoque extremum diem claudens, ibidem sepultus est, filius hujus *Guelpho* prædictus, fuit vir strenuus, armorum peritissimus, & sapientia tam forensi, quam civili præditus, multasque tempestates bellorum contra se & alios in finibus suis excitatas magna serenitate & moderatione sedavit. Uxorem duxit Reginam Angliæ, *Juditbam* nomine, viduam, filiam Comitis Flandriæ. Hic, cum ad senilem ætatem pervenisset, & *Raitenpuech* monasterium construere cœpisset, satisque copiose dotasset, similiter & cœnobium *Altorbense* prædiis, municipiis, aliisque plurimis ornamentis ecclesiasticis ditasset, ad terram sanctam profectus, in reditu in insula Cypro obiit hinc ossa ejus ad monasterium *Altorfense* allata sunt.

Socii hujus sacrae perigrinationis aut interfecti; aut vivi Saracenis sunt traditi, perfidiâ Alexii Imperatoris Græcorum: inter quos etiam *Tbiemo* Archiepiscopus Salisburgensis in Corozaim martyrio affectus est.

CAPUT LXXVII.

Boloniense Monasterium B. Mariæ, in Gallia.

BONONIA, vetus Gallia Belgicæ est oppidum, apud Caletes situm, haud procul ab Oceano, quod vulgò Boloniam vocant. Temporibus Caroli V. Imper. cum Teruana Morinorum funditus esset excisa, sedes Episcopalis Morinensis, seu Teruanensis Boloniam est translata.

Juxtâ hanc urbem anno 1559. fundata est Abbatia Beatæ Mariæ, quæ anno millesimo quingentesimo quadragesimoquarto, ab Henrico VIII. Angliæ est diruta. Fuit olim una ex iis quæ spectabant ad Congregationem Aroasiensem: de qua vide supra.

Apud Boloniam fuit & alia Sancti Wulmari Abbatia, Canonicorum itidem regularium, quæ ab eodem Henrico Rege est vastata.

CAPUT LXXVIII.

Truttenbusense Monasterium in Alsatia.

TRUTTENHUSIUM cœnobium ordinis Canonicorum regularium S. Augustini ad pedem altissimi montis S. *Otilia* in Alsatia ad Vosagum peramœno loco situm, fundatum est in honorem B. Virginis Mariæ, ac Sancti Nicolai Episcopi, sub Lucio ejus nominis Tertio Pontifice Maximo, Imperatore verò Friderico Barbarossâ, Sueviæ & Alsatiæ Duce, potentissimoque Sanctæ Otiliæ cœnobii Advocato, anno Domini millesimo centesimo octuagesimo primo, à Domina *Herrade*, insigni ac doctissima Abbatisa in Altitona, five S. *Otilia*, monasterio, & à Domino *Gumthero* germano fratre prædictæ Abbatisæ, nobili viro de Winheym & Lantsperg, ex ejusdem prædio quodam, quod ipse liberè dedit, ad construendam domum Dei.

Habuit cœnobium id semper ferè gubernatores Præpositos. Est autem Altitona illustris Abbatia, Virginum, diœcesis Argentinensis.

CAPUT LXXIX.

Valdseense Monasterium in Suevia.

VALDSEENSIS præposituræ (quod est cœnobium in Sueviâ & Dapiferorum Walburgensium ditone, intra mœnia oppidi Walczenis, ad amplum lacum, unde nomen & oppido & cœnobio contigit, situm) fundator fuit anno virginei partus 1181. Suevorum Princeps Fridericus II. qui hujus sacrae ædis ac canonicæ congregationis, omnium primus fundamenta jecit; moxque ætatis suæ 31. anno, sub Innocentio tertio, Apostolici gregis pastore in Romanorum Regem confirmatus, deinde ab Honorio Papa in Imperatorem coronatus est.

CAPUT LXXX.

Wengense S. Michaelis Monasterium.

S. Michaelis Archangeli Wengense cœnobium, ordinis & instituti regularium Canonicorum S. Augustini (quod nunc intra ipsa civitatis Ulmenis mœnia situm est) in monte urbi vicino & hodie adhuc S. Michaelis titulo accolis noto, primùm cœpit anno Christi 1183. indictione II. imperante Friderico Barbarossâ, Romanæ vero cathedræ præ-

præsidente Pontif. Max. Lucio III. ad Episcopatum autem Constantiensem & Abbatiam Augiensem sedente Diethelmo: fundatum verò & constructum est à nobili ac generoso viro *Wittigogo* Comite de Albegke & ejus conjuge domina *Bertha* in hoc ipso cœnobio quiescentibus, & sub honorifico tumulo humatis.

CAPUT LXXXI.

Cantipratum, ad muros olim urbis Cameracensis.

CAntipratanum monasterium fundavit Rogerius XLIV. Episcopus Cameracensis anno circiter 1185. fuit autem hic Præsul admodum amans instituti Canonorum Regularium, Ordin. S. Augustini, ut qui anno 1190. moriens, in regulari habitu voluerit sepeliri. Creditur ab eodem etiam conditum. *Primiacum*, celebre Virginum monasterium, quod, ut & Cantipratum, Victorinæ est congregationis. Fuit utrumque hoc monasterium haud longè à muris urbis Cameracensis situm. Hodie Cantipratani sodales domicilium habent, haud procul ab Hallis Hannoniæ oppido, Cantipratano scilicet monasterio per bella vastato.

Cæterum in pago isto Cantimprato vulgò Cantimprè, natus fuit, ut arbitror, Thomas Cantimpratanus, ex ordine Prædicatorum, Suffraganeus olim Episcopi Cameracensis, cujus extant libri Apum & alia.

CAPUT LXXXII.

Ogniacum in Brabantia.

Ogniacense monasterium Canonorum Regularium Ord. S. Augustini, ad Sabim fluv. in Gallo Brabantia, circa annum 1192. fundatum. Est autem situm inter Nivigellam Brabantorum, & Namurcum Eburonum oppida, pari penè intervallo, quinàs scilicet passuum millibus, verè celestis philosophiæ sedes, vitæque asceticæ Schola & domicilium. Et situm quidem loco amantissimo: hinc Sabi fluvio, pratisque virentibus; illinc collibus & silvis cinctum: & albo lapide perantiquo septum undiquè; antè quadringentos annos sacra Canonorum Augustinianorum familia nobile in ea Brabantie portione, quæ *Aisa* dicitur, olim *Leodicensis*, nunc *Namurcensis* Dioceseos. Sapienter olim, quasque habito delectu, imò divino monitu, sedem hanc incoluerunt, B. *Maria Nivigellana*, vulgò *Ogniacena*; *Jacob. à Vitriaco*, postea sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis; & *Joannes Nivigellas*, Doctores Theolog. aliique quorum nomina scripta sunt in libro vitæ. Non supinè, neque obscitanter, sed providè *Ægidius à Walesuria*, vir integer vitæ scelerisque purus, locum illum exædificando Cœnobio aptum & opportunum judicavit; & quidquid è patrimonio redegerat, in illud Asceterion fundator contulit: Jam verò memoratorum corpora, ibidem sepulta, non pauld plus adferunt loco dignitatis, laudis, & celebritatis; quam ædificii non parum alias operosi structura. Hæc ferè *Franciscus Moschus* in Catalogo Antistitum Ogniacensium Duaci an. 1598. edito. Cæterum dictus *Ægidius à Walesuria*, vendito patrimonio, monasterii hujus fundamenta locavit, sub annum Domini 1192. primusque confluentibus eodem fratribus præfuit. Inter quos *Jacobus Vitriacus* velut illustre quoddam fidus emicuit, qui è media Gallia huc venit, famà B. Mariæ Ogniacensis excitatus; cujus etiam suafu sodalibus sese Ogniacensibus adjunxit. Is post Episcopus *Acconensis*, ac demum Cardinalis creatus, Romæ an. 1244. in pervigilio BB. Apostolorum Petri & Pauli excessit è vita. Cujus corpus (ut testamenti tabulis jusserat) ex urbe Ogniacum est translatum; ubi & conditum est, haud longè à Beatæ Mariæ Ogniacenæ tumulo.

Est hoc monasterium S. Nicolao Episcopo sacrum: quod *Onufrius Panvinius* in Epitome Pontificum & Cardinalium per errorem nominat Monasterium S. Mariæ de Oegnies, ratus, ut opinor, hanc Mariam in divorum classem relatam, ejusque memoriæ consecratum monasterium.

Cæterum de B. Maria Ogniacensi vide *Molanum* in Natal. SS. Belgii, & *Surium* Tom. 5. qui vitam ejus recitat à *Jac. Vitriaco* conscriptam. Cæterum & *Joannes Nivelianus* Doctor Theologus hoc in monasterio plurimis virtutibus effulsit: quem relicta Decanali Ecclesiæ *Leodicensis* dignitate ad regulare monasterium Oegniense commigrasse scribit *Thomas Cantipratanus* lib. 2. Apum.

CAPUT LXXXIII.

S. Crucis Augustanum cœnobium in Germania.

Est istud ex *Hamelbergo* (ubi antea situm fuerat) in *Augustam Vindelicam* translatum anno Domini 1194. per Episcopum *Augustanum Valschalcum*, Comitem à *Thennenlohe*,
Tom. III. Cann. Regg. Origines. P

lohe, primum hujus cœnobii intra Augustanæ urbis mœnia fundatorem: quod primum à Marcallis de Biberach in *Mutterhofen* pago inchoatum; mox inde à Conrado Antistite Augustano Comite Lutzelnsteinio in *Hawelbergum* montem Augustanæ urbi vicinum, & inde tandem ab Vdalscalco in urbem translatum est. In eo semper divertere solet Legatus Pontificius, si quis ex urbe Roma ad Imperialia comitia Augustæ celebranda mittitur.

CAPUT LXXXIV.

Viepatchense Monasterium, virginum Germanicè Viepatch.

Berengarius seu *Beringerus* Comes de Leonberg, aliàs Leonsparg, cum consensu Agnetis uxoris, quæ dicitur fuisse familiæ dominorum Pflueg ac liberorum suorum *Henrici & Elisabethæ*, Viepatchium inferius in monte Isaræ imminente infra Landshuotam, quod antea venatorium tugurium erat, in templum commutat. XII. virgines eò collocat, Ordini, S. Augustini dedicat, atque Augustinianis, monachis Ratisbonensibus gubernandum committit. Cumque illa domus & Hofmarchia Viepatch, Ducibus inferioris Bavariæ feudalis esset, Duces *Otto, Ludovicus, ac Stephanus* fratres huic foundationi non solum confenserunt, verum etiam feudali jure liberarunt. Hinc etiam quasi pro sociis foundationis habiti sunt anno Domini 1296.

Beringerus fundator cum conjuge ac filio ibi aliquot annis devotè vixisse, obiisse, ac sepultus esse perhibetur. Obiit autem Beringerus anno 1296. Tunc Henricus Dux Bavariæ prioribus XII. addidit XVIII. virgines. Sic Aventinus lib. 8. Alibi autem habetur, hunc Beringerum eodem anno, quo primum lapidem claustrum posuit, decessisse, postea Henricum Ducem Bavariæ, filium Stephani, erexisse claustrum, muros, Ecclesiam, & habitacula Dominarum, auxisse numerum ad triginta. Idem Aventinus tradit Ludovicum Imperatorem hoc monasterium auxisse.

CAPUT LXXXV.

S. Gertrudis Monasterium, in urbe Lovaniensi.

Fuit hic locus primum non nisi facellum seu capella, Ecclesiæ S. Petri, quæ in urbe Lovaniensi primaria est, subjecta. Cujus quidem capellæ vicarius cum esset quidam Magister Franco, eam sibi ab ipso donari obtinuit Henricus I. Dux Lotharingiæ ac Brabantia; qui anno Christi millesimo ducentesimo sexto, Junii XVII. hanc ipsam capellam, ut vocant, in monasterium Canonicorum Regularium evehendam curavit.

Primus hujus monasterii Præpositus nominatus est idem Franco, obiitque ann. 1229. Martii 27. Henricus verò Dux obiit ann. 1235. Septemb. 3.

Basilica autem ejus loci consecrata est an. 1228. & parœciali jure donata est an. 1252. Eo enim ipso anno Lovanii quinque parochiæ, ut nuncupant, institutæ sunt.

Franconi defuncto in Præpositura successit alter Franco, Franconi Libertus, Libertus Adamus, Adamus Gofuinus, & sic deinceps usque ad tempora Henrici à Fura Walteri Moillaert, qui primus Abbatiali titulo insignitus est, obiitque an. 1377. 1462.

Est autem hoc monasterium magnificis ædificiis illustre, solentque ad illud non nisi nobili genere nati admitti.

Abbas porro Gertrudanus est perpetuus privilegiorum Academia Lovaniensis Conservator.

CAPUT LXXXVI.

Quercetanum Monasterium, Gallicè Quescroy, Virginum, in Belgio.

Quercetanum monasterium inchoavit *Petrus Pitenz*, Sacellanus Balduini cognomento Animosi, Flandriæ & Hannoniæ Comititis: quod anno circiter 1233. Joanna dictarum provinciarum Comitissa firmissimis ædificiis auxit. Sacras autem virgines è Primiacensi monasterio evocatas huc deduxit Margarita dicti Balduini Comititis uxor, sive, ut ipsæ Quercetanæ moniales volunt, Margarita dictæ Joannæ Comitissæ soror, idque circa an. 1262. cum jam defunctæ forori Margarita in Comitatu Flandriæ & Hannoniæ successisset. *Ex M. SS. Hannoniæ Chronicis.*

Anno 1244. N. nobilissima ac pientissima matrona Nicolai Toparchæ Barbansonii uxor, consentiente marito, fundavit ac dotavit monasterium Virginum Ord. S. Augustini, quod *Letbure de Layde de la benoiste Vierge* appellant. *Ex iisdem M. S. Hannoniæ Chronicis.*

Anno 1244. Walterus Hardum Canonicus Ecclesiæ primariæ Montibus Hannoniæ ad-

adjutante Elifabeta matre sua, proprio ære construxit, ac fundavit monasterium virginum, Betlehem nuncupatum, juxta Montes Hannoniæ.

CAPUT LXXXVII.

Semenshausense Monasterium Germanicè Seemanshausen.

Semannus nobilis Bavarus Archidiaconus, five Chorepiscopus, ut alii vocant, Ratisbonensis, *Seemanshausen* in inferiori Germania in pago Rhodani Augustinianis monachis contubernium erexit, circa an. 1260.

Gotzzellense Monasterium, apud Bavaros.

In Hercinio saltu versus Bohemiam, nobilis vir *Henricus de Poling*, (villa est inter montem Pogen & Metenam rivum, juxta Danubium) unà cum uxore sua *Mabilda*, D. Bernardo templum *Droschlach* condunt, monachos ex *Aldersbach* evocant, qui jubente Henrico, Duce Baviariæ, *Rumasfeld* arcem propinquam diruunt, solo æquant, lapides *Droschlachium* vecti, ædes inde constructas *Henricus* Episcopus Ratisbonensis dedicat, & *Gotzellam* nominat, anno Domini 1286.

CAPUT LXXXVIII.

Windesemense Monasterium, in Germania inferiore.

Celeberrimum istud monasterium anno 1387. in pago *Windesem* est fundatum: quod postea plurimorum monasteriorum Capituli seu Congregationis *Windesemensis* caput per Germaniam superiorem atque inferiorem existit.

Est autem *Windesem* situm in *Transifalana* provincia, Germaniæ inferioris.

Mons sancti *Agnetis*, propè *Svollam* *Transifalanae* provinciæ oppidum ann. 1398. fundatus est. In hoc monasterio vixit & obiit *Thomas à Kempis*, vir piissimus: ut inter alia ejus opera testatur ejusdem liber de *Imitatione Christi*, *Qui sequitur me*, nuncupatus. Vide supra cap. 13.

CAPUT LXXXIX.

Pildenreutense Monasterium, virginum, in diocesi Aistetensi, in Germania.

Pildenreutum Canonissarum regularium S. Augustini cœnobium perelegans in nemore *Noribergensi*, amplissimos lacus, non procul ab ejusdem potentissimæ urbis *Latomiis* situm, d. *Aistetensis*, anno Christi circiter 1340. initium habuit à quinque piis sororibus, & Imperatorii Generis virginibus, *Elisabetha Vispeckbina*, *Adelbeide Zolnerina*, *Christina Venatrice*, *Khunigunde* ab *Odenlees* ac *Osanna Osterreicherina* ex *Deckendorpho* *Bavarico* oppido nata; quæ collectis aliis etiam octo sororibus Imperatorem *Ludovicum Bavarum*, *Noribergæ* tunc temporis comitia habentem, precibus persuaferunt, ut ipsis in hoc nemore cœnobiolum construeretur, in quo Deo laudes in bellis ab hoc Imperatore gestis omiffæ adimplerentur, & ita quod prius in cultu Dei neglectum fuisset, ibi refarciretur. Imperator monitis puellarum ardore quodam divini cultus flagrantium obtemperans, in die Sancti *Lucae Evangelistæ*, anni Christianorum 1341. è *Noriberga* in vicinum nemus prodiit, ut cœnobii futuri locum exploraret; quod cum in vicino Pago *Churnburgensi* (hodie *Kornburgensem* vocant) auspiciari vellet, cantu quodam miræ dulcedinis inde ad nemus revocatus dicitur; ubi cum magnæ & altæ cuidam quercui crucis quasi cœlitus ostensæ imaginem imminere vidisset, equo mox lapsus, primus securi arborem eam notavit, & se præsentem excindi illam curavit, eumque locum ad construendum monasterium destinavit: unde nomen etiam inditum est, ut ab imagine crucis, quæ apparuit in illa nemoris parte, quæ ad construendam domum pietatis ac disciplinæ excindenda erat, *Pildenreutum* diceretur. Prodiert unà cum Imperatore præpotens quidam *Patricius Noribergensis Conradus Magnus*, tunc temporis *Scultetus*, ut vocant, *Noricus*. Is prædium quod in ea ipsa vicinia habebat optimum, præsentem Cæsare, futuræ monialium congregationi cum omnibus adjacentibus agris dono dedit, omnibus temporibus possidendum. Imperator cœnobio egregium dedit diploma anno Christi millesimo trecentesimo quadragesimo quinto, Ducalis regni sui XXXI. imperii verò XVIII. ex quotidiana hominum collatione, & eleemosynis tantum tandem contraxerunt, ut ex primo ligneo templo faxeum fecerint,

decimo sexto anno post primam conventionem. Tandem anno Domini millesimo trecensimo septuagesimo octavo, subdidere sese concordibus animis *Rabano* Episcopo Aistetenfi, petentes ab eo certum ordinem: qui misso ad eas Canonico quodam ex S. Willibaldi choro, *Burchardo de Pleynefeld*, consecrari ipsas, & sub obedientiam accipi, Canonissasque S. Augustini regulares designari curavit: & Præpositam gubernatricem cæterarum elegit anno 1379. in die S. Thomæ Apostoli, mense Decembri.

CAPUT XC.

Monasterium S. Georgii de Alga apud Venetias.

Ordinem Canonicorum sæcularium S. Georgii in æstuariis Venetiarum anno 1410. Antonius Corrarius patricius Venetus instituit & S. Laurentius Justinianus Patriarcha Venetus mirificè auxit. Utuntur ii vestè linea cucullione atrii coloris: extra monasterium atrii coloris chlamydem assument cum galero concolore.

Thronus B. Mariæ, milliari uno ab Herentalia, fundatus fuit à nobili viro *Arnoldo Crayenbenio*, Toparcha in Grobbendonch, Ouwen, Bauwel & Olmen, juxtà fluv. *Neta*, anno millesimo quadringentesimo decimoquarto. Eversum autem est monasterium per istas turbas civiles, anno millesimo quingentesimo septuagesimo octavo: sed brevi, ut spero, reædificandum.

CAPUT XCI.

Monasterium S. Spiritus juxta Venetias.

Congregationem & monasterium illustre Canonicorum regularium Sancti Spiritus, juxtà Venetias instituit P. Gabriel Spoletanus, Eremita Augustinianus, anno 1415. habet unicum membrum sibi annexum, Patavii situm, quod S. Michaelis dicitur: Vestem gerant qualem Canonici Lateranenses, & servant regulam S. Augustini.

CAPUT XCII.

Monasterium ad Corpus Christi, in urbe Coloniensi.

ANNO 1423. operà Arnaldi Schillingi civis Coloniensis, ex sacello factum est monasterium istud, traditumque Canonicis Regularibus, Capituli Windesemensis. Occasionem præbuit Miraculum, quod circa Venerabile Sacramentum Corporis Christi contigit, fusè commemoratum à Bredembachio libr. 1. cap. 8. sacrarum Collationum.

Præter istud Augustinianorum Regularium monasterium, sunt in urbe Coloniensi septem cœnobia monialium Augustinianarum velatarum, videlicet Sancti Maximini, S. Michaelis, S. Mariæ Magdalena, Sancti Nicolai, S. Reinoldi, Nazareth, & Sancti Jacobi Majoris: de quibus vide Erardum Winhemium in Sacratio Agrippinæ.

CAPUT XCIII.

*Catalogus Collegiorum, Monasteriorum, & templorum parochialium urbis Coloniensis: Ex quibus non pauca Virginum præsertim Augustinianarum sunt monasteria.**Canonicorum Collegia sunt VIII.*

S. Petri Metropolitanum Collegium.

- Sancti Gereonis.
- Sancti Severini.
- Sancti Cuniberti.
- Sancti Andreae.
- Sanctorum Apostolorum.
- B. Mariæ Virginis in Gradibus.
- Sancti Georgii.

Canonicorum & Canonissarum II.

- Sanctæ Ursulæ, & undecim millium Virginum.
- B. Mariæ Virginis in Capitolio.

Canonicorum & Canonissarum reformatarum, unum Collegium.

- Sanctæ Cæciliæ.

Reli-

Religiosorum, XVI.

- S. Pantaleonis, Benedictinorum.
 S. Martini Majoris, Benedictinorum.
 S. Cordulæ, Joannitarum Equitum.
 S. Catharinæ, Teutonicorum Equitum.
 Ad Corpus Christi, Canonicorum Regularium.
 S. Antonii, Antonianorum.
 Ad S. Crucem, Cruciferorum.
 S. Augustini, Augustinianorum.
 Ad S. Crucem, Dominicanorum.
 Ad B. Virginem Mariam, Carmelitarum.
 S. Francisci, Franciscanorum Gaudentium.
 S. Michaelis Widenbacensium, quos Hieronymianos vocant.
 S. Agnetis Franciscanorum observantium ad Olivas.
 S. Achatii, PP. Societatis JESU.
 S. Longini Alexianorum, vulgò Bogardorum, sepelientium mortuos.
 S. Barbaræ, Carthusianorum.

Plebanorum XIX. Templa Parochialia.

- Sanctæ Columbæ.
 Sancti Martini Minoris.
 Sancti Laurentii.
 Sancti Albani.
 Sanctæ Brigidæ.
 Sancti Petri.
 Sanctorum Apostolorum.
 Sancti Cuniberti.
 Sanctæ Mariæ Magdalenæ, juxtâ Sanctum Severinum.
 Sancti Joannis Evangelistæ in Curia.
 Sancti Jacobi.
 Sanctæ Mariæ in *Liskirchen*.
 Sancti Mauritii.
 S. Joannis Baptistæ, juxtâ S. Catharinam.
 B. Mariæ Virginis in Pasculo.
 Sancti Lupi.
 Sancti Pauli.
 B. Mariæ Virginis ad Indulgentias.
 Sancti Christophori.

Sanctimonialium Relatarum XX. cœnobîa.

- SS. Machabæorum, Benedictinarum.
 S. Mauritii, Benedictinarum.
 S. Agathæ, Benedictinarum.
 S. Joannis Baptistæ in Clusa, parochiæ S. Joannis, Benedictinarum.
 S. Maximini Augustinianarum regularium.
 S. Michaelis, Augustinianarum regularium.
 S. Mariæ Magdalenæ ad albas Dominas, Augustinianarum reformatarum.
 S. Nicolai, Augustinianarum.
 S. Reinoldi, Augustinianarum.
 In majori Nazareth, Augustinianarum.
 S. Jacobi Majoris ad agnellum in muro Castrensi, Augustinianarum.
 Horti B. Mariæ Virginis Cisterciensium.
 Speculi B. Mariæ Virginis Cisterciensium, vulgò in *Seyen*.
 S. Apri Cisterciensium.
 S. Claræ Clarissarum.
 S. Vincentii, Clarissarum.
 S. Bonifacii, Clarissarum.
 Clarissarum Belgicarum de Observantia.
 B. Mariæ in Bethlehem, Clarissarum.
 Gertrudis, Dominicanarum.

Conventualium non Relatarum, tam curam civitatis infirmorum gerentium, quam puellarem juventutem domi erudientium Cœnobia XV.

- S. Apolloniæ, Augustinianarum.
 B. Mariæ Magdalænæ, Augustinianarum pœnitentium.
 S. Elifabethæ, Augustinianarum, in vico S. Antonii.
 In minori Nazareth, Augustinianarum.
 S. Trinitatis, Augustinianarum, in platea Achterstraff.
 B. Mariæ Virginis, Augustinianarum, in vico S. Marcelli.
 S. Urfulæ, Augustinianarum, in eodem vico, prope *Igelstein*, alias Conventus combustus.
 S. Augustini, Augustinianarum in platea Schmirnensi, *im Cederwalt* vulgò.
In der Cellen, Augustinianarum in eadem platea.
 S. Ignatii, Clarissarum.
 S. Annæ, ad agnum inferiorem Clarissarum, in platea lata.
 S. Annæ ad agnum superiorem, Clarissarum in eadem platea.
 B. Mariæ Virginis, Clarissarum, *in der Strickgassen*.
 S. Josephi, Clarissarum, ex opposito horti Christi, in parochia S. Columbæ, aliàs, *Loufconvent*.
 S. Trinitatis, Carmelitarum, juxta parochiam S. Jacobi, *in der Buttgassen*.
 Sic Erhardus Winhèmius in Sacratio Agrippinæ.

CAPUT XCV.

Everhardica Clusa, vulgo Eberharts Clausen, in d. Treverensi.

Dicitur hoc cœnobium tertio lapide ab urbe Treverensi, quod ex eleemosynis utriusque sexus hominum certatim undequaque ad B. Virginem ex omnibus provinciis concursantium, hoc modo emeruisse ibidem legitur. Erat, anno domini 1440. laboriosus quidam, rusticæque vitæ & artis homo, omnino simplex, *Everhardus*, nomine, ex pago *Esch* oriundus, agricola, & fector straminum in usum & pastum jumentorum, virginitatis ac pudicitiae summus amator, qui ob devotionem quam à pueris conceperat, maxime erga matrem Domini, B. virginem *Mariam*, stipitem quendam in loco isto tunc temporis deserto, terræ infixit, & in eo superius excavato, imaginem tristissimæ ac dolorosissimæ matris in gremio extinctum habentis filium collocavit. Is postea à gloriosa virgine admonitus & coactus, domunculam parvam eidem ædificavit; & sublato stipite illam ipsam adhuc eo loci præsentem, suoque pretio Treveri prius emptam in priori muro domunculæ reposuit. Ubi cum miracula plurima fierent, & oblationes innumeræ quotidie accederent ab hominibus, religionis ergo eò catervatim venientibus, mox his oblationibus adjutus *Eberhardus*, sacellum paulo grandius fabricavit; & postea circa idem sacellum basilicam in longitudine 26. in latitudine vero 12. passus habentem fundavit, & ædificavit in anno Jubilæo. Quò mox factus est maximus omnis generis hominum concursus.

Hanc basilicam Reverendissimus Dominus, Jacobus de Sirgk archiepiscopus Treverensis centesimus præsentibus Prælatibus plurimis, in die Annuntiationis B. Virginis Mariæ, anno Domini 1449. solenniter dedicavit. Eberhardo autem anno Domini 1451. in pace quiescente, consentientibus & id desiderantibus dominis fundi, imprimis vero Domino *Godefrido de Esch*, Ordo Canonicorum regularium sancti Augustini introductus est anno Christi 1456. Hi novum chorum ædificarunt; & anno domini 1474. dedicari fecerunt. Structuras etiam utriusque ambitus & multorum ædificiorum erexerunt, & basilicam majorem, quæ hodie visitur, antiqua dejecta ac destructa, ad summum compleverunt; cujus dedicatio facta est anno domini 1502.

CAPUT XCVI.

Kichgentense Monasterium, in D. Wormatiensi.

Monasterium istud renovavit atque illustravit Fredericus II. Wormatiensis Episcopus, quod, pestilenti lue extinctis monialibus, dedit regularibus Canonicis incolendum circa ann. 1440.

